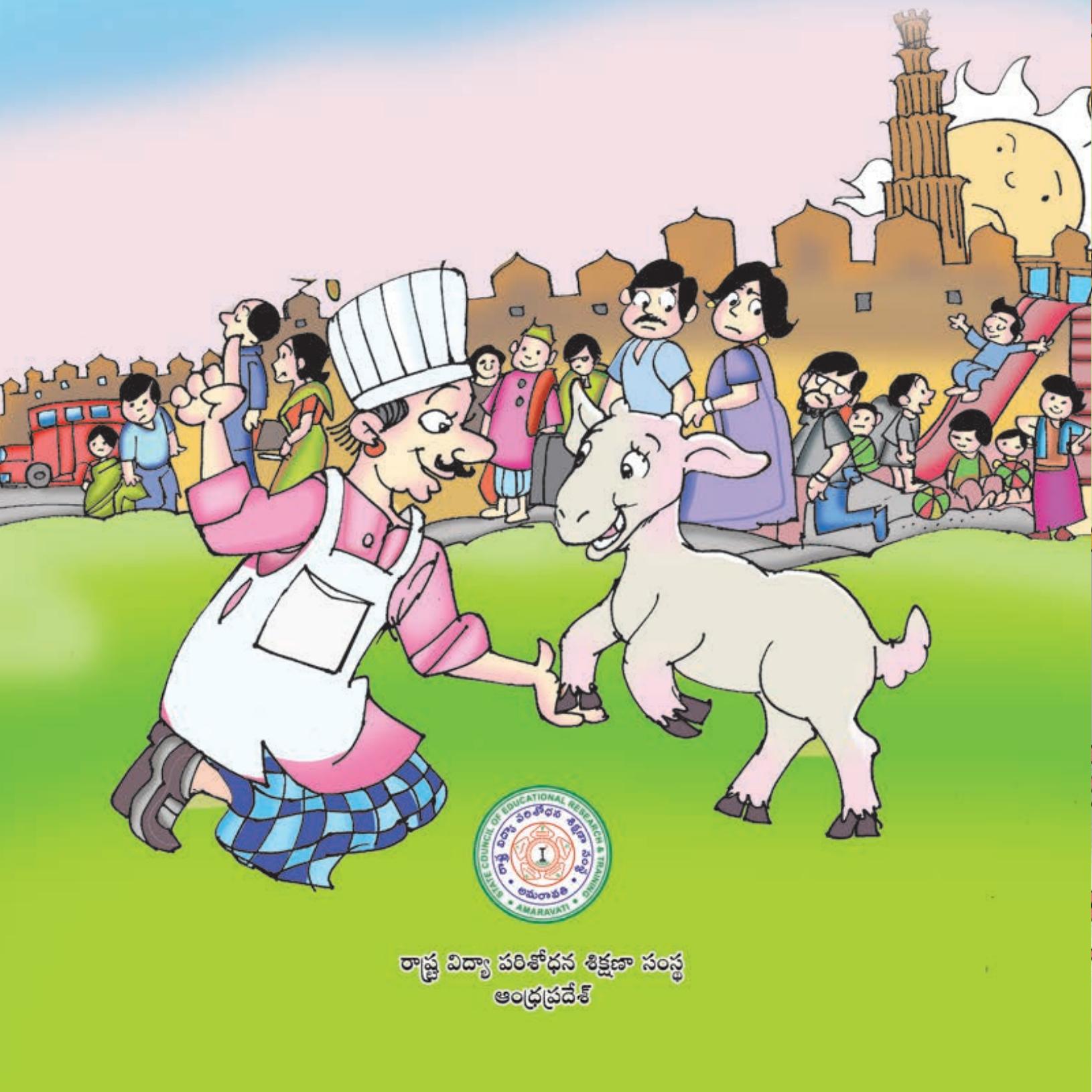

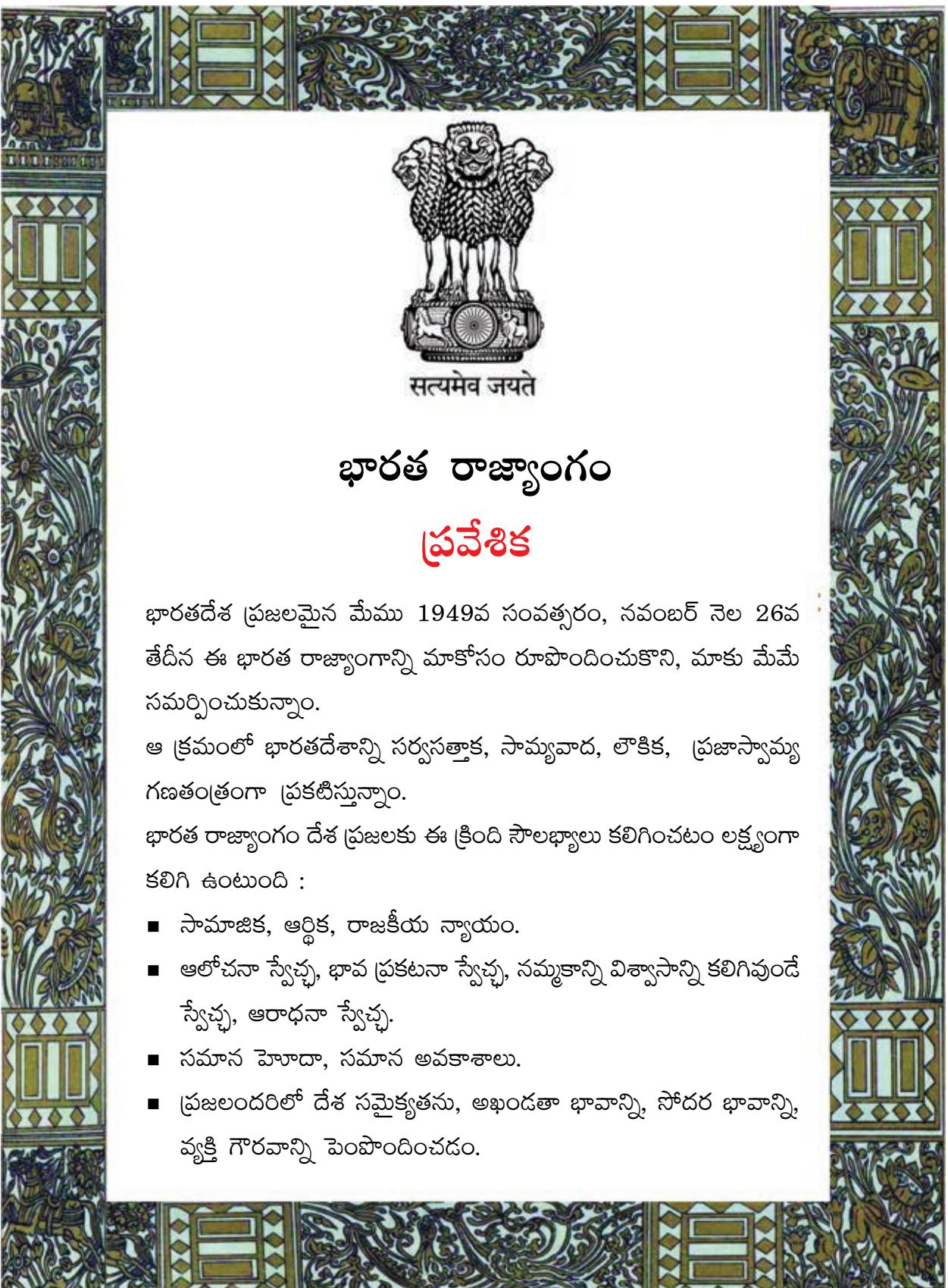
తెలుగుదేల యన్న దేశంబు తెలుగేను
 తెలుగు వల్లభుండ తెలుగొకండ
 యెల్ల సృపులు కొలువ నెరుగవే బాసాడి
 దేశభాషలందు తెలుగు లెస్సు

తెలుగుల్లిల్లు 3

సమగ్ర శిక్షా, అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ తెలుగు వాచకం

రాష్ట్ర విద్యా పరిశోధన శిక్షణ సంస్థ
 అంధ్రప్రదేశ్

भारत राज्यांगण प्रवेशिक

भारतदेश प्रजलम्बन मेंमु 1949व संवत्सर, नवंबर नेल 26व तेदीन ई भारत राज्यांगनी माकोसं रुपोंदिंचुकोनी, माकु मेमेसमर्पिंचुकुनां.

अ क्रमंलौ भारतदेशानी सर्वसत्ताक, साम्यवाद, लोकिक, प्रजासाध्यगणतंत्रंगा प्रकटीन्तनां.

भारत राज्यांगण देश प्रजलकु ई क्रिंदि सोलभ्यलु कलिगिंचउलं लक्ष्यंगा कलिगि उंटुंदि :

- सामाजिक, आर्थिक, राजकीय नायरुं.
- अलोचना स्वेच्छ, भाव प्रकटना स्वेच्छ, नमुकानी विश्वासानी कलिगिवुंदे स्वेच्छ, आराधना स्वेच्छ.
- समान वेश्वादा, समान अवकाशालु.
- प्रजलंदरिलौ देश समैक्यतनु, अभुंदता भावानी, सोदर भावानी, व्यक्ति गोरवानी ऐंप्रांदिंचउं.

भारत राज्यांगण प्रांधमिक बाध्यतलु

विभागमु - IVव, अधिकरण 51व

ఈ किंदिवि भारतदेश वेश्वल बाध्यतलु :

- भारत राज्यांगानीकि बद्धुलै उंदालि. जातीय वत्ताकानी, जातीय गीतानी, राज्यांग अशयालनु, राज्यांग संस्थलनु गोरविंचालि.
- भारत स्वातंत्र्य संग्रामानीकि स्मार्टिनिच्वन मवेशानुत आशयालनु अनुसरिंचालि.
- भारतदेश सार्वभौमाधिकारानी, समैक्यतनु गोरविंचउं, संरक्षिंचउं.
- भारतदेशानी संरक्षिंचुकोवउं, अवसरं विरुद्धिनप्पुदु (प्रधुत्तूं आदेशिंचिनप्पुदु) प्रधुत्तानीकि नैवलंदिंचउं.
- मुत, ओंतीय, वेर्णुलुवाद, भाषापरम्पैन संकुचित भावालकु अष्टितंगा सोदर भावानी, न्यूप्राप्तार्हुक वातावरणानी ऐंप्रांदिंचउं, स्त्रील गोरवानी किंचपरिचे पद्धतुलु, चर्यलनु निरसिंचउं.
- विभिन्न संस्कृतुल समृद्धित्वैन मन गोप्त सांस्कृतिक वारनत्तानी संरक्षिंचउं.
- अदवलु, सरस्वलु, सदुलु, वन्यमुगालत्तो सहो मन जातीय वर्यावरणानी संरक्षिंचउं, समृद्धि वल वट्टु प्रेमानुरागालनु कलिगि उंदादूं.
- शास्त्रीय दृक्पूङ्कानी, मानवता वादानी, जीज्ञासनु, संस्कृत वादानी ऐंप्रांदिंचुकोवउं.
- हिंसा वादानी व्यक्तिरेकिंचउं, प्रधुत्त अनुलनु संरक्षिंचउं.
- व्यक्तिगतंगानु, समिष्टि कृषि दावरानु उन्नुत शिखरालनु अधिरोहिंसा विवादानु दावरादेश ज्ञेन्तानी ऐंप्रांदिंचउं.
- आरु नुंदि 14 संवत्सराल लोपु पिल्ललकु विद्यावकाशालनु कलिंचउं आ पिल्लल त्विदंद्रुल लेक संरक्षकुनी बाध्यत (86व राज्यांग सवरण दावरा ई कूजा चेरिंदि.)

తెలుగు తోట - 3

మూడవ తరగతి

పార్యపుస్తక అభివృద్ధి, ప్రచురణ సమితి

శ్రీ ఎస్. సురేష్ కుమార్ ఐ.ఎ.ఎస్

కమీషనర్, పాఠశాల విద్య & స్టేట్ ప్రాజెక్ట్ డైరెక్టర్, సమగ్ర శిక్ష
ఆంధ్రప్రదేశ్

కె. వెట్రీసెల్వీ ఐ.ఎ.ఎస్

ప్రత్యేక అధికారిణి, పాఠశాల విద్య,
ఆంధ్రప్రదేశ్

డా. బి. ప్రతాపరెడ్డి

సంచాలకులు, రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధనా శిక్షణ సంస్థ
ఆంధ్రప్రదేశ్

కె. రవీంద్రనాథరెడ్డి

సంచాలకులు, ప్రభుత్వ పార్యపుస్తక మూడుణాలయం
ఆంధ్రప్రదేశ్

సంపాదక వర్గం

డా. డి. చంద్రశేఖరరెడ్డి

విక్రాంత ప్రధానాచార్యులు, ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు ప్రాచ్యకళాశాల, హైదరాబాద్.

డా. రాచపాశేం చంద్రశేఖరరెడ్డి

విక్రాంత ఆచార్యులు, శ్రీ కృష్ణదేవరాయ విశ్వవిద్యాలయం, అనంతపురం,

డా. పరిమి రామనరసింహం

విక్రాంత తెలుగు ఆచార్యులు, కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్.

డా. కడిమెళ్ళీ వరప్రసాద్

విక్రాంత తెలుగు పండితులు, నర్సాపురం, పశ్చిమగోదావరి.

శ్రీ అలూరు శిరోమణిశర్మ

విక్రాంత తెలుగు పండితులు, నెల్లూరు

గౌరవ సలహాదారులు

డా॥ టి. సత్యనారాయణ MA., M.Phil., Ph.D., PGDT.,

ప్రధానాచార్యులు, తెలుగు విభాగం, ఆదికవి నన్నయ విశ్వవిద్యాలయం, రాజమహేంద్రవరం.

ఎ. డి. వి. ప్రసాద్ MA., M.Ed., M.Phil.,

విక్రాంత ఉపన్యాసకులు, జిల్లా విద్య శిక్షణ సంస్థ, దూబచర్ల, ప॥ గోదావరి జిల్లా.

పేక్. నజీర్ బాహా MA., B.Ed.,

విక్రాంత ఉపాధ్యాయుడు, కోట, నెల్లూరు జిల్లా.

సమగ్ర శిక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

© Government of Andhra Pradesh, Amaravati

*First Published 2020
New Impression - 2021, 2022, 2023*

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copy right holder of this book is the Commissioner of School Education, Amaravati, Andhra Pradesh.

This book has been printed on 70 G.S.M. SS Maplitho

Title Page 200 G.S.M. White Art Card

సమగ్ర శిక్షా, పారశాల విద్యార్థాలు,
ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారచే ఉచిత పంపిణీ

Printed in India
at the A.P. Govt. Text Book Press
Amaravati
Andhra Pradesh

ముందుమాట

భాష అంటే భావాత్మకమైనది, సృజనాత్మకమైనది, ఆలోచనాత్మకమైనది. నిర్వంధ ఉచిత విద్యాహక్కు చట్టం 2009 పిల్లలందరూ నాణ్యమైన విద్యను పొందే హక్కును కల్గి ఉన్నారని, వారి సర్వతోముఖాభివృద్ధికి పార్యుపణాలీక తోడ్పుడాలని చెప్పింది. అలాగే జాతీయ నూతన విద్యావిధానం ఎన్జపి-2020 బాలలందరికి అత్యున్నత ప్రమాణాలతో కూడిన విద్యను అందించాలని, సమాన విద్య అవకాశాలు కల్పించడం ద్వారా సుస్థిరాభివృద్ధిని సాధించాలని, భారతసమాజాన్ని అద్భుతమైన జ్ఞాన సమాజంగా తీర్చి దిద్దాలని ఆకాంక్షిస్తున్నది. వీటిని దృష్టిలో ఉంచుకుని నూతన పార్యుపుస్తక భాషా బోధనా లక్ష్మీలను నిర్దేశించుకోవడం జరిగింది.

నూతన పార్యుపుస్తకాలు పిల్లల జ్ఞానాత్మక, సామాజిక, సాంస్కృతిక నేపథ్యాలకనుగుణంగా ఉండాలని దేశభక్తి, పరస్పర సహకారం, మానవత్వ విలువలు, కళలు, జీవన్నాపుణ్యాలు, భాషాభిరుచి, మైత్రికవిలువలు, ప్రకృతి వర్ణన, సంస్కృతి సంప్రదాయాలు, హస్యం వంటి ఇతివ్యత్తాలతో పార్యుపుస్తకం తయారు చేయడం జరిగింది. ఈ ఇతివ్యత్తాల ద్వారా భాషపై మమకారాన్ని పెంచడానికి, భాషను సమర్థంగా వినియోగించడానికి వీలవుతుంది. ఇందుకోసం పారాలుగా ప్రాచీన, ఆధునిక రచయితల రచనలను ఎంపిక చేయడం విశేషం. ప్రతి పారం ప్రారంభంలోనే కవి పరిచయం ఇవ్వడం ఈ పార్యుపుస్తకం ప్రత్యేకత.

ఇతివ్యత్తాలను పరిచయం చేయడానికి గేయం, కథ, సంభాషణ, వ్యాసం, పద్యం, లేఖ వంటి ప్రక్రియలను ఎంపిక చేసుకోవడం జరిగింది. ఇవి పిల్లల్లో భాషపట్ల ఆసక్తిని, ఉత్సవము, ఆలోచనలను పెంపొందించి భాషాభివృద్ధికి తోడ్పుడతాయి. ప్రతి పారం పిల్లల్లో ఆసక్తిని రేకెత్తించేలా సన్నిహిత చిత్రంతో ప్రారంభం అవుతుంది. పారం చదవగానే అర్థాలు పిల్లలే స్వయంగా గ్రహించేలా పదాలు-అర్థాల పట్టిక ఇవ్వడం జరిగింది. భాషాభ్యసన ప్రధానంగా అవగాహనతో కూడినదిగా ఉండాలి. ఇందుకోసం ఇవి చేయండి శీర్షికతో అభ్యాసాలను పొందుపరిచాం. ఇవి 1. వినదం, ఆలోచించి మాట్లాడడం 2. చదవడం, వ్యక్తపరచడం 3. పడజాలం 4. స్వీయరచన 5. సృజనాత్మకత 6. ప్రశంస 7. భాషాంశాలు 8. ఈ మాసపు పాట 9. ఈ మాసపుకథ శీర్షికలతో ఉన్నాయి. చదవడం, రాయడం నేర్చుకున్న పిల్లలు మరింత మెరుగ్గా త్రమపడ్డతిలో భావవ్యక్తికరణ చేయడానికి వీలుగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. భాష ఆలోచనలు రేకెత్తిస్తుంది. ఆలోచనలు సృజనాత్మకతకు దారి తీస్తాయి. పరనాభిలాషను, భాష ప్రసార నైపుణ్యాలను, భాషాభిమానాన్ని పెంపొందించడానికి ప్రాజెక్టు పనులు పొందుపరచాం.

భాషను సమర్థంగా నేర్చుకోవడానికి, భాషా సామర్థ్యాలను సాధించడానికి పార్యుపుస్తకం దోహదపడితే, నేర్చుకున్న అంశాలను పరిపుష్టం చేయడానికి ప్రప్రథమంగా సాధన పేరుతో అభ్యాసికలను రూపొందించి ఇవ్వడం జరిగింది. పిల్లలు తరగతి కృత్యాలు ఉపాధ్యాయుని సహాయంతో చేస్తే సాధనలోని కృత్యాలను జట్టుగాను, వ్యక్తిగతంగాను చేయగలుగుతారు. పారశాల పనిగంటలు దృష్టిలో ఉంచుకుని పార్యుపుస్తకాలను, సాధనను అందిస్తున్నాం. పార్యుపుస్తక తాత్ప్రవ్తతను అర్థం చేసుకుని అర్థవంతమైన బోధనకు సహకరించేలా ఉపాధ్యాయులకు కరదీపికను అందిస్తున్నాం.

పార్యుపుస్తకాన్ని సమర్థంగా ఉపయోగించడంలో ఉపాధ్యాయుడి పాత్ర కీలకమైనది. భాషాసామర్థ్యాల సాధనకు కేవలం పార్యుపుస్తకానికి పరిమితం కాకుండా, ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని, భాషా వనరులను, పతన సామగ్రిని వినియోగించుకుని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను చేపట్టలని ఉపాధ్యాయులందరినీ కోరుతున్నాం.

విద్యలో వినూత్త మార్పులు తీసుకురావడానికి, నూతన పార్యుపుస్తకాలను ప్రతిపోత్మకంగా రూపొందించడానికి స్వయంగా పూనుకుని మార్గదర్శనం చేసిన ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి గౌరవనీయులైన శ్రీ వై.ఎస్. జగన్ మోహన్ రెడ్డి గారికి ధన్యవాదాలు. కనీఖినీ ఎరుగని రీతిలో పార్యుపుస్తక రూపకల్పనలో ప్రత్యేకంగా సూచనలు చేసి, సమీక్షలు నిర్వహించి, అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో నాణ్యత గల పార్యుపుస్తకాల తయారీకి దిశానిర్దేశం చేసిన పారశాల విద్యాశాభామాత్ములు విద్యాశాభామాత్ములు గౌరవనీయులైన శ్రీ బొత్త సత్యనారాయణ గారికి ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు.

ఈ పార్యుపుస్తక రూపకల్పనలో దిశానిర్దేశం చేసిన పారశాల విద్య ప్రత్యేక ప్రధాన కార్యదర్శి శ్రీ బుడితి రాజశేఖర్, ఐ.ఎ.ఎస్ గారికి, సలహోలు, సూచనలు ఇచ్చిన పారశాల విద్య కమీషనర్ & స్టేట్ ప్రాజెక్ట్ డైరెక్టర్ సమగ్ర శిక్ష, శ్రీ ఎస్. సురేష్ కుమార్, ఐ.ఎ.ఎస్.గారికి, ఆంగ్ల మాధ్యమ ప్రత్యేక అధికారిణి, పారశాల విద్య కె. వెల్సినెల్వ్, ఐ.ఎ.ఎస్.గారికి, అకడమిక్ అప్పోజిరీ బోర్డు సభ్యులకు, సంపాదక బృందానికి, సలహోదారులకు, విషయనిపుసులకు, పార్యుపుస్తక రూపకల్పనలో పాల్గొన్న ఉపాధ్యాయులకు, లే అవట్ డిజెనింగ్ చేసినవారికి, చిత్రకారులకు ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు.

ఈ పార్యుపుస్తకం పిల్లల భవిష్యత్తుకు అవసరమైన భాషా పాటాన్ని, సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడానికి తోడ్పుడుతుందని ఆశిస్తున్నాం. ఈ పార్యుపుస్తకంపై సూచనలను, సలహోలను ఆహ్వానిస్తున్నాం.

డా. బి. ప్రతాప్ రెడ్డి

సంచాలకులు

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణ సంస్థ, అంధ్రప్రదేశ్

వందే మాతరం

- బంకించండ్ర భట్టీ

వందే మాతరం వందే మాతరం
సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం
సస్యశ్యామలాం మాతరం వందే మాతరం
శుభ్రజ్యోతస్మాపులకిత యామినీం
పుల్లకుసుమిత ద్రుమదళ శోభినీం
సుహసినీం సుమధుర భాషిణీం
సుఖదాం వరదాం మాతరం వందే మాతరం.

మా తెలుగు తల్లి

- శంకరంబాడి సుందరాచారి

మా తెలుగు తల్లికి మలైపూదండ
మా కన్నతల్లికి మంగళారతులు
కడుపులో బంగారు కనుచూపులో కరుణ
చిరునవ్వులో సిరులు దొరలించు మా తల్లి
గలగలా గోదారి కదలిపోతుంటేను
బిరబిరా కృష్ణమ్య పరుగులిడుతుంటేను
బంగారు పంటలే పండుతాయి
మురిపాల ముత్యాలు దొరలుతాయి
అమరావతీ నగర అపురూప శిల్పాలు
త్యాగయ్య గొంతులో తారాదు నాదాలు
తిక్కయ్య కలములో తియ్యందనాలు
నిత్యమై, నిఖిలమై నిలిచియుండేదాక
రుద్రమ్య భుజశక్తి, మల్లమ్య పతిభ్రక్తి
తిమ్మరుసు ధీయక్తి, కృష్ణరాయల కీర్తి
మా చెవుల రింగుమని మారుమ్మెగేదాక
నీ ఆటలే ఆడుతాం - నీ పాటలే పాడుతాం
జై తెలుగు తల్లి ! జై తెలుగు తల్లి! జై తెలుగు తల్లి!

జాతీయ గీతం

- రవీంద్రనాథ్ తాగూర్

జనగణమన అధినాయక జయహే!

భారత భాగ్యవిధాతా!

పంజాబ, సింధు, గుజరాత, మరాతా,

ద్రావిడ, ఉత్కృత, వంగా!

వింధ్య, హిమాచల, యమునా, గంగా!

ఉచ్చల జలధి తరంగా!

తవ శుభనామే జాగే!

తవ శుభ ఆశిష మాంగే

గాహే తవ జయగాథా!

జనగణ మంగళదాయక జయహే!

భారత భాగ్య విధాతా!

జయహే! జయహే! జయహే!

జయ జయ జయ జయహే!!

ప్రతిజ్ఞ

- పైడిమురి వెంకటసుబ్బారావు

భారతదేశం నా మాతృభూమి. భారతీయులందరూ నా సహోదరులు.

నేను నా దేశాన్ని ప్రేమిస్తున్నాను. సుసంపన్ముఖేన, బహువిధమైన నా దేశ వారసత్వం సంపద నాకు గర్వకారణం. దీనికి అర్థత పొందడానికి సర్వదా నేను కృషి చేస్తాను.

నా తల్లిదండ్రుల్ని, ఉపాధ్యాయుల్ని, పెద్దలందర్ని గౌరవిస్తాను. ప్రతివారితోను మర్యాదగా నడుచుకొంటాను. జంతువులపట్ల దయతో ఉంటాను.

నా దేశంపట్ల, నా ప్రజలపట్ల సేవానిరతితో ఉంటానని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాను.

వారి శ్రేయోభిపృథ్వులే నా ఆనందానికి మూలం.

పార్యపుస్తక రూపకల్పనలో పాల్గొన్నవారు

గజ్జెల దుర్గారావు

ఉపాధ్యాయుడు

మం.ప. ప్రాథమికోన్సుత పారశాల,
చెరువు మాధవరం, జి.కొండూరు మండలం, కృష్ణ

తలారి రామాంజనేయులు

ఉపాధ్యాయుడు

జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పారశాల,
ఆత్మకూరు, అనంతపురం

పోతుగంటి ఆంజనేయులు

ఉపాధ్యాయుడు

మం.పరిషత్ ప్రాథమిక పారశాల -బాదవాడ
(మొయిన్) జె. పంగలూరు మండలం, ప్రకాశం

లెంక జగదీశ్వర రావు

ఉపాధ్యాయుడు

మం.ప.ప్రాథమికోన్సుత పారశాల,
బి.రాజేరు, బొండపల్లి మండలం, విజయనగరం

కండ్రాతి శ్రీవాణి భార్వి

ఉపాధ్యాయిని

మం.పరిషత్ ప్రాథమికోన్సుత పారశాల,
వెంగముక్కపొలెం, ఒంగోలు, ప్రకాశం.

అగుడూరి సరళమ్మ

ఉపాధ్యాయిని

పి.జె.ఆర్. మం.పరిషత్ ప్రాథమికోన్సుత
పారశాల, సి.కె.పల్లి, చిత్తరు

నక్క డెవిడ్ రాజు

ఉపాధ్యాయుడు

మం.ప.ప్రా. పారశాల నె.0.1, గోపాలపురం,
రావులపొలెం మం, తూర్పు గోదావరి

సయ్యద్ ఖాసిం

ఉపాధ్యాయుడు

మం. ప. ప్రాథమికోన్సుత పారశాల,
కొటీకలపూడి, ఇలిహీంపట్టం, కృష్ణ

విషయనిపుణులు, సమన్వయకర్తలు

డా. టి.వి.ఎస్. రమేష్

పార్యపుస్తకాల సమన్వయకర్త

విద్యాప్రణాళిక పార్యపుస్తక విభాగము,
రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధనా శిక్షణ సంస్థ, ఆంధ్రప్రదేశ్

శ్రీనివాసుల రఘురామ్

తెలుగు పార్యపుస్తక సమన్వయకర్త

మం.ప. ఆ. ప్రా. పారశాల, వేరేచెర్ల,
మేడికాండూరు, గుంటూరు

సాంకేతిక సహాయకులు, విషయ నిపుణులు

డా. వేంపల్లి గంగాధర్

జిల్లా పరిషత్ బాలుర పారశాల, ముద్దునూరు,
పై.ఎన్.ఆర్. కడప

వంగీపురం స్వర్ణలత

ఎస్.పి.పి.ఆర్.అర్ణ. జిల్లా పరిషత్
ఉన్నత పారశాల, తాళ్ళుపూడి,
వశ్ిమగోదావరి

మూల తాతయ్య

ఉపాధ్యాయుడు
ప్రభుత్వ గిరిజన సంకేమ ఉన్నత పారశాల,
కిల్లోయి కాలీనీ, మందస మం.,
శ్రీకాకుళం

చిత్రకారులు

ఉత్తమ్

డి.ఎస్.కె.వి. శాస్త్రి

లే అవుట్ డిజైనింగ్
స్టార్ మీడియా సర్వీసెస్, హైదరాబాద్

ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు

3వ తరగతి నూతన తెలుగు పార్శ్వపుస్తకం భాషను అత్యంత సమర్థంగా నేర్పడానికి ఉపకరించేలా రూపొందించడం జరిగింది. ప్రాథమిక స్థాయిలో కీలకమైన 3వ తరగతి పార్శ్వపుస్తకం అన్ని ప్రాంతాల కవుల రచనలతో అలరిస్తుంది.

పార్శ్వపుస్తకంలో మాతృభాషపై మక్కువ పెంచేలా పారాలు, అభ్యాసాలు పొందుపరిచాం. పార్శ్వపుస్తకంతో బాటు పిల్లలకు భాషా సామర్థ్యాల సాధనకే సాధనలను కూడా ఇస్తున్నాం. మొదటి రెండు పారాలలోని గేయం, కథ జూన్, జులై నెలల్లో సంసిద్ధతా పారాలుగా నిర్వహించాలి. ఆగష్టు నెల నుండి పారాలు పూర్తి స్థాయిలో బోధించాలి.

మాతృభాష బోధనకు ప్రతిరోజు 90 నిమిషాల సమయం ఉంటుంది. ఇందులో మొదటి 45 నిమిషాలు ఉపాధ్యాయుడు బోధనాభ్యాసం ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి. రెండవ 45 నిమిషాలు ఆ రోజు బోధించిన అంశం ఆధారంగా సాధనలోని అంశాలను పిల్లలతో జట్టుగానూ వ్యక్తిగతంగానూ చేయించాలి.

ప్రతి పారం ఒక సన్నిఖేశ చిత్రంతో ప్రారంభమవుతుంది. చిత్రం గురించి పిల్లలతో మాట్లాడించటం ఒక ఉన్నాశీకరణంగా ఉపయోగపడుతుంది. ఇది పారంలోకి వెళ్ళడానికి తోడ్పుడుతుంది. దీని కిందే ఉక్కలేఖనం రాయడానికి స్థలం ఉంది. దీని ద్వారా పిల్లల స్థాయిని అంచనా వేయడానికి తోడ్పుడుతుంది.

పారం బోధించడం అంటే సన్నిఖేశ చిత్రం నుండి ‘ఈ మాసపు కథ’ శీర్షికతో ఇచ్చిన కథ వరకు నిర్వహించవలసి ఉంటుంది. అలాగే ఒక పారానికి సాధనలో ఇచ్చిన అభ్యాసాలను పూర్తి చేయడం కూడా పారం బోధించడంలో భాగంగానే భావించాలి.

వీటి కోసం పూర్తితరగతి కృత్యం ద్వారా గానీ, జట్టు పని ద్వారా గానీ బోధనాభ్యాసం ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి. అభ్యాసికలో వ్యక్తిగతంగా చేసే కృత్యాలను పర్యవేక్షించాలి.

బోధనాభ్యాసం ప్రక్రియల నిర్వహణ

మొదటి 45 నిమిషాలు కింది సోపానాలు పాటించాలి.

1. ఉపోద్యాతం : పలకరింపు, ఉన్నాశీకరణ, నేపథ్యం.
2. పార్శ్వాంశ బోధన / సామర్థ్యాల అవగాహన : చిత్రాలను గురించి మాట్లాడించటం, పిల్లలతో భాహ్యపరసం, ఉపాధ్యాయుడి ఆదర్శ పరసం, పిల్లలతో అర్థసంగ్రహణ, పార్శ్వాంశ విషయంపై చర్చ, అవగాహన.
3. అవగాహన పరిశీలన : ఆ రోజు బోధించిన అంశాలపై పిల్లల అవగాహనను పరిశీలించటం.

రెండవ 45 నిమిషాలు పాటించవలసిన సోపానాలు

1. అభ్యాస వివరణ, జట్టు కృత్యాల నిర్వహణ
2. వ్యక్తిగత కృత్యాలు చేయించడం, పర్యవేక్షించడం
- ◆ పారం చివర ఉన్న ‘ఈ మాసపు పాట’ పిల్లలందరికి కంతస్థం కావాలి. ‘ఈ మాసపు కథ’ శీర్షికతో ఉన్న కథను పిల్లలు సాంతమాటల్లో చెప్పగలగాలి. వాళ్ళని స్వతంత్ర పారకులుగా ఎదగనివ్వాలి.
- ◆ సాధనలోని కృత్యాలను పిల్లలు వారంతటవారు సొంతంగా చేసేలా చూడాలి.
- ◆ సాధనలో ఒక పారానికి సంబంధించిన అభ్యాసాలు పూర్తి చేసాక, ‘నేను నేర్చుకున్నవి’ శీర్షికతో ఉన్న స్మీయమూల్యాంకనాన్ని పిల్లలతో పూర్తి చేయించాలి.
- ◆ పిల్లల అభ్యాసనంలో పార్శ్వపుస్తకం, సాధన రెండూ సమాన ప్రాధాన్యత కలిగిన సాధనాలుగా భావించాలి.
- ◆ ‘పద్యరత్నాలు’ లోని పద్యాలను నెలకు ఒకటి చొప్పున పిల్లలతో ధారణ చేయించాలి.
- ◆ ప్రతీ పారాన్ని ఆ పారం ద్వారా సాధించాలిన సామర్థ్యాల సాధనకు ప్రణాళికను రూపొందించుకుని అమలు చేయాలి. భాష నేర్చుకోవడం, బోధనాభ్యాసం ప్రక్రియలలో పిల్లల భాగస్సుమ్మాంతోనే సాధ్యమవుతుంది. పిల్లల అర్థవంత్మైన అభ్యాసనానికి, తరగతి గదిలో బోధనాభ్యాసం ప్రక్రియల నిర్వహణకు, ప్రణాళికలు రూపొందించుకోవటానికి, అమలు చేయటానికి ఉపాధ్యాయుల నిర్ణయమే అంతిమం.

విద్యార్థులకు సూచనలు

పిల్లలూ!

తెలుగు పార్శ్వపుస్తకం మీకోసం అందమైన చిత్రాలతో రంగు రంగులతో అందిస్తున్నాం. తెలుగు భాష బాగా నేర్చుకోవడానికి, సమర్థంగా ఉపయోగించడానికి ఈ పార్శ్వపుస్తకం మీకు దోహదపడుతుంది. అందుకు మీరు చేయవలసింది పార్శ్వ పుస్తకాన్ని బాగా ఉపయోగించుకోవడమే. అదెలాగో చూద్దాం...

- ★ ప్రతి పాఠం ఒక సన్నిఖేశ చిత్రంతో ప్రారంభమవుతుంది. అది పాఠం వైపు మిమ్మల్ని తీసుకెళుతుంది. ఆ చిత్రం గురించి స్వేచ్ఛగా మాట్లాడండి.
- ★ సన్నిఖేశ చిత్రాన్ని చూసి మీరు ఎన్ని పదాలు రాయగలుగుతారో చిత్రం కింద రాయండి.
- ★ కవి పరిచయం గురించి మీ ఉపాధ్యాయులు చెబుతారు. ఆ కవి గురించి మరిన్ని విషయాలు తెలుసుకోండి.
- ★ పాఠం చిత్రాల గురించి మాట్లాడండి. మీ అనుభవాలను జోడించి చెప్పండి. పాఠం సాంత మాటల్లో చెప్పండి.
- ★ పాఠాన్ని బాగా చదవండి. అర్థం కానీ పదాల కింద గీత గీసి నిఘంటువును పరిశీలించి అర్థాలు తెలుసుకోండి.
- ★ మీ ఉపాధ్యాయులు పాఠం బోధించేటప్పుడు శ్రద్ధగా వినండి. సందేశాలను నివృత్తి చేసుకోండి. అర్థం కానివి అడిగి తెలుసుకోండి.
- ★ పాఠం చివర ‘ఇవి చేయండి’ శీర్షికన అభ్యాసాలు ఉంటాయి. అవి మీ భాషా సామర్థ్యాలను పెంచుతాయి.
- ★ అభ్యాసాలు ఉపాధ్యాయుని సహాయంతో చేసేవి కొన్ని, మీ మిత్రులతో కలిసి జట్టుగా చేసేవి కొన్ని, మీరు వ్యక్తిగతంగా చేసేవి కొన్ని ఉంటాయి.
- ★ ప్రతి అభ్యాసం చేసేటప్పుడు మీరు ఉత్సాహంగా పాల్గొనాలి. ఈ అభ్యాసాల సాధన వల్లనే మీ భాషా పరిజ్ఞానం పెరుగుతుంది. ఇవి అర్థం చేసుకుని సాంతంగా చేయండి.
- ★ వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడడంలోని ప్రశ్నలకు స్వేచ్ఛగా సమాధానాలు చర్చించండి.
- ★ చదవడం - వ్యక్తపరచడంలో ఇచ్చిన పేరాలను బాగా చదవండి. జట్టలో చర్చించండి. సమాధానాలను సాంతంగా రాయండి.
- ★ పదజాలం కృత్యంలో మీరు నూతన పదజాలాన్ని నేర్చుకుంటారు. వాటిని మీరు జట్టలో చర్చించండి. మీ సాంతంగా నూతన పదజాలాన్ని తయారు చేయండి.
- ★ స్వీయ రచనలోని ప్రశ్నలు పాఠానికి సంబంధించినవే. అవి మీరు సాంత మాటల్లో రాయాలి.
- ★ సృజనాత్మకత కృత్యంలో మీకు భాషపై పట్టు రావడానికి వివిధ ప్రక్రియలను పరిచయం చేసాం. పాటను పొడిగించి రాయడం, సంభాషణలు రాయడం, లేఖ రాయడం, దినవర్ష రాయడం వంటి ప్రక్రియలను నేర్చుకుంటారు. వీటిని ఉపాధ్యాయులతో, జట్టులో చర్చించిన తరువాత ఎవరికి వారు సాంతంగా రాయండి.
- ★ ప్రశంస కృత్యం మీ మిత్రులను ఎలా అభినందించాలో నేర్చుతుంది. మిత్రులను అభినందించండి. అది వారికి ఎంతో ప్రోత్సాహాన్ని ఇస్తుంది.
- ★ ప్రాజెక్టు పనులు మీ భాషాభిమానాన్ని పెంచుతుంది. కథలను సేకరించడం తరగతి గదిలో చర్చించడం ద్వారా భాషపై మక్కువ పెరుగుతుంది. మీ విస్తార పరిశాసానికి అది ఉపయోగపడుతుంది.
- ★ భాషాంశాలు తెలుగు భాషా నియమాలను తెలుపుతుంది. వాటిని మీ ఉపాధ్యాయుల సహాయంతో అర్థం చేసుకోండి. మన భాష నిర్మాణంలోని సూత్రాలను తెలుసుకున్నప్పుడే భాషను బాగా వినియోగించగలుగుతారు.
- ★ ఈ మాసపు పాటని కంరస్టం చేయండి. రాగభావయుక్తంగా పాడండి. అభినయం చేయండి.
- ★ పార్శ్వ పుస్తకంలోని పాటలన్నీ సాధన చేయండి. మీ పాఠశాలలో ప్రదర్శించండి.
- ★ కథలను చదవండి. మీకు అర్థమైన విధంగా సాంత మాటల్లో చెప్పండి.
- ★ కథలను చదవడం ఒక అలవాటుగా మార్చుకోండి. అందుకోసం మీ పాఠశాల గ్రంథాలయంలోని పుస్తకాలను బాగా చదవండి.
- ★ పార్శ్వ పుస్తకంతో బాటు మీకు భాషా సామర్థ్యాలను పెంచడానికి ‘సాధన’ పేరుతో అభ్యాసాలను ఇస్తున్నాం.
- ★ ‘సాధన’ లోని కృత్యాలు మీరు సాంతంగా చేయగలిగినవి, జట్టులో చర్చించి చేసేవిగా ఉంటాయి.
- ★ తెలుగు భాష బాగా నేర్చుకోవడం అంటే భాషను సమర్థంగా వినియోగించడమే. అందుకు పాఠాన్ని బాగా అర్థం చేసుకోండి. మీ ఉపాధ్యాయులతో చర్చించండి. సాధన చేయండి.

విషయసూచిక

క్ర.సం.	పాఠం	ఇతివృత్తం	ప్రక్రియ	మాసం	పట
1.	తెలుగు తల్లి (సంసిద్ధతా పాఠం)	దేశభక్తి	గేయం	జూన్	1 – 6
2.	మర్యాద చేద్దాం (సంసిద్ధతా పాఠం)	హశ్యం	కథ	జూలై	7 – 12
3.	మంచి బాలుడు	సహస్రబూతి	గేయకథ	ఆగష్టు	13 – 22
4.	నా బాల్యం	కళలు	ఆత్మకథ	సెప్టెంబరు	23 – 32
5.	పొడుపు-విడుపు	భాషాభిరుచి	సంభాషణ	అక్టోబరు	33 – 44
6.	మేమే మేక పిల్ల	పరస్పర సహకారం	కథ	నవంబర్	45 – 54
7.	పద్యరత్నాలు	నైతిక విలువలు	పద్యాలు	డిసెంబర్	55 – 66
8.	మా ఊరి ఏరు	ప్రకృతి వర్ణన	గేయం	జనవరి	67 – 76
9.	తొలిపండుగ	సంస్కృతీ సంప్రదాయాలు	కథనం	ఫిబ్రవరి	77 – 86
10.	పునఃశ్వరణ		మార్చి, ఏప్రిల్		

ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలు

1. వినడం, ఆలోచించి మాట్లాడడం

- ◆ విన్న, చూసిన, చదివిన అంశాలను క్రమ పద్ధతిలో సాంతమాటల్లో చెప్పాలి. ◆ చర్చల్లో స్వేచ్ఛగా పాల్గొని తమ అభిప్రాయాలు చెప్పాలి. ◆ గేయాలు రాగంతో పాడాలి. అభినయం చేయాలి ◆ గేయాలు, పాటలు, కథలు, సంభాషణలు, చిత్రాలు, పాత్రలు మొదలైన వాటి గురించి స్వేచ్ఛగా మాట్లాడాలి, ప్రశ్నించాలి, చర్చించాలి. ◆ వ్యక్తుల గురించి, పాతాలలోని పాత్రల గురించి తమ అభిప్రాయాలను చెప్పాలి.

2. చదవడం, వ్యక్తపరచడం

- ◆ గేయం, కథ, సంభాషణ, కథనం, పద్యం వంటి ప్రక్రియా రూపాలు ధారాళంగా చదవాలి. వాటి గురించి సంభాషించాలి, రాయాలి. ◆ చదివిన అంశాలలోని ప్రాస పదాలు, జంపపదాలు, వ్యతిరేకపదాలు మొదలైనవి గుర్తించాలి. ◆ చదివిన అంశాలలోని పదాల అర్థాలను సందర్భాన్ని బట్టి గ్రహించాలి. ◆ చదివిన అంశం గురించి అర్థం చేసుకోవాలి, సాంతమాటల్లో చెప్పాలి, రాయాలి.

3. పదజాలం

- ◆ నూతన పదాలను సందర్భాన్ని చిత్రంగా సాంత వాక్యాలలో ఉపయోగించాలి. ◆ సందర్భాన్ని బట్టి అర్థాలను, నిఘంటువు ద్వారా తెలుసుకొని అర్థవంతంగా పదాలను వాక్యాలలో ఉపయోగించాలి. ◆ భాషా క్రీడల ద్వారా సందర్భాన్ని చిత్రంగా పదాలను రాయాలి.

4. స్వీయరచన

- ◆ విన్న, చదివిన, తెలిసిన అంశాల గురించి సాంతంగా రాయాలి. ◆ పాత్యాంశాల్లో పాత్రల గురించి, స్ఫురాల గురించి సంఘంటనల గురించి సారాంశాలు మొదలైన వాటిని సాంత మాటల్లో రాయాలి. ◆ తప్పులు లేకుండా విరామ చివ్వాలు ఉపయోగించి క్రమపద్ధతిలో రాయాలి. ◆ రాసేటప్పుడు వాక్యాలను అర్థవంతమైన పదాలను ఉపయోగించి రాయాలి.

5. సృజనాత్మకత

- ◆ గేయాలను, కథలను పొడిగించాలి. కథను ఊహించి రాయడం, సంభాషణ మొదలైన వాటిని రాయాలి.
- ◆ గేయాలను రాగయుక్తంగా పాడాలి. కథలోని పాత్రలను అభినయం చేయాలి. ◆ బుర్రకథ అభినయం చేయడం, పొటువు కథలు తయారు చేయడం, పద్యాన్ని రాయడం వంటి సృజనాత్మక రచనలు చేయగలగాలి.

6. ప్రశంసన

- ◆ ఇతర రచనలలోని భాషను, ఇతరుల ఆలోచనలను, భావోద్యోగాలను, సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను, భాషాశైలిని గౌరవించగలగాలి. ఇతరులు చేసిన మంచి పనులను, వారి విజయాలను అభినందించాలి.

7. భాషాంశాలు

- ◆ పదాలలోని ప్రాస్పు, దీర్ఘకూరాలు, అల్పప్రాణ, మహప్రాణ ఆక్షరాలను సృష్టిగా పలకడంలో తేడాను గుర్తించాలి
- ◆ భాషా వ్యాకరణాంశాలు (నామవాచకాలు, సర్వనామాలు, క్రియ మొదలైనవి) గుర్తించాలి. వాక్య నిర్మాణం చేయాలి.
- ◆ తమ రచనలో విరామ చివ్వేలను ఉపయోగించి (పూర్ణ విరామం, స్వల్ప విరామం) రాయాలి.
- ◆ వ్యాకరణ సూత్రాలను కంరస్తం చేయకుండా భాషా నియమాలను, వాక్య నిర్మాణాన్ని పరిశీలించి అవగాహన చేసుకోవాలి.
- ◆ పారిభ్ాషిక పదాలను తెలుసుకొని ఉపయోగించాలి.

1. తెలుగు తల్లి

చిత్రం చూడండి - అలోచించి మాట్లాడండి

S7J1S9

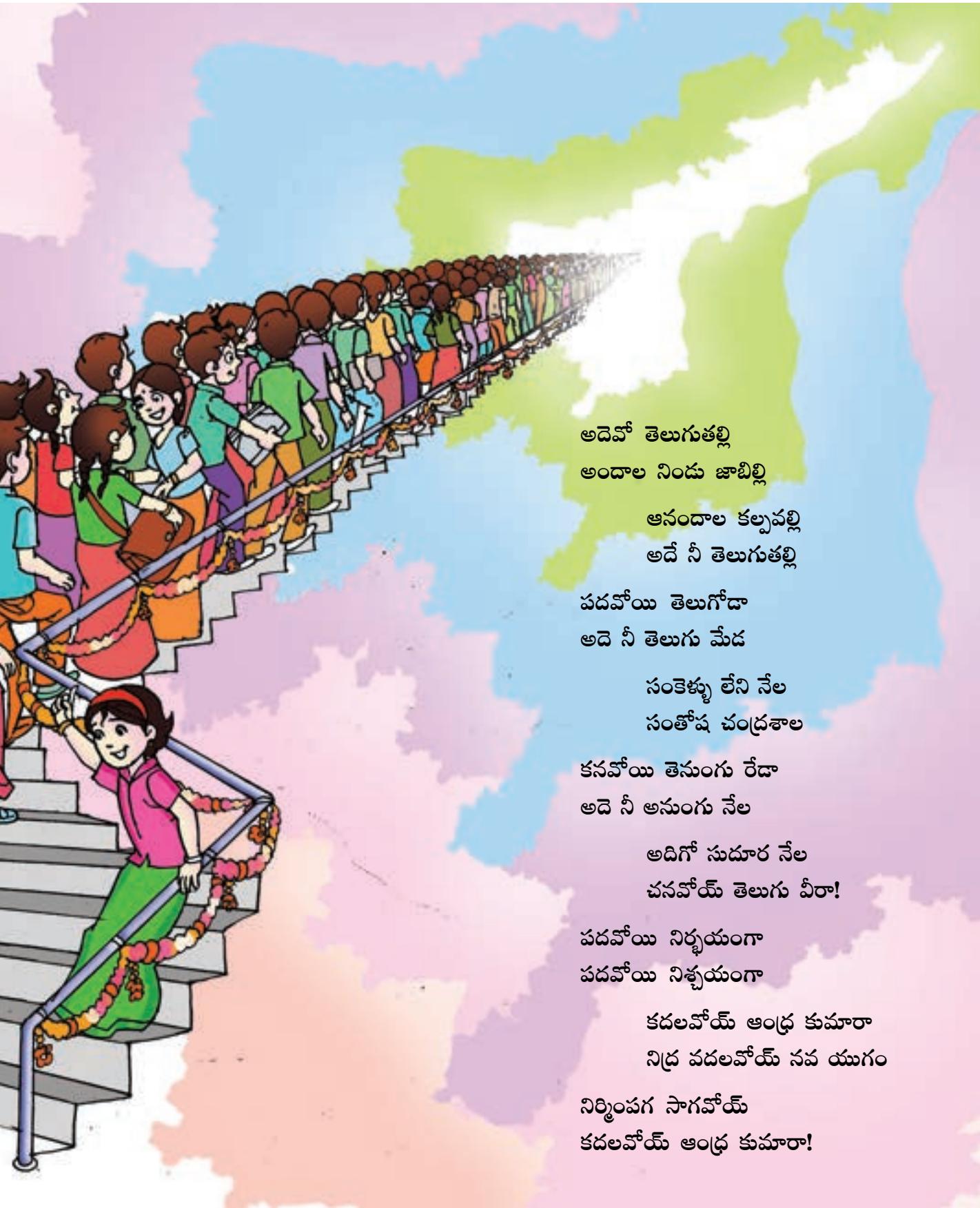

1. చిత్రంలోని సన్మివేశాల గురించి మాట్లాడండి.
2. పారశాలలో ఏం జరుగుతున్నది? ఎవరెవరు ఏం చేస్తున్నారు?
3. మీరెప్పుడైనా పారశాలలో జరిగే కార్యక్రమాలలో పాల్గొన్నారా? చెప్పండి.

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

తెలుగు తప్పి

అదెవో తెలుగుతల్లి

అందాల నిండు జాబిల్లి

ఆనందాల కల్పవల్లి

అదే నీ తెలుగుతల్లి

పదవోయి తెలుగోడా

అదె నీ తెలుగు మేడ

సంకెళ్ళు లేని నేల

సంతోష చంద్రశాల

కనవోయి తెనుంగు రేడా

అదె నీ అనుంగు నేల

అదిగో సుధూర నేల

చనవోయ్ తెలుగు వీరా!

పదవోయి నిర్భయంగా

పదవోయి నిశ్చయంగా

కదలవోయ్ ఆంధ్ర కుమారా

నిధ్ర పదలవోయ్ నవ యుగం

నిర్మింపగ సాగవోయ్

కదలవోయ్ ఆంధ్ర కుమారా!

పదాలు - అర్థాలు

కల్పవల్లి	= కోరిన కోర్కెలు తీర్చేది	అనుంగు	= ప్రియమైన
జాబిల్లి	= చందమామ	సుదూరం	= చాలా దూరం
తెనుంగు	= తెలుగు	చనవోయ్	= వెళ్ళవోయి
చంద్రశాల	= చలువరాతి మేడ	నవ యుగం	= కొత్త కాలం
కనవోయి	= చూడవోయి	నిర్భయంగా	= భయం లేకుండా
రేడు	= రాజు	నిశ్చయంగా	= నమ్మకంగా, తప్పనిసరిగా

గేయ నారాంశం

మన తెలుగు తల్లి అందమైన నిండు చందమామ వంటిది. మనం కోరిన కోరికలు తీర్చి, ఆనందాల నిచ్చే మన తెలుగుతల్లి.

ఈ తెలుగువాడా! ముందుకు నడు. ఈ తెలుగు నేల అందమైన మేడ వంటిది. ఇది స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్యాల నిచ్చే చక్కని నేల. సంతోషాలనిచ్చే చలువరాతి మేడ వంటిది మన తెలుగు నేల. అదే నీ ప్రియమైన నేల.

ఈ తెలుగు నేల విశాలమైనది. ఈ తెలుగు వీరుడా! కొత్తలోకం నిర్మించడానికి నడుం బిగించి ముందుకు సాగిపో. భయం లేకుండా ముందుకు వెళ్ళు. నీదే విజయం.

కవి పరిచయం

శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావు

(30.4.1910 – 15.6.1983)

‘శ్రీశ్రీ’గా ప్రసిద్ధి చెందిన శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావు మహాకవి, అభ్యుదయ యుగకర్త, కథకులు, నాటకకర్త, విమర్శకులు, అనువాదకులు. ‘మహాప్రస్థానం’ తెలుగు కవిత్వాన్ని ఒక మలుపు తిప్పిన రచన. ‘మరో ప్రస్థానం’, ‘ఖడ్డనృషిష్టి’, ఆయన ఇతర రచనలు. ‘ఆనంతం’ వారి స్వయం చరిత్ర.

ఇవి చేయండి

వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

1. గేయాన్ని రాగ యుక్తంగా పాడండి. అభినయం చేయండి.
2. ఈ గేయం ఎవరిని గురించి చెబుతుందో చెప్పండి.
3. తెలుగు తల్లిని గూర్చి కవి వీమని వివరించారో చెప్పండి.
4. తెలుగు తల్లిని అందాల నిండు జాబిల్లి అన్నారు గదా! నిండు జాబిల్లిని చూస్తే మీకు ఏమనిపిస్తుందో చెప్పండి.

ఈ మాసపు పాట

తల్లి భారతి వందనము

పల్లవి : తల్లి భారతి వందనము
నీ ఇల్లే మా నందనము
మేమంతా నీ పిల్లలమూ
నీ చల్లని ఒడిలో మల్లెలమూ

॥తల్లి భారతి॥

చరణం : చదువులు బాగా చదివెదమమ్మా
జాతి గౌరవం పెంచెదమమ్మా
తల్లిదంప్రులను గురువులను
ఎల్లవేళలా కొలిచెదమమ్మా

॥తల్లి భారతి॥

చరణం : కుల మత భేదం మరిచెదము
కలతలు మాని మెలిగెదము
మానవులంతా సమానమంటూ
మమతను సమతను పంచెదము

॥తల్లి భారతి॥

చరణం : తెలుగు జాతికి అభ్యుదయం
నవ భారతికి నవోదయం
భావి శారులం మనం మనం
భారత జనులకు జయం జయం

॥తల్లి భారతి॥

కవి పరిచయం

దాశరథి కృష్ణమాచార్య (22.7.1925 – 5.11.1987)

నిజాం నిరంకుశత్వం మీద ధిక్కార స్వరం వినిపించిన కవి. నిజాం రాచరికం నుంచి తెలంగాణ విమోచనకు మేలుకొలువు పాడినవారు. పద్యాన్ని, పాటని కూడా సమానంగా నిర్వహించిన కవి. ‘అగ్నిధార’, ‘రుద్రమీణ’, ‘మహంధ్రోదయం’, ‘తిమిరంతో సమరం’ మొదలైనవి ఆయన రచనలు. ‘యూత్రాస్కృతి’ వీరి స్వీయ చరిత్ర. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఆస్తిన కవిగా ఉన్నారు.

ఈ మాసపు కథ

ఐకమత్యం

రామాపురం అనే గ్రామంలో ఒక రైతు ఉండేవాడు. అతనికి ముగ్గురు కొడుకులు. వారు చిన్నప్పుడు కలిసిమెలిసి పెరిగారు. కని పెద్దవాళ్ళయ్యే కొద్ది వారిలో వారు కలహించుకోవడం మొదలు పెట్టారు. తండ్రి కలిసిమోలని ఉండమని వాళ్లకు ఎప్పుడూ చెప్పు ఉండేవాడు. అంఱనా వాళ్లలో మార్పురాలేదు. వాళ్లలో మార్పు తేవడం ఎలా అని తండ్రి ఆలోచించాడు. ఒకరోజు వాళ్లతో కొన్ని పుల్లలు తెప్పించాడు. వాటిని కట్టగా కట్టమని చెప్పాడు.

మొదటి కొడుకును పిలిచాడు. పుల్లల కట్టను విరవమన్నాడు. అతను విరవలేకపోయాడు. రెండవ కొడుకుని పిలిచాడు. పుల్లల కట్టను విరవమన్నాడు. అతను కూడా విరవలేకపోయాడు. చివరిగా మూడవ కొడుకుని పిలిచాడు. పుల్లల కట్టను విరవమన్నాడు. పుల్లలకట్టను విరవడం అతనిప్పల్ల కూడా కాలేదు.

తండ్రి ముగ్గురు కొడుకులను దగ్గరకు పిలిచాడు. పుల్లల కట్టను విప్పి విడివిడిగా ఒక్కొక్క పుల్లను విరవమని చెప్పాడు. వాళ్ళు అవలీలగా విరిచేశారు. అప్పుడు తండ్రి కొడుకులవైపు చూసి అడిగాడు, “మీకు ఏమర్గమైంది?”

“నాన్నా! కలసిపుంటే మమ్మల్ని ఎవ్వరూ ఏమి చేయలేరు. విడిపోతే బలహీనులమైపోతాం. నాన్నా! ఇక కలసి వుంటాం. ఎప్పుడూ కలహించం” అన్నారు కొడుకులు.

తండ్రి సంతృప్తి చెందాడు.

కవి పరిచయం

లియో టాల్స్‌స్ట్రోయ్ (9-9-1828 - 20-11-1910)

ఈ కథకు టాల్స్‌స్ట్రోయ్ కథ ఆధారం. లియో టాల్స్‌స్ట్రోయ్ ప్రపంచ ప్రసిద్ధి పొందిన రష్యన్ కథకులు, నవలాకారులు. ‘యుద్ధం-శాంతి’, ‘ఆన్నాకెరినీనా’ వంటి గొప్ప నవలలు రచించారు.

2. మర్యాద చేద్దాం

1. చిత్రంలోని సన్నిహితాల గురించి మాట్లాడండి.
2. చిత్రంలోని వారు చేస్తున్న పనులు సరైనవేనా! ఎందుకు?
3. ఇలాంటి సంఘటనలు మీరెప్పుడైనా చూశారా! వాటి గురించి మాట్లాడండి.

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

మర్యాద చేద్దాం

పూర్వం కళింగ రాజ్యంలో పరమానందయ్య అనే పండితుడు ఉండేవాడు. ఆయనకి పన్నెందు మంది శిష్యులు. వారు చాలా అమాయకులు. వయసు పెరిగినా వారికి బుద్ధి పెరగలేదు. వారు చేసే పనులు కోపంతో పాటు నవ్వు తెప్పిస్తుంటాయి.

ఒకరోజు పరమానందయ్యగారు భార్యతో కలిసి గుడికి వెళ్ళారు. అదే సమయంలో పొరుగూరి నుండి పేరయ్య అనే పండితుడు వచ్చాడు. వస్తూనే “ఓయ్ పరమానందం! ఒరేయ్ పరమా!” అంటూ కేకలు వేశాడు. ఆ కేకలు విన్న శిష్యులకు విపరీతమైన కోపం వచ్చింది. తమ గురువుగారిని “ఓయ్, ఒరేయ్ అంటాడా!” అనుకున్నారు.

అంతే ఆయన్ని ఇంట్లో స్తంభానికి కట్టేశారు. కొట్టటూనికి కర్రల కోసం ఇద్దరు బయటికి వెళ్ళారు.

ఆ పండితుడి అదృష్టం బాగుంది. అదే సమయానికి పరమానందయ్య దంపతులు ఇంటికొచ్చారు. వస్తూనే పరమానందయ్య గారు “అయ్యా... అయ్యా... ఇదేం అఫూయిత్యంరా! ఈయన నా స్నేహితుడు రా!” అంటూ పేరయ్య కట్టు విప్పాడు. “సమయానికి నువ్వు రాకపోతే చంపేసేవారురా, పరమా!” అంటూ పేరయ్య బావురుమన్నాడు.

శిష్యులు బిక్కమొహం వేశారు. పరమానందయ్య గారు “పొపం వీళ్ళకేమీ తెలియదు. ఒట్టీ అమాయకులు. వారిని క్షమించు” అన్నాడు.

పేరయ్య పరమానందయ్య దంపతులను పెళ్ళికి పిలిచి వెళ్ళిపోయాడు. అప్పడు పరమానందయ్య శిష్యులను పిలిచి కోప్పడి, “బరేయ్ మన ఇంటికి వచ్చే అతిథుల్ని గౌరవించి మర్యాదలు చేయాలి” అని చెప్పాడు. శిష్యులు సరేనని తలలూపారు.

పరమానందయ్యగారు భార్యతో కలసి పేరయ్య కూతురి పెళ్ళికి పొరుగూరు వెళ్ళారు. అదే అదనుగా ముగ్గురు దొంగలు ఆ రాత్రి పరమానందయ్య గారి ఇంటికి దొంగతనానికి వచ్చారు. ఇంటికి కన్నం వేయటం మొదలుపెట్టారు. ఆ అలికిడికి శిష్యులకు మెలకువ వచ్చింది. శిష్యుల్లో ఒకడు, “బరేయ్! పెద్ద మనుషులురా! అతిధిదేవక్షు! ఇంట్లోకి దూరి వస్తున్నారు. బాగా మర్యాద చేధ్యాం” అన్నాడు. వాళ్లు లోపలికి దూరివస్తున్న ఒక్కాక్కరినీ లోపలకి లాగారు. ఎవరూ లేరని ఇంట్లో చొరబడిన దొంగలు ఆ హన్సైందుమంది శిష్యులను చూసి మొదట భయపడ్డారు. తరువాత వారి అమాయకత్వాన్ని గ్రహించారు. చప్పుడైతే ఊరి జనులు నిద్ర లేస్తారని, మౌనంగా ఉన్నారు.

శిష్యులు గురువుగారి మాటలు గుర్తుంచుకున్నారు. అతిథుల పూజ మొదలుపెట్టారు. ఇద్దరు పోయి బిందెలతో నీళ్ళు తెచ్చి, వాళ్ళ నెత్తిన కుమ్మరించారు. ఆ చలి కాలపు చన్నీళ్ళకి దొంగలు గజగజ వణికారు! మరో ఇద్దరు అలంకరించటానికి పసుపు, కుంకుమ, గంధం తెచ్చి పూశారు. కళ్ళ నిండా పసుపు, కుంకుమ పడి మండటంతో దొంగలు మూలగటం మొదలుపెట్టారు. శిష్యులు సాంబ్రాణి తెచ్చి ధూపం వేయసాగారు. ఇల్లంతా పొగలు కవ్యి, కిటికీల్లోనించి పొగ బయటకు రావటం మొదలైంది.

ఆ దారిన పోతున్న రాజ భటులు “గురువుగారిల్లు కాలిపోతున్నదిరా” అనుకొని గబగబా తలపులు తోసుకుని లోపలికి వచ్చారు. శిష్యుల చేతిలో చిత్రహింసలు పడుతున్న వారిని దొంగలుగా గుర్తించారు. వెంటనే వారిని బంధించి రాజుగారి దగ్గరికి తీసుకొని వెళ్ళారు. మరుసటి రోజు వచ్చిన గురువుగారు శిష్యుల అమాయకత్వానికి నవ్వుకొన్నారు. ఇంటిని దొంగలు దోచుకోకుండా కాపాడినందుకు సంతోషించారు. దొంగలను పట్టించిన పరమానందయ్యగారి శిష్యులను రాజుగారు పిలిపించి ఘనంగా సన్మానించారు.

- పరశానందయ్యగారి శిష్యుల కథ

పదాలు - అర్థాలు

పండితుడు	= బాగా చదువుకున్నవాడు	అతిథులు	= అనుకోకుండా ఇంటికి వచ్చేవారు
జనులు	= ప్రజలు	మర్యాద	= గౌరవం
అమాయకత్వం	= తెలియనితనం	అలికిడి	= శబ్దం
పొరుగుగారు	= పక్కణ్ణిరు	కుమ్మరించటం	= ఒక్కసారిగా పొయ్యటం
దంపతులు	= భార్యాభర్తలు	చిత్రహింసలు	= నానాబాధలు
అఫూయిత్యం	= చేయకూడని పని	బంధించి	= కట్టివేసి
బావురుమను	= బోరున ఏడవడం	సన్మానించటం	= గౌరవించడం
బిక్కమొహం	= ఏడుపు మొహం	ఘనంగా	= గొప్పగా

వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

- పారంలోని చిత్రాల గురించి మాట్లాడండి.
- పారంలో మీకు బాగా నచ్చిన సన్నివేశం గురించి మాట్లాడండి.
- పరమానందయ్య శిష్యులు ఎలాంటివారో చెప్పండి.
- మీకు తెలిసిన ఏదైనా హస్యకథను చెప్పండి.

ఈ మానవు పాట

రేలా... రేలా...

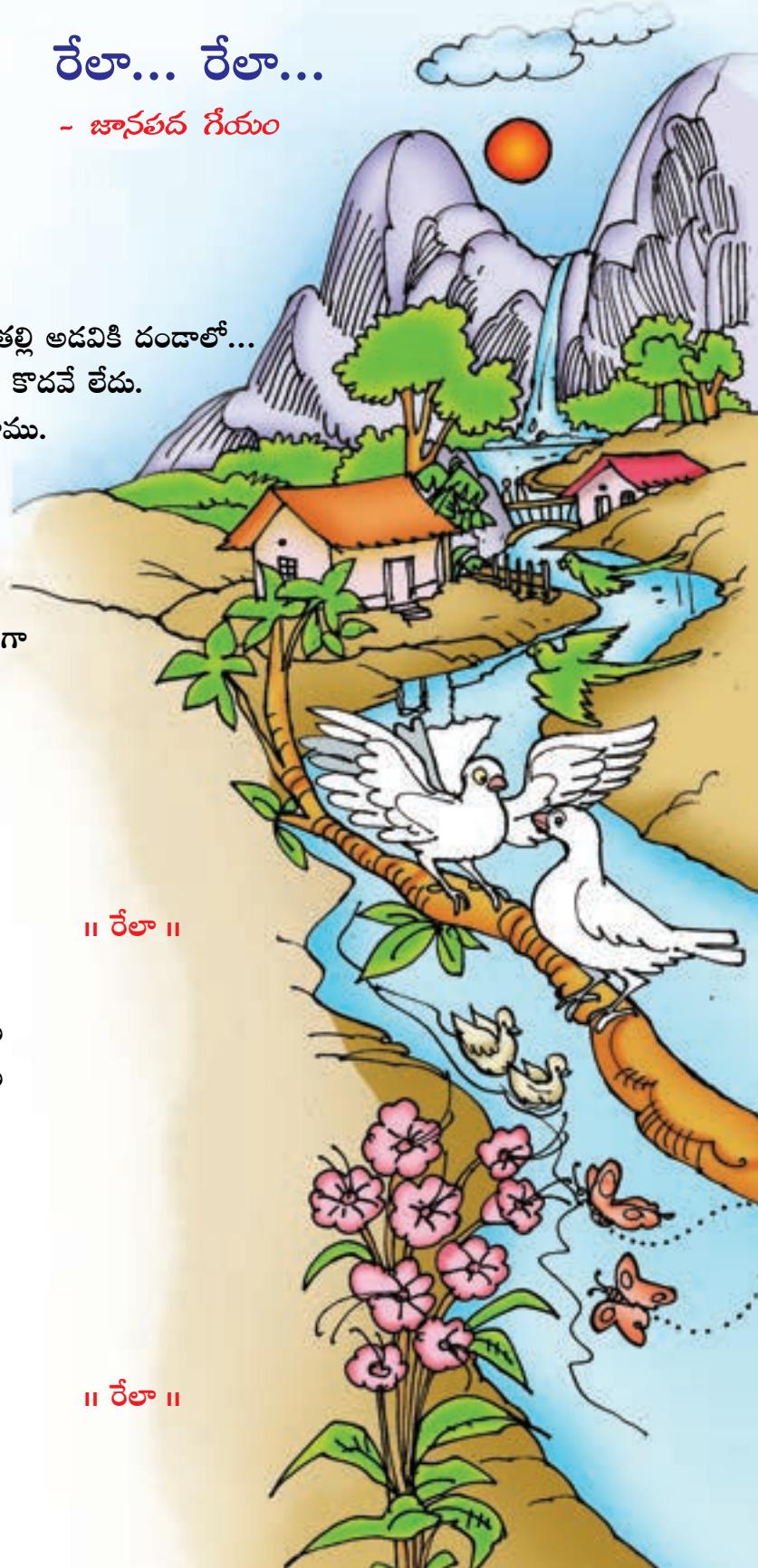
- జనపద గీయం

ప॥ రేలా రేలా రేలా రేలా రేలారె
రేలా రేలా రేలా రేలా రేలారె
అడవి తల్లికి దండాలో - మా తల్లి అడవికి దండాలో...
అడవి చల్లంగుంటె - అన్నానికి కొదవే లేదు.
పంట ఇంటికొస్తే పండుగ చేధాము.

చరణ॥ కొండలనుండి కోనలనుండి
గోదారమ్మ పరుగులు చూడు
గోదారమ్మ పరుగులు చూడు
బంపులు తిరుగుతు ఒయ్యారంగా
పెనుగంగమ్మ ఉరకలు చూడు
పెనుగంగమ్మ ఉరకలు చూడు
వీటిలోన ఊట చూడు
నీటిలోన సుడులు చూడు
అందరికీ అండగనిలిచె
అడవితల్లి అందం చూడు

చరణ॥ కిల కిల కిలకిల కిలకిల
రామచిలుకల పలుకులు చూడు
రామచిలుకల పలుకులు చూడు
కుహూ కుహూ కుహూ కుహూ
కోయిలమ్మల పాటలు చూడు
కోయిలమ్మల పాటలు చూడు
పావురాల జంట చూడు
పాలపిట్ట పాట చూడు
అందరికీ అండగ నిలిచె
అడవితల్లి అందం చూడు

॥ రేలా ॥

జింక ఒకటి నీళ్లు తాగడానికి సెలయేటి దగ్గరికి వెళ్లింది. నీళ్లలో తన ప్రతిబింబం చూసుకుంది. తన కొమ్ములు ఎంత పెద్దవో, ఎంత బాగా ఎదుగుతున్నాయో చూసి మురిసిపోయింది. తర్వాత కాళ్లు చూసుకుంది.

“ఓఁ.. నా కాళ్లు మాత్రం చీపురు పుల్లల్లా ఉన్నాయి, ఏం బాగా లేవు” అనుకుంది.

ఇంతలో హరాత్తుగా ఒక సింహం తన మీదకు దూకబోవటం చూసింది. జింక భయంతో రివ్వున దూసుకుపోయింది. అది అలా పారిపోతూ పారిపోతూ అడవిలో చెట్ల గుబురుల్లోకి వెళ్లిపోయింది. దాని అందమైన కొమ్ములు కొమ్ములకు తగులుకుని ఇరుక్కుపోయాయి. సింహం దగ్గరికి వచ్చేస్తోంది. జింక కొమ్ములు వదిలించుకోవడానికి ఎంతో ప్రయత్నం చేసింది. అదృష్టవశాత్తు సింహం మీదపడే లోపలే కొమ్ములు బయటపడ్డాయి. బతుకు జీవుడా అని జింక వేగంగా పారిపోయింది.

మళ్ళీ సెలయేటి దగ్గరికి వెళ్లి “ఎంత దద్దమ్మను నేను! బాగా లేవు అనుకున్న పుల్లల్లాంటి కాళ్లు నన్ను కాపాడాయి. నేను మురిసిపోయిన కొమ్ములు నాకు ప్రాణం మీదికి తెచ్చిపెట్టాయి.” అనుకుంది.

ఈసఫ్ కథలు గ్రీకు పురాణ కథలుగా ప్రసిద్ధి. ఇవి 2500 సంవత్సరాల నాటివి. ఈ కథలు అన్ని ప్రపంచ భాషలలోకి అనువదించబడ్డాయి.

3. మంచి బాలుడు

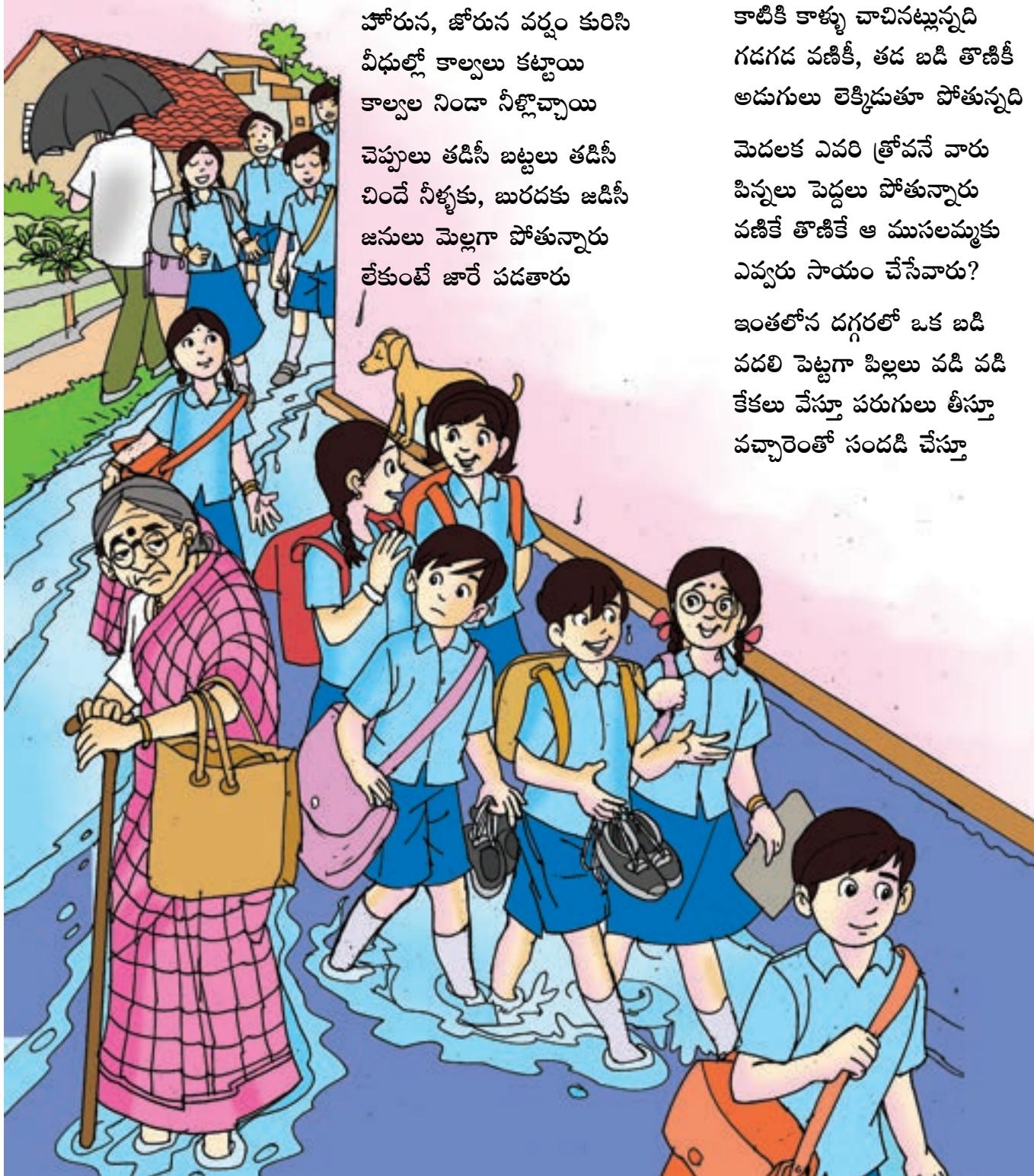
చిత్రం చూడండి - అలోచించి మాట్లాడండి

1. విత్రంలోని సన్నిహితాల గురించి మాట్లాడండి.
2. విత్రంలో ఏమే జంతువులు ఉన్నాయి? ఏం చేస్తున్నాయి?
3. మీరు మీ ఇంట్లో ఎవరెవరికి ఏవిధంగా సహాయం చేస్తారో చెప్పండి.

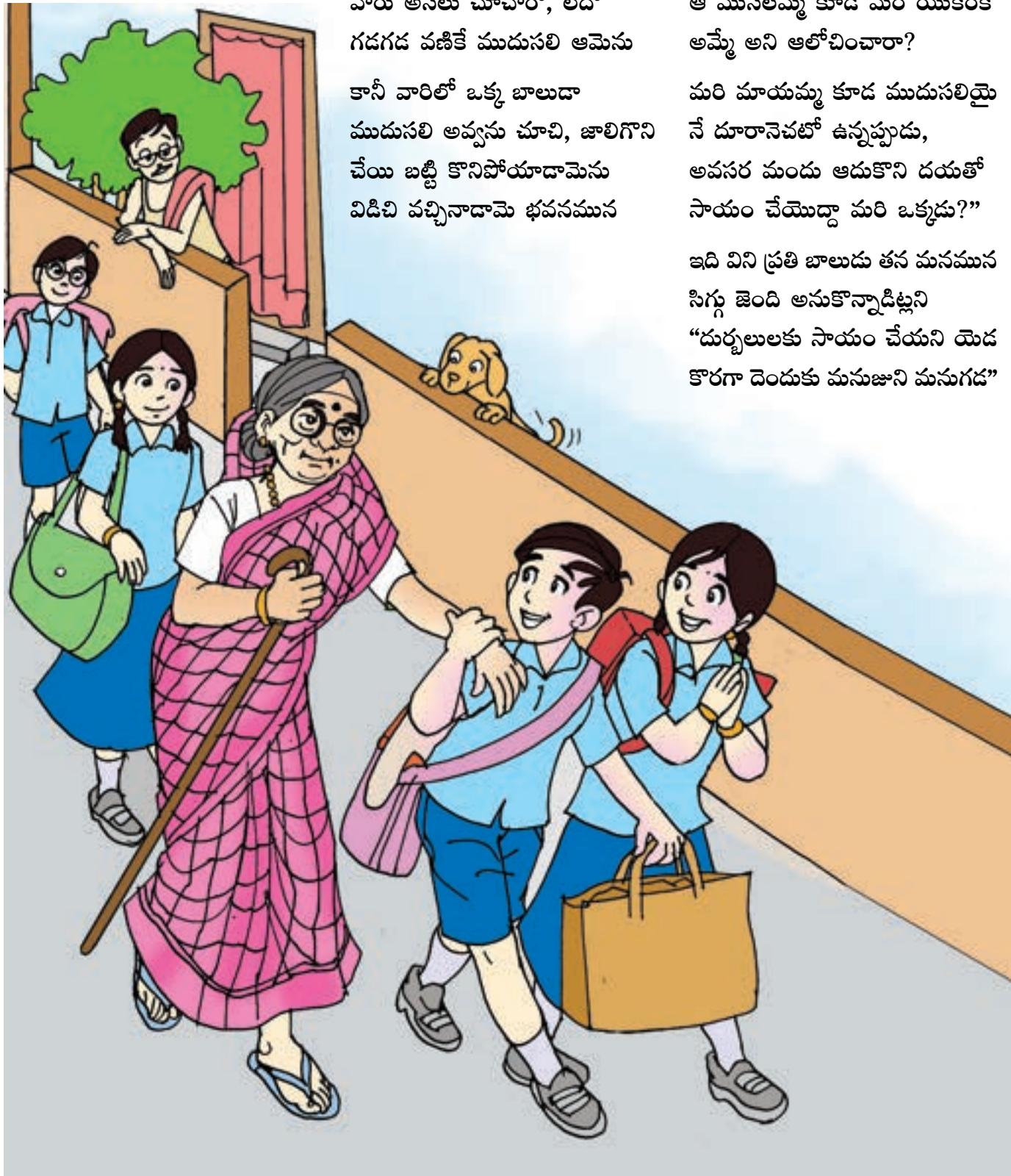
పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

మంచి బాలుడు

తళతళ మిల మిల మెరుపులు మెరని
హోరున, జోరున వర్షం కురిసి
వీఘల్లో కాల్పులు కట్టాయి
కాల్పుల నిందా నీళ్లాచ్చాయి
చెప్పులు తడినీ బట్టలు తడినీ
చిందే నీళ్లకు, బురదకు జడినీ
జనులు మెల్లగా పోతున్నారు
లేకుంటే జారే పడతారు

ఆ త్రోవను పాపం ఒక ముసలమ్ము
కాలీకి కాళ్లు చాచినట్లున్నది
గడగడ వణికీ, తడ బడి తొణికీ
అడుగులు లెక్కించుతూ పోతున్నది
మెదలక ఎవరి త్రోవనే వారు
పిన్నలు పెద్దలు పోతున్నారు
వణికే తొణికే ఆ ముసలమ్ముకు
ఎవ్వరు సాయం చేసేవారు?
ఇంతలోన దగ్గరలో ఒక బడి
వదలి పెట్టగా పిల్లలు వడి వడి
కేకలు వేస్తూ పరుగులు తీస్తూ
వచ్చారెంతో సందడి చేస్తూ

కిలకిలలాడే, అడే, పాడే
బాలుర అదుగులు ఆనవు భూమిని
వారు అసలు చూచారో, లేదో
గడగడ పణికే ముదుసలి ఆమెను

కానీ వారిలో ఒక్క బాలుడా
ముదుసలి అవ్యాను చూచి, జాలిగాని
చేయి ఒట్టీ కొనిపోయాడామెను
విడిచి వచ్చినాడామె భవనమున

తిరిగి వచ్చి తన తోటి వారితో
అన్నాడాతడు - “స్నేహితులారా!
ఆ ముసలమ్మ కూడ మరి యొకరికి
అమ్మె అని ఆలోచించారా?

మరి మాయమ్మ కూడ ముదుసలియై
నే దూరానెచటో ఉన్నప్పుడు,
అవసర మందు ఆదుకొని దయతో
సాయం చేయొద్దు మరి ఒక్కడు?”

ఇది విని ప్రతి బాలుడు తన మనమున
సిగ్గు జెంది అనుకొన్నాడిట్లని
“దుర్ఘటులకు సాయం చేయని యెడ
కొరగా దెందుకు మనుజుని మనుగడ”

సారాంశం

ఒకరోజు జోరున వాన కురుస్తున్నది. నేలంతా బురదగా మారింది. ఆ జోరు వానలో ఒక ముసలమ్మ గడగడ పణుకుతూ నడుస్తున్నది. ఆమె అడుగులు తడబడుతున్నాయి. ఆమెను ఎవరూ పట్టించుకోవటం లేదు. ఆ సమయంలో బడి వదిలారు. పిల్లలు సందడి చేస్తూ బయటికి వచ్చారు. ఆనందంగా గెంతులు వేస్తూ వెళ్తున్నారు. ముసలమ్మను చూసిన ఒక పిల్లవాడు నేరుగా ఆమె వద్దకు వెళ్ళాడు. చేయి పట్టుకొని రోడ్డు దాటించాడు. ఆమెను వాళ్ళ ఇంటిదగ్గర దిగబెట్టి వచ్చాడు. అప్పుడు అవ్య ఆ అబ్బాయిని దీవించింది. ఆ అబ్బాయి స్నేహితుల దగ్గరకు తిరిగి వచ్చాడు. “అమ్మ ఎవరికైనా అమ్మే” అన్నాడు. ఏదో ఒకరోజు మా అమ్మకు కూడా ఎవరో ఒకరు సాయం చెయ్యాలి గదా! అన్నాడు. పిల్లలందరికి అతని మాటలు నచ్చాయి. ముసలమ్మకు సాయం చేయనందుకు వారంతా సిగ్గుపడ్డారు. కష్టాలలో ఉన్నవారికి సాయం చేయ్యని మనిషి జీవితం వ్యాధం అని వారు తెలుసుకున్నారు.

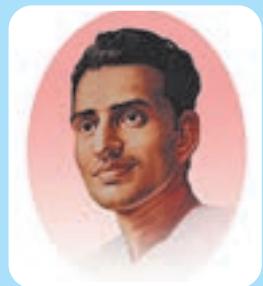
పదాలు - అర్థాలు

వీధులు	= బజారులు	జాలి	= దయ
జడిసి	= భయపడి	కొనిపోవు	= తీసుకుపోవు
జనులు	= ప్రజలు, జనం	మనము	= మనస్సు
త్రోవ	= దారి	దుర్ఘలులు	= బలం లేనివారు
వడి	= వేగం	మనుజుడు	= మనిషి
సాయం	= సహాయం	మనుగడ	= జీవనం, జీవితం
ముదుసలి	= ముసలి		

కవి పరిచయం

ఆలూరి బైరాగి (5.11.1925 – 9.9.1978)

20వ శతాబ్దపు అగ్రక్రేణి తెలుగు కవుల్లో ఒకరు. మానవుడి ఆస్తిత్వ వేదనని కవిత్వంగా వెలువరించారు. ‘చీకటిమేడలు’, ‘సూతిలో గొంతుకలు’, ‘ఆగమగీతి’, ‘దివ్యభవనం’ అయిన ప్రసిద్ధ రచనలు. బాలల కోసం చక్కటి గేయ కథలు రచించారు. కేంద్రసాహిత్య అకాడమి పురస్కారం పొందారు.

వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

- గేయాన్ని అభినయం చేస్తూ పాడండి.
- గేయ కథలో బాలుడు ముసలమ్మకు సహాయం చేశాడు గదా!
మీరెప్పుడైనా ఎవరికైనా అటువంటి సహాయం చేశారా? చెప్పండి.
- గేయ కథను మీ సాంత మాటల్లో చెప్పండి?

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

అ) కింది వాక్యాలకు సమాన అర్థాన్నిచేసే గేయ పాఠాలను గేయంలో గుర్తించి, గీత గేయండి.

- వీధులన్నీ నీళ్ళతో నిండిపోయాయి.
- పిల్లల పాఠాలు నేలపై ఆనడం లేదు.
- మనములు నెమ్మడిగా నడుచుకుంటూ వెళ్తున్నారు.
- సందడి చేస్తూ వచ్చారు.
- ఇంటి దగ్గర దిగబెట్టి వచ్చాడు.

అ) కింది పేరాను చదవండి. పేరా ఆధారంగా జతపరచి రాయండి.

జోరున వాన కురిసింది. నేలంతా బురదగా వుంది. ముసలమ్మ వణకుతూ నడుస్తున్నది. ఒక పిల్లవాడు ఆమెను చేయి పట్టుకొని రోడ్డు దాటించాడు. అందరూ అతడిని అభినందించారు.

1. జోరున	గడగడ వణికింది
2. నేలంతా	వాన కురిసింది
3. ముసలమ్మ	బురదగా మారింది
4. పిల్లవాడు	అభినందించారు
5. అందరూ	చేయిపట్టుకొని నడిపించాడు

ఉదా॥ 1. జోరున వాన కురిసింది.

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

ఇ) కింది కథ చదవండి. ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

ఒకరోజు కాకికి దాహం వేసింది. పెరట్లో ఓ నీళ్ళ కుండ కనిపించింది. కాని అందులో నీళ్ళు అడుగున ఉన్నాయి. అవి కాకికి అందడం లేదు. కుండలో కొన్ని గులక రాళ్ళు వేసింది కాకి. అప్పుడు నీళ్ళు పైకి వచ్చాయి. కాకి ఆ నీళ్ళు తాగింది. హాయిగా ఎగిరిపోయింది.

1. కాకికి నీటికుండ ఎక్కడ కనిపించింది?

జ. _____

2. కాకికి కుండలోని నీరు ఎందుకు అందలేదు?

జ. _____

3. కాకి కుండలోని నీరు పైకి రావడానికి ఏం చేసింది?

జ. _____

పదజాలం

అ) పారంలోని జంటపదాలను గుర్తించి రాయండి.

ఉదా॥ తళతళ _____

అ) కింది మాటలు గమనించండి.

మెరుపు - మెరుపులు

పై మాటల్లో మొదటిది ఒకటే (ఏకవచనం). అంటే ఒక మెరుపు. రెండో మాట మొదటి దానికి ‘లు’ చేర్చినది. అంటే ఒకటికంటే ఎక్కువ ఉన్నాయని అర్థం (బహువచనం). కింది పదాలకు బహువచనాలు రాయండి.

ఏకవచనం - బహువచనం

కేక -

కల -

ఏకవచనం - బహువచనం

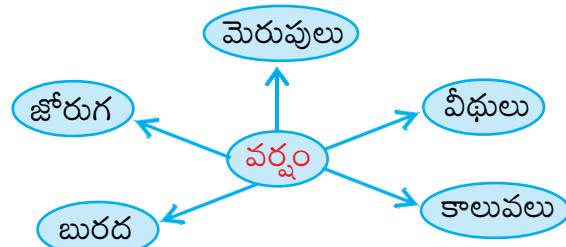
పిల్ల -

అడుగు -

స్వీయరచన

కింది పదాల అధారంగా ‘వర్షం’ కు సంబంధించిన రెండు వాక్యాలు రాయండి.

ఉదా॥ వర్షం జోరుగు కురిసింది.

1.

2.

సృజనాత్మకత

సాయం చేసిన పిల్లవాడికి అవ్వ మూడు బహుమతులు ఇచ్చింది అనుకోండి. ఆ తరువాత ఏం జరిగి ఉంటుందో చిత్రాలు చూసి కథ చెపుండి. సొంత మాటల్లో రాయండి.

1.

అవ్వ బాలుడికి లడ్డు, పూలమొక్క,
విసనకర్త ఇచ్చింది.

2.

3.

4.

ప్రశంస

గేయంలో బాలుడు ముసలమ్మకు సహాయం చేసి మంచి పని చేశాడు కదా! మీరు ఏ యే మంచి పనులు చేస్తారో చెప్పండి.

భాషాంశాలు

అ) కింది వాక్యాలు చదవండి.

1. తేజి బడికి వెళ్ళాడు.
2. నేను రేపు సినిమాకు వెళ్తాను.
3. మా తోట చాలా అందంగా ఉంటుంది.

నేను వాక్యాంత
బిందుపును. వాక్యం చివరన
ఉంటాను.

పై వాక్యాల చివర చుక్క (.) గుర్తు ఉందికదూ! ఇలా వాక్యం చివరన ఉంచే చుక్క (.) ను వాక్యాంతబిందువు (**పూర్త విరామం**) అంటారు. దీన్ని ఆంగ్లంలో “ఫుల్స్పోష్ట” అంటారు. ఈ పూర్త విరామ బిందువు ఉంటే ఆ వాక్యం అక్కడికి పూర్తి అయింది అని అర్థం.

అ) కింది పేరా చదవండి. పూర్తవిరామాన్ని సరైన చోట ఉంచండి.

ఒక అడవిలో కుందేలు ఉంది అది ఆడుకుంటూ కాలుజారి పడింది దాని కాలికి దెబ్బతగిలింది కదలలేక ఏడ్చింది కోతి వచ్చింది కుందేలును ఆసుపత్రికి తీసుకొని పోయింది

నేను స్వల్ప విరామ
బిందుపుని. స్వల్ప విరామం
ఇచ్చే చోట ఉంటాను.

ఇ) కింది వాక్యాలను చదవండి. పదాలమధ్య ఉన్న గుర్తును గమనించండి.

1. తోటలో జామ చెట్లు, సపోట చెట్లు, నారింజ చెట్లు, మామిడిచెట్లు ఉన్నాయి.
2. రాము, అంజి, జగ్గ మంచి స్నేహితులు.

పై వాక్యాలు చదివేటపుడు కొన్ని చోట్ల కొద్దిగా ఆపి చదువుతాం కదా! అలా ఆపి చదవటాన్ని స్వల్ప విరామం అంటారు. అలా స్వల్ప విరామం ఇచ్చే చోట గుర్తు **,** ఉంది కదూ! దీన్ని స్వల్ప విరామచిహ్నం అంటారు. ఆంగ్లంలో ‘కామూ’ అంటారు

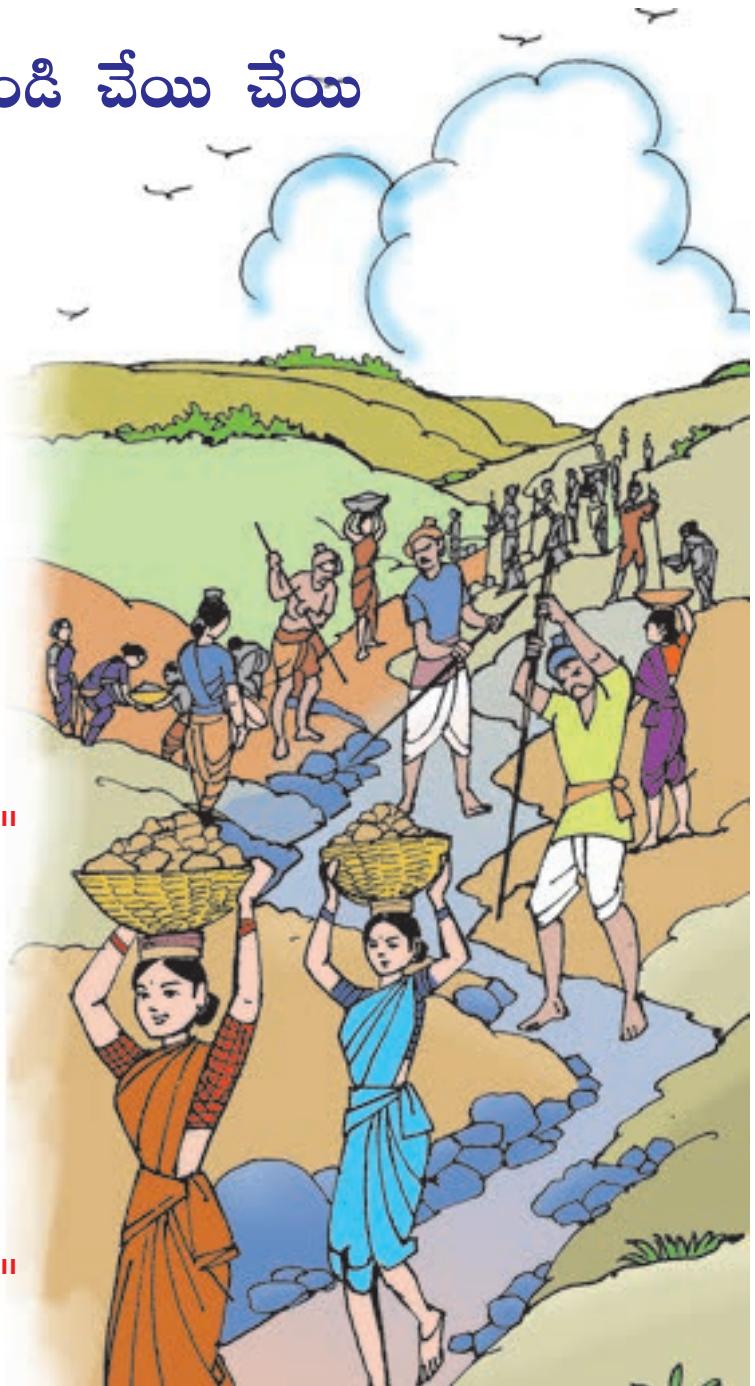
ఈ) కింది పేరాను చదవండి. స్వల్ప విరామ చిహ్నాన్ని (**కామూను**) సరైన చోట ఉంచండి.

ఒక చెరువులో కప్పలు చేపలు తామరపూలు ఉన్నాయి. అక్కడికి జయ జలజ రాకేష్ వెళ్ళారు. తామర పూలను చూసి ఆనందించారు.

కలపండి చేయి చేయి

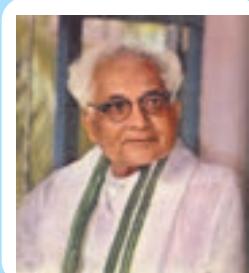
- ప॥ కలపండి చేయి చేయి కలపండి
పదిమండి భుజం భుజం కలపండి
చేయి చేయి కలపండి.
- చ॥ కొండరాళ్ళు పగులగొట్టి కోన చదును చేద్దాం
కోన వెంట దారితీసి రాదారులు వేద్దాం
కొండరాళ్ళు పగులగొట్టి కోన చదును చేద్దాం
కోన వెంట దారితీసి గోదారులు వేద్దాం
కొండ కోన తొంగ దీసి కొల్లలు పండిద్దాం
- ॥ కలపండి ॥**
- చ॥ పాడుకుంటు పనిచేస్తే పదిమండికి లాహిరి
ఆడుకుంటు పనిచేస్తే అనిపించదు చాకిరి
పాడుకుంటు పనిచేస్తే పదిమండికి లాహిరి
ఆడుకుంటు పనిచేస్తే అనిపించదు చాకిరి
కలకత్తా కాళీరం కాళీ కన్యాకుమారి
కలిపేస్తాం రైలుదారి కానకోన రహదారి
- ॥ కలపండి ॥**

కవి పరిచయం

దేవులపల్లి వేంకటకృష్ణశాస్త్రి (1.11.1897 – 24.2.1980)

ఆధునిక తెలుగు కవిత్వంలో భావకవిత్వ యుగానికి తలుపులు తెరిచారు. అచ్చమైన తెలుగు కవి. అక్షర రమ్యత, భావనా సౌకుమార్యం, శబ్ద సంస్కారం కృష్ణశాస్త్రి కవిత్వ లక్ష్మణాలు. అందుకనే వారి కవిత్వాన్ని లీటీ ఇక్క సముద్రంతో పోల్చారు. ‘కృష్ణపక్కం’, ‘ఊర్పులి’, ‘ప్రవాసము’ వీరి ప్రసిద్ధ రచనలు. పద్మభూషణ పురస్కారం అందుకున్నారు.

ఈ మాసపు కథ

బావిలో నీళ్ళు

అక్షరి - చెర్చలీ కథ

అక్షర్ ఆస్తానంలో బీర్బుల్ అనే మంత్రి ఉండేవాడు. ఆయన ఏ సమస్యనైనా తన తెలివితేటలతో సులువుగా పరిష్కరించేవాడు.

ఆ రాజ్యంలో ఒక జమీందారు ఉన్నాడు. అతను రైతుకి ఒక బావి అమ్మాడు. ఆ రైతు బావిలో నీళ్ళు తోడుకోవడానికి వెళ్ళాడు. అప్పుడు జమీందారు రైతుని ఆపాడు. “నేను నీకు బావిని అమ్మాను కానీ, అందులోని నీళ్ళు అమ్మలేదు. అవి నావి. ఆ నీళ్ళు కావాలంటే తగిన ధనం ఇచ్చి తోడుకో!” అన్నాడు.

రైతుకి కోపం వచ్చింది. వారిద్దరి మధ్య గొడవ మొదలైంది. న్యాయం కోసం అక్షర్ ఆస్తానానికి వెళ్ళారు. అక్షర్ వారు చెప్పినదంతా విని బీర్బుల్ వైపు చూశాడు. సమస్యను పరిష్కరించమన్నాడు.

బీర్బుల్ కొద్దిసేపు ఆలోచించాడు. జమీందారు వైపు చూసి ఇలా అన్నాడు “సరే నువ్వు బావి ఒక్కటే అమ్మాను, నీళ్ళు అమ్మలేదు కదా!” జమీందారు సంతోషంగా “అపును” అన్నాడు. బీర్బుల్ అడిగాడు “బావి రైతుదేనా?” జమీందారు “అపును” అన్నాడు.

“సరే, రైతు బావిలో నీ నీళ్ళు ఉన్నాయి. వెంటనే బావిలోని నీళ్ళన్నీ తోడుకాని వెళ్ళిపో లేదా నీళ్ళు పెట్టుకున్నందుకు రైతుకు అధ్యే చెల్లించు” అని తీర్మానించాడు.

జమీందారు ముఖం పాలిపోయింది. చేసిన తప్పుకు తలదించుకున్నాడు. రైతుని మోసం చేయాలనుకున్నందుకు తనను క్షమించమని అక్షర్ పాదుషాని వేడుకున్నాడు. రైతు సంతోషించాడు. అక్షర్ బీర్బుల్ని అభినందించాడు.

4. నా బాల్యం

చిత్రం మాడండి - ఆలోచించి మాట్లాడండి

1. చిత్రంలోని సన్నిహితాల గురించి మాట్లాడండి.
2. చిత్రంలో ఎవరెవరు ఉన్నారు. ఏమేం చేస్తున్నారు.
3. మీరు ఇలాంటి సన్నిహితాలు ఎప్పుడైనా చూశారా! దాని గురించి మాట్లాడండి.

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

నా బాల్యం

పొన్నెకల్లు తూర్పు వీధిలో ముసల్యానుల పందిరిగుంజ కూడా పాట పాడుతుందని పేరు. నేను ఆ పందిరి కింద పుట్టాను. నేను పుట్టగానే “అబ్బుల్ అజీజ్” అని పిలిచారట మా గారపాడు తాత. మా నాన్నకు ఆ పేరు నచ్చలేదు. “నాజర్” అని పిలవాలని ఆయన ఆశ.

మా గారపాడు మామలూ, అత్తలూ నన్ను “అబ్బుల్ అజీజ్” అనీ, పొన్నెకల్లు పెదనాన్నలు, చిన్నాన్నలు, అమ్మలూ, అక్కలూ “నాజరూ” అని పిలుస్తా వచ్చారు. నేను తప్పటడుగులు వేస్తూనే వచ్చిరాని మాటలతో

“హా... అదిగో లేడీ

పరిగెడుతోంది

లేడి బోయెరా

హా... బాణమేయరా” అని పాడుతూ ఎగిరి గంతులేసేవాడినట. గేదె, దున్న తోక వెంటుకలు ఫీక్కాచ్చి, గడ్డలూ, మీసాలు, బోట్లు పెట్టి

“నేనే బ్రహ్మానురా

పామరులారా

ఓ జనులారా

నేనే బ్రహ్మానురా” అని కూనిరాగాలు తీస్తుండే వాడిని.

అమ్మ నాన్న ఆరుగాలం ఎందనకా, వాననకా, అలుపు సాలుపు లేకుండా కష్టపడేవారు. మా అమ్మ చారెడు గింజలు దంచి, వండి నాకూ మాచెల్లికీ పెట్టడం, మళ్ళీ అంతా పనులకు పోవడం దినచర్యగా జరుగుతుందేది.

నాకు బడిలో వేసే వయసు వచ్చింది. ఎలాగో శ్రమపడి కొత్తలాగూ, కొత్తచోక్కు కుట్టించాడు మా నాన్న. చదువు మూడోనేత్రమనీ కొబ్బరికాయ, ఆకులూ, వక్కలూ పావలా గురుదక్షిణ గురువుగారికిచ్చి నన్న వీధి బడిలో అప్పగించాడు మా నాన్న.

మధ్యహ్నం బడినుండి ఇంటికి వెళ్ళగానే “గింజలు తీసుకొని యింకా మీ నాన్న యింటికి రాలేదు నాయనా! ఇంకా వండలేదు. సాయంకాలం పంతులు గార్చి అడిగి పెందలకడ రా అయ్యా!” అని అమ్మ పాలో, పెరుగో, చల్లో తాగడానికి ఇచ్చేది.

నేను తాగి మూతి తుడుచుకొని “సజ్జ జొన్నలు లేవు గానీ చల్ల తాగీ చదువుకోరా” అని పాచుకుంటూ పోయేవాణ్ణి.

హోర్సోనిస్టు భాదర్ ఒకరోజు మా ఇంటికాచ్చి, మస్తాన్ గారూ మన కుల్రోడు మంచి తెలివి కలవాడు. శ్రుతి, లయ, గానం, మంచి కంరం కలవాడు. నాతో పంపండి. చదువు, సంగీతం నేర్చించి గొప్పవాణ్ణి చేస్తానన్నాడు. మా నాన్న సరేనన్నాడు.

గోగుపుల్ల గొట్టంతో నీళ్ళ చెంబులో వూదిస్తూ, శ్రుతి గుక్క నేర్చించేవాడు. ఏడ్వడం, నవ్వడం, కోపంగా మాట్లాడడం, చూడడం, మూతి ముడవడం, కళ్ళురమడం లాంటివి నేర్చేవాడు. కళ్ళలో కొబ్బరి నూనె వేసి, లైటు వంక చూసి, నీరు కారుతుంటే ఏడుపు డైలాగులు చెప్పించేవాడు.

పారశాల వార్షికోత్సవం వచ్చింది. “ద్రోణ విజయం” అనే చిన్న నాటిక ఆడాము. నేను ద్రోణాచార్యులుగా పద్మాలు, పాటలు పాడాను. మా పంతులు గారు నా వీపు తడుతూ బాగా చదువుకోరా మంచి గాయకుడవూ నటుడవూ అపుతావని, ఐదు రూపాయలు, పుస్తకం, పెన్నిలు బహుమతిగా ఇచ్చారు. అలా నా బాల్యం ఆకలితో ఆటలతో పాటలతో గడిచిపోయింది.

నాజర్ జీవిత విశేషాలు

- పేక్ నాజర్ నిరుపేద ముస్లిం కుటుంబంలో గుంటూరు జిల్లా పొన్నెకల్లు గ్రామంలో 1920 ఫిబ్రవరి 5వ తేదీన జన్మించారు.
- నాజర్ తండ్రి పేక్ మస్తాన్, తల్లి బీనాబీ.
- తల్లిదండ్రుల, గురువుల ప్రోత్సాహంతో ప్రాచీన జానపద కళారూపమైన బుర్రకథ ప్రక్రియకు నాజర్ కొత్త మేరుగులు దిద్దారు.
- పల్నాటి యుద్ధం, వీరాభిమన్య, బొభ్యలి యుద్ధం, అల్లారి సీతారామరాజు, బెంగాల్ కరువు వంటి ఇతి వృత్తాలలో సమకాలీన అంశాలు జతచేసి నాజర్ బుర్రకథలు రూపొందించారు.
- నాజర్ చేసిన కృషిని గుర్తించి భారత ప్రభుత్వం 1986లో పద్మశ్రీ పురస్కారంతో సత్కరించింది.
- నాజర్ 1997 ఫిబ్రవరి 22వ తేదీన మరణించారు.

పదాలు - అర్థాలు

ఆశ	= కోరిక	వార్షికోత్సవం	= సంవత్సరం చివరన
ఆరుగాలం	= ఏడాది అంతా		జరుపుకునే వేడుక
దినవర్షు	= ప్రతిరోజూ చేసే పనులు	గుంజ	= రాట
గురుదక్కిణి	= గురువులకు ఇచ్చే కానుక	పామరులు	= చదువుకోనివారు

కవి పరిచయం

పేక్ నాజర్ తన జీవితకథను తానే చెప్పుకున్నట్లుగా అంగడాల రమణమూర్తి అక్షరీకరించారు. స్వయం చరిత్రాత్మకమైన ఈ కథకు ‘పింజారి’ అని పేరు పెట్టారు.

జవి చేయండి

వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

1. మీ తరగతిలో బాగా పాటలు పాడే వారి గురించి చెప్పండి.
2. నాజర్ ఏ కళాకారునిగా పేరు పొందాడు?
3. పారశాల వార్షికోత్సవంలో మీరు ఏమే పదర్శనలు చేస్తారు?
4. నాజర్ గురించి మీకు తెలిసిన విషయాలు చెప్పండి.

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

అ) కింది పట్టిక చదవండి. పారం ఆధారంగా నాజర్ను ఎవరు ఎలా పిలిచేవారో తెలుపుతూ వాక్యాలు రాయండి.

1. గారపాడు తాత	అబ్బుల్ అజీజ్ అని నాజర్ అనీ	పిలిచేవాడు
2. పెదనాన్నలు, చిన్నాన్నలు		పిలిచేవారు
3. మామలు, అత్తలు		
4. నాన్నగారు		

ఉదా॥ పెదనాన్నలు, చిన్నాన్నలు నాజర్ అని పిలిచేవారు.

అ) కింది పేరాను చదివి ఇ, ఈ ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

హర్షోనిస్ట్ భాదర్ ఒక రోజు మా ఇంటికాచ్చి, మస్తాన్గారూ మన కుర్రోడు మంచి తెలివిగలవాడు. ప్రేతి, లయ, గానం, మంచి కంరం కలవాడు. నాతో పంపండి. చదువు, సంగీతం నేర్చించి గొప్పవాణ్ణి చేస్తాను అన్నాడు.

ఇ) కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. నాజర్ నాన్న పేరేమిటి?

జ. _____

2. “నాతో పంపండి” ఈ మాటలు ఎవరు ఎవరితో అన్నారు?

జ. _____

3. నాజర్ గురించి భాదర్ ఏమన్నాడు?

జ. _____

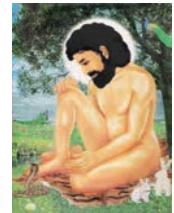
ఈ) కింది వాక్యాలలో తప్పు (X), ఒప్పు (✓) లను గుర్తించండి?

1. అజీజ్ నాజర్కు చదువు, సంగీతం నేర్చుతానన్నాడు.	()
2. మస్తాన్ కుమారుడు నాజర్.	()
3. భాదర్ వయ్యెలిన్ విద్యాంసుడు.	()
4. నాజర్ మంచి తెలివిగలవాడు.	()

ఉ) పిల్లలూ! కొండపల్లి బొమ్మల ఆత్మకథను చదవండి. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

పిల్లలూ! నేను మీ కొండపల్లి బొమ్మను. రంగురంగుల్లో అందంగా ఉంటానని అందరూ నన్ను దాచుకుంటారు. నేను ఏనుగు అంబారీ, దశావతారాలు, తాటిచెట్టు వంటి రూపాలలో ఉంటాను. నన్ను పొణికి కర్తతో తయారుచేస్తారని మీకు తెలుసా! కర్తను బొమ్మగా మలవడంలో ఎంతో కష్టం ఉంటుంది. మా పూర్వికులు రాజస్థాన్ నుండి వచ్చారట. ప్రస్తుతం మేము మన రాష్ట్రంలోని కృష్ణ జిల్లా, కొండపల్లిలో స్థిరపడిపోయాం.

1. కొండపల్లి బొమ్మలు చేసేవారి పూర్వికులు ఎక్కుడి నుండి వచ్చారు?
జ.
2. కొండపల్లి ఏ జిల్లాలో ఉంది?
జ.
3. కొండపల్లి బొమ్మలను ఏ కర్తతో తయారు చేస్తారు?
జ.

పదజాలం

అ) పిల్లలూ! కొండపల్లి బొమ్మ తనను దేనితో తయారుచేస్తారో చెప్పింది కదా! మరి కింది పస్తువులను వేటితో తయారుచేస్తారో జతపరచండి. వాటిని వాక్యాలుగా రాయండి.

1. కుండ	వెదురు				
2. అద్దం	ఇనుము				
3. బుట్ట	మట్టి				
4. గునవం	గాజు				

- ఉదా॥ 1. కుండలు మట్టితో తయారు చేస్తారు. 2. _____
3. _____ 4. _____

పిల్లలూ! పారంలో ఉన్న కింది పదాలను మన రాష్ట్రంలోని పలు ప్రాంతాలలో ఇలా కూడా అంటారని తెలుసుకోండి.

1. గుంజ : రాట, నిట్టాడు, స్తంభం
2. చిన్నాన్న : బాబాయి, పినతండ్రి, చిన్నబ్బి, చిన్నాయన
3. బువ్వ : అన్నం, కూడు, మెతుకులు

ఉపాధ్యాయులకు సూచన : ఇలాంటివి మరికొన్ని పదాలను పరిచయం చేయండి.

స్వయంచాలు

అ) కింది ప్రశ్నలకు సాంత మాటల్లో జవాబులు రాయండి.

- ‘నాజర్’ను ఎవరెవరు ఎలా పిలుస్తారో తెలుసుకున్నారు గదా! మిమ్మల్ని ఎవరెవరు ఎలా పిలుస్తారో రాయండి.

నా పేరు

నన్న మా అమ్మ, అని పిలుస్తంది.

మా నాన్న

మా

.....

- నాజర్ తన అమ్మ, నాన్నల గురించి ఏం చెప్పారో రాయండి.

- భాదర్, నాజర్కు సంగీతం ఎలా నేర్చించాడో రాయండి.

సృజనాత్మకత

పిల్లలూ! కింది బుర్రకథను ఉపాధ్యాయుని సహాయంతో నేర్చుకోండి. మీ స్నేహితులతో కలసి ప్రదర్శించండి.

పల్లవి : వినరా భారత వీరకుమార
విజయం మనదేరా - తందాన తాన
వినరా వీరకుమార
రుణానీలక్ష్మీ కథనూ - తందాన తాన

చరణం : చదువులు చక్కగ నేర్చూరా - సై
యుధ విద్యులే నేర్చూరా - సై
శత్రు మూకనే చీల్చూరా - సై
ప్రజలను ప్రేమగ చూసిందా...
వీరనారిగా వెలిసిందా...
భజనంటి భాయి తమ్ముడా
మేల్ భజానోయ్ తందానా...
తరిగిట రుంతరి తోం

ప్రశంస

‘నాజర్’ బుర్రకథ చెప్పడంలో మంచివేరు పొందాడుగదా! ఇలాంటి కళలను గురించి తెలుసుకొని తరగతి గదిలో మాట్లాడండి.

భాషాంశాలు

అ) కింది వాక్యాలను చదవండి. వాక్యం చివర ఉన్న ‘?’ గుర్తును గమనించండి.

1. బాబూ! నీ పేరేమిటి?
2. గీతా! మీ ఊరు ఏది?
3. నీవు ఏ తరగతి చదువుతున్నావు?
4. లతా! నీవు ఎక్కడికి వెళ్తున్నావు?

పై వాక్యాల చివర ‘?’ గుర్తు ఉందికదా! దీనిని ‘ప్రశ్నార్థకం’ అంటారు. ఈ ‘?’ గుర్తు ఉన్న వాక్యాలను ‘ప్రశ్నార్థక వాక్యాలు’ అంటారు.

“ఎప్పుడు, ఎక్కడ, ఎందుకు, ఏమిటి, ఎలా, ఎవరు” ఇలాంటి పదాలను ‘ప్రశ్నార్థక పదాలు’ అంటారు.

ఈ పదాలు వాక్యాలలో వచ్చినపుడు వాక్యానికి ప్రశ్నార్థకం (?) గుర్తు వస్తుంది.

అ) కింది పేరాను చదవండి. పేరాలో ఈ ‘!’ గుర్తును గమనించండి.

అబ్బో! జూ ఎంత అందంగా ఉందో! అందులో జిరాఫీ ఎంత ఎత్తుగా ఉందో! అమ్మా! సింహాన్ని చూడగానే ఎంత భయమేసిందో! అలాగే పక్కలను చూడగానే ఎంత ముచ్చట వేసిందో! అని ‘జూ’ లో చూసిన విశేషాలను కమల వనజతో చెప్పింది.

పై పేరాలో ‘!’, గుర్తును గమనించారు కదూ! ఇది ఆశ్చర్యాన్ని తెలిపేది. ఈ గుర్తునే ‘ఆశ్చర్యార్థకం’ అంటారు.

ఇ) పై పేరాలో ఆశ్చర్యార్థకం ‘!’, గుర్తు ఉన్న పదాలను గుర్తించి రాయండి.

ఈ మాసపు పాట

బంగారు పాపాయి

ప॥ బంగారు పాపాయి బహుమతులు పొందాలి
పాపాయి చదవాలి మా మంచి చదువు ॥

చ॥ పలుసీమలకు పోయి, తెలివిగల పాపాయి
కళలన్ని మాపించి ఘనకీర్తి పొందాలి
ఘనకీర్తి పొందాలి ఘనకీర్తి తేవాలి

॥బంగారు॥

చ॥ మా పాప పలికితే మధువులే కురియాలి
పాపాయి పాడితే పాములే ఆడాలి
ఏ దేశమేజాటి ఎవరింటిదీ పాప ?
ఎవ్వరీ పాపాయి అని ఎల్లరడగాలి

॥బంగారు॥

చ॥ తెనుగుదేశము నాది, తెనుగుపాపను నేను
అని పాప జగమంతా చాటి వెలయించాలి
మా నోములపుడు మా బాగా ఘలియించాలి

॥బంగారు॥

కవి పరిచయం

మంచాళ జగన్నాథరావు (1921-1985)

మంచాళ జగన్నాథరావు కవి, సంగీత విద్యాంసులు. ప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారుల కృతులకు స్వర రచన చేసారు.

ఈ మానవు కథ

బంగారు మొలక

అనగనగా ఒక రాజు. ఆ రాజు ప్రజలను చక్కగా పరిపాలించేవాడు. సమయం దౌరికినప్పుడల్లా రాజ్యంలో పర్యాటించేవాడు. ప్రజల కష్టసుభాలను తెలుసుకొనేవాడు. ఎప్పటిలానే ఒకరోజు రాజు పర్యాటనకు బయలుదేరాడు. ఒక గ్రామం పొలిమేరలో రాజుకి మామిడి మొక్కతో ఒక ముసలివాడు కనిపించాడు. రాజు ఆ వృద్ధుడిని గమనిస్తున్నాడు. అతను మామిడి మొక్కను నాటి, దానికి నీరు పోయసాగాడు.

రాజు మనసులో ఒక ఆలోచన మెదిలింది. ఈ మొక్క ఎప్పుడు చెట్టువుతుంది? కాయలు కాస్తుంది? ఈ ముసలివాడు ఎప్పుడు వాటిని తింటాడు? రాజుకు నవ్వు కూడా వచ్చింది. తాతను అడిగాడు.

“తాతా నీవు ఎంత అమాయకుడివి. ఇప్పుడు మామిడిమొక్క నాటుతున్నావు. ఇది పెరగాలి. పెద్దదవ్వాలి. దానికి కాయలు కాయాలి. ఇది ఎప్పటికి జరిగే పని? అప్పటిదాకా నీవు బతికింటావా?”

రాజు మాటలు విని ముసలివాడు బోసినోటితో నవ్వాడు. “రాజు! ఈ మొక్క నాటేది నాకోసం కాదు. అప్పటివరకు బతికి ఉండనని నాకు తెలుసు. ఇది పెద్దదయి కాయలు కాస్తే నా కొడుకు తింటాడు. నా కూతురు తింటుంది. నా మనుమలు తింటారు. వారి పిల్లలు తింటారు. జనం తింటారు.

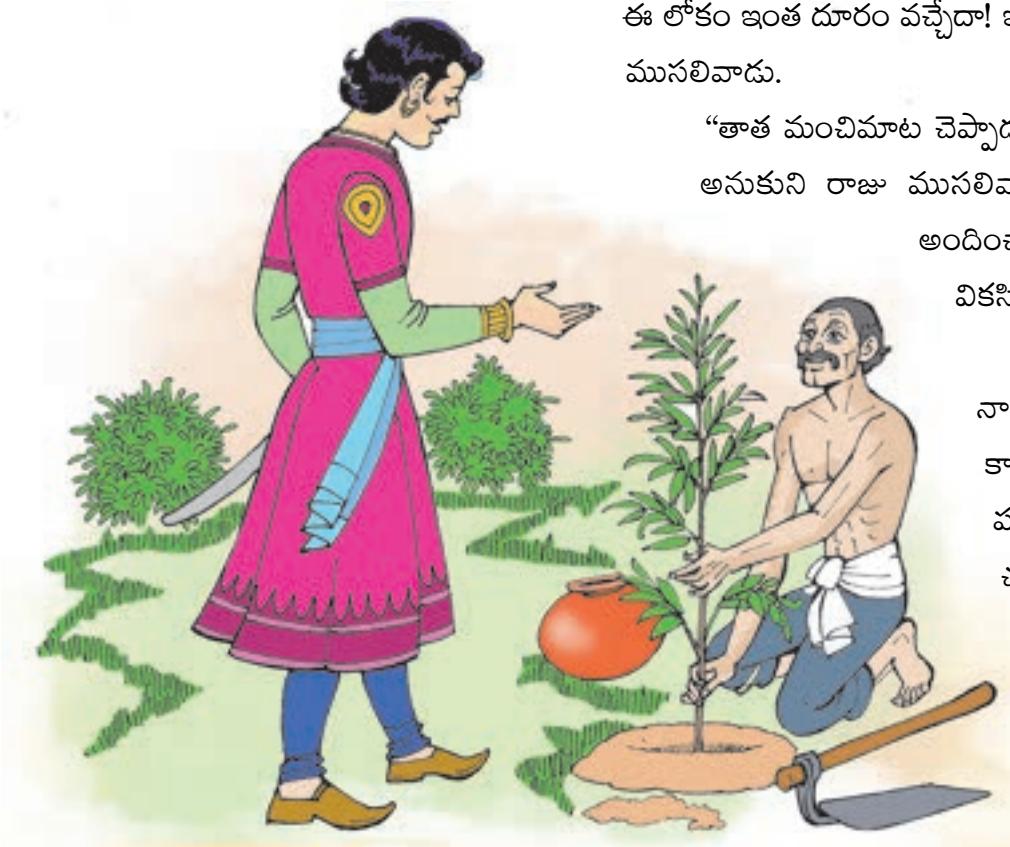
ఎన్నడో మన తాతలు నాటిన మొక్కలే ఇప్పటికి చెట్లయి ఘలాలు ఇస్తున్నాయి. వాటినే మనం తింటున్నాంకదా! ఏపని అయినా మనకోసమే చేయవలసిన పనిలేదు. రేపటి కోసం కూడా చేయాలి. ఎవరికోసం వారు ఆలోచించుకుంటే

ఈ లోకం ఇంత దూరం వచ్చేదా! ఇంత అభివృద్ధి ఉండేదా!” అన్నాడు ముసలివాడు.

“తాత మంచిమాట చెప్పాడు. తాత మనసు చాలా మంచిది”

అనుకుని రాజు ముసలివాడికి పాతిక బంగారు నాటేలు అందించాడు. తాత ముఖం ఆనందంతో వికసించింది.

“చూశావా! రాజు! ఈ మొక్క నాటేనరోజే బంగారు కానులు కాసింది” అంటూ తాత సంబర పడిపోయాడు. అతని సంబరం చూసి రాజు కూడా ఆనందించాడు.

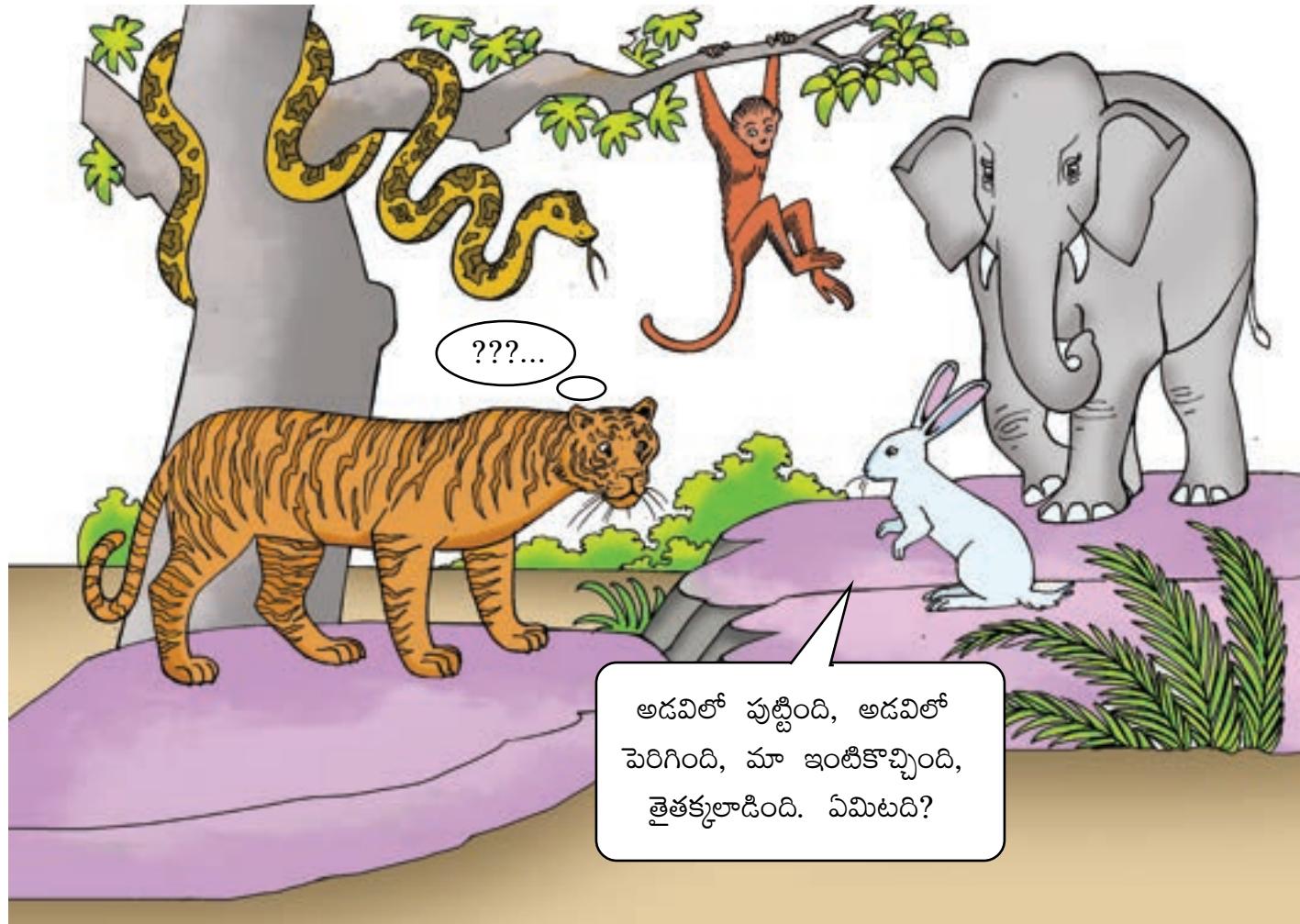
Y6M4A5

5. పొదుపు - విడుపు

చిత్రం చూడండి - అలోచించి మాట్లాడండి

అడవిలో పుట్టింది, అడవిలో
పెరిగింది, మా ఇంటికొచ్చింది,
తైతక్కులాడింది. ఏమిటది?

1. చిత్రంలోని సన్నిఖేశాల గురించి మాట్లాడండి.
2. చిత్రంలో ఏదే జంతువులు ఉన్నాయి? ఏం చేస్తున్నాయి?
3. కుందేలు ప్రశ్నకు మీర్తెతే ఏం జవాబు చెబుతారు?

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

పొదుపు - విడుపు

వేనవి సెలవుల్లో గిరి, సూరి వాళ్ళ మామయ్య గారి ఊరు వెళ్ళారు. రోజంతా సీతి, వెంకిలతో తోటలో సరదాగా గడిపారు. దీపాలు పెట్టే సమయానికి ఇంటికి వచ్చారు. అందరూ కలిసి భోజనం చేశారు. మామయ్య కుర్చీలో కూర్చొని దినప్రతిక చదవసాగాడు. సూరి అన్నయ్య గిరి వసారాలో

చందమామ కథల పుస్తకాన్ని చదువుకుంటున్నాడు. సూరి, సీతి, వెంకి సడవలోని మంచం మీద పడుకున్నారు. వాళ్ళకు నిద్ర పట్టలేదు. వాళ్ళు ఇలా మాట్లాడుకోసాగారు.

సూరి : సీతి, వెంకి నేనొక

కథ చెబుతాను వింటారా !

వెంకి : ఏం కథ చెబుతావు ?

సీతి : ఎప్పుడూ కథలేనా ? ఇంకేమైనా చెప్పు.

సూరి : అయితే పొదుపు కథలు చెప్పుకుందామా?

సీతి : ఆ... ఆ... పొదుపు కథలే! చెప్పుకుందాం.

వెంకి : కథ చెబుతానన్నావు?

సూరి : ఇదీ కథ లాంటిదే. తమాషాగా ఉంటుంది. విను.

సీతి : అయితే పొదుపు కథను నేను మొదలుపెట్టునా?

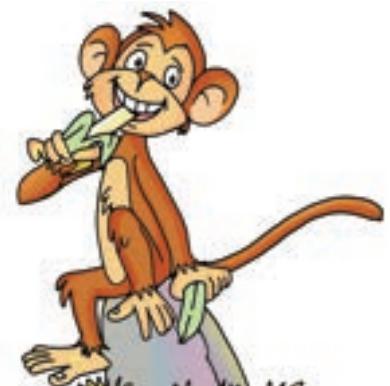
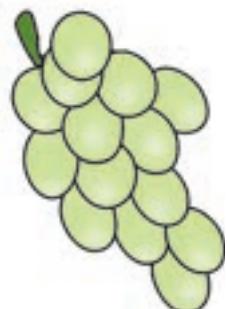
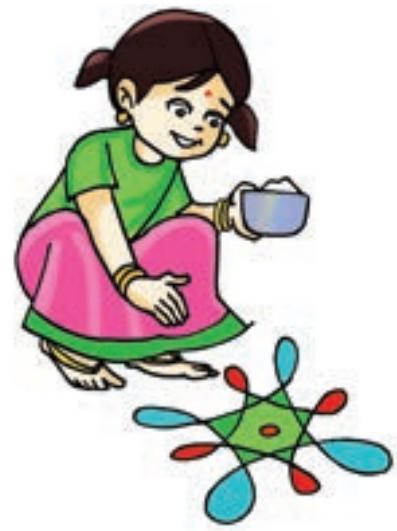
సూరి : సరే ! మొదలుపెట్టు

సీతి : తీసే కొద్ది పెరిగేదేమిటి?

సూరి : చెప్పనా! చెప్పనా?... నుయ్య... అవునా?

- సీతి** : కాదు. నేను చెప్పునా...
చెప్పేస్తున్నా.. గొయ్య
- వెంకి** : అవును గొయ్యే.
- సూరి** : ఆ! “నుయ్య” మాత్రం పెరగదా ఏమిటి?
- సీతి** : ఈసారి నువ్వు పొడుపు కథ పొడు, చూద్దాం.
- సూరి** : “వెండి గొలుసు వెయ్యడమే గాని, తియ్యలేము” ఏమిటో చెప్పుకో!
- సీతి** : ఏంటబ్బా!
- వెంకి** : నేను చెప్పునా?... హోరం కదూ!...
- సూరి** : కాదు... నువ్వు చెప్పు సీతి.
- సీతి** : ఆ! గోడ కదూ!
- సూరి** : కాదు... కాదు... ముగ్గులు.
- సీతి** : అదెట్లా?
- సూరి** : ముగ్గును వెయ్యగలం గానీ, తియ్యగలవేమిటి? ముగ్గులు వెండి గొలుసుల్లా ఉంటాయి కదా!
- సీతి** : ఈసారి నేనొక పొడుపు కథ పొడవనా! నూరు చిలకలకు ఒకటే ముక్కు ... ఏమిటో చెప్పుకోండి?
- వెంకి** : ఉల్లిపాయ... కదూ!
- సూరి** : ఉల్లిపాయకు ముక్కు ఉంటుందా!
- సీతి** : నేనే చెబుతాను... పళ్ళ గుత్తి...
- సూరి** : పళ్ళ గుత్తి అయితే, ముక్కు ఎదమ్మా!
- సీతి** : పళ్ళ గుత్తిలో ఉండే కాడే ముక్కు.
- వెంకి** : ఈసారి నేనొక పొడుపు కథ పొడుస్తాను... మీరు విష్ణండి. చూద్దాం.
- సూరి** : నరే! విష్ణుతాం. పొడు.
- వెంకి** : పచ్చ చొక్కు వాడు చొక్కు విష్ణుకొని నూతిలో పడ్డాడు - దీన్ని విష్ణండి.
- సీతి** : జామ పండు కదూ!
- సూరి** : జామ పండు నూతిలో పడుతుందా! ఏమిటి?
- సీతి** : నూతి దగ్గర జామ చెట్టు ఉంటే పడదా?
- వెంకి** : నరే! నువ్వు చెప్పు సూరి!
- సూరి** : అది... అరటిపండు.
- సీతి** : అదెలా!
- సూరి** : అరటిపండు తొక్కు తీస్తారు. నోట్లో వేసుకుంటారు.
- సీతి** : ఓహో! నోరు ‘నుయ్య’ అన్నమాట.
- వెంకి** : అవును.
- సూరి** : నేను మరొక్కటి పొడుస్తాను. వినండి మరి... ఇంట్లో కలి... ఒంట్లో కలి... ఏమిటో చెప్పుకోండి.

- వెంకి** : ముందు నువ్వు ఒకటి విప్పు ... మిగతావి మేం చెబుతాం.
- సూరి** : ఇంట్లో కలి ... అంటే 'రోకలి'. ఇప్పుడు చెప్పుకోండి.
- సీతి** : ఒంట్లో కలి ... అంటే ఆకలి కదూ!
- సూరి** : సరే! సరే! బాగానే చెప్పారు. ఇప్పుడు మరో ఆట ఆడుకుండామా! గొలుసుకట్టు ఆట. ఇది ఇంకా బాగుంటుంది.
- వెంకి** : సరే! మొదలుపెట్టు.
- సూరి** : నేను ప్రశ్న వేస్తాను మీరు సమాధానం చెప్పాలి.
- సీతి** : సరే! అలాగే
- సూరి** : నువ్వు ఎక్కడికెళ్లావు?
ఏటికి
ఏ ఏరు?
పాలేరు
ఏ పాలు
మేక పాలు
ఏ మేక?
కొమ్మెక.
ఏ కొమ్ము
.....
.....

ఇంతలో అమ్మ పదుకోమని కేకేసింది. ముగ్గురూ నిద్రలోకి జారుకున్నారు. పిల్లలూ! సూరి, సీతి, వెంకి అడిన గొలుసుకట్టు ఆటను మీరు కొనసాగించండి, మరి!

పదాలు - అరాథలు

నుయ్య = బావి	ప్రారంభించు = మొదలుపెట్టు	ఏరు = నది
--------------	---------------------------	-----------

కవి పరిచయం

చింతా దీక్షితులు (25.8.1891 – 25.8.1960)

కవి, కథకులు, విద్యావేత్త. తెలుగులో బాలసాహిత్యానికి తొలితరం మార్గదర్శకుల్లో ముఖ్యులు. గిరిజనులు, సంచార జాతుల గురించి తెలుగులో కథలు రాసిన తొలి రచయిత. ‘ఏకాదశి’, ‘శబరి’, ‘పటీరావు కథలు’, ‘లక్ష్మిదత్తులు’ ఆయన రచనలు. జానపద గేయాలు సేకరించారు.

విషదం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

- పారంలోని చిత్రాలలో ఎవరెవరు ఉన్నారో చెప్పండి.
- ఈ పారంలోని సంభాషణలు ఎవరెవరి మధ్య జరిగాయో దేని గురించి జరిగాయో చెప్పండి.
- మీ పెద్దల దగ్గర పొడుపు కథలు ఎప్పుడైనా విన్నారా? అవేమిటో మీకు తెలిసినవి చెప్పండి.
- పారంలో అరటి పండు, జామపండు లాంటి పండ్లు వచ్చాయి. మీకు ఏవి పండ్లంటే ఇష్టమో చెప్పండి.

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

అ) పారం ఆధారంగా ఈ మాటలు ఎవరు ఎవరితో అన్నారో రాయండి.

1. “ఎప్పుడూ కథలేనా! ఇంకేమైనా చెప్పు”

జ. _____

2. “సరే! మొదలుపెట్టు.”

జ. _____

3. “ఆ! ఉల్లిపాయకడూ!”

జ. _____

4. “ఓహో! నోరు నుయ్య అన్నమాట.”

జ. _____

అ) కింది కథను చదవండి. పొడుపుకు విడుపు చెప్పండి.

కుందేలు నక్కబావ పెండ్లికి బయలుదేరింది. దారిలో కుందేలుకు దాహం వేసింది. నీటిని వెతుకుతూ వాగు చేరింది. నీరు తాగబోయింది. ఇంతలో ఒక పులి వచ్చింది. “ఆగు! ఈ వాగు నాది! నువ్వు నీళ్ళు తాగాలంటే నా ప్రత్యులకు జవాబులు చెప్పాలి. చెప్పలేకపోతే నిన్ను తిని నా ఆకలి తీర్చుకుంటాను” అంది. కుందేలు సరే అంది.

తెల్లని పొలంలో
నల్లని విత్తనాలు
చేత్తో చల్లుతారు
నోటిటో ఏరుతారు

చెయ్యని కుండ
పొయ్యని నీళ్ళు
వెయ్యని సున్నం
తియ్యగనుండు

పైనొక పలక
కిందాక పలక
పలకల నడుమ
మెలికల గిలక

అంతులేని చెట్టుకు
అరవై కొమ్మలు
కొమ్మ కొమ్మకు కోటిపువ్వులు
పువ్వుల్లో రెండే కాయలు

ఇలా పులి అడిగిన అన్ని ప్రశ్నలకూ కుందేలు జవాబులు చెప్పింది. హాయగా నీరు తాగి వెళ్ళిపోయింది.

కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. కుందేలు ఎక్కడికి బయలుదేరింది?

జ. _____

2. కుందేలు వాగు దగ్గరకు ఎందుకు వెళ్ళింది ?

జ. _____

3. పై కథలో పూర్వవిరామానికి (.) ముందున్న పదాలు రాయండి.

జ. _____

4. పై కథలో ద్విత్యాక్షరాలున్న పదాలు రాయండి.

జ. _____

పదజాలం

అ) పాఠంలో ఆకలి - రోకలి వంటి ప్రాస పదాలు ఉన్నాయి కదా! అలాంచివే మరికొన్ని కింది పట్టికల్లో రాయండి.

1. గెలుపు 2. బరువు 3. తెలుగు 4. హోరము

తెలుపు _____

5. చినుకు 6. పెరుగు 7. పలుకు 8. చిలక

అ) కింది పరుసలలో సంబంధం లేని పదాన్ని గుర్తించి దానికి ‘○’ చుట్టుండి.

ఉదా॥	1. పుస్తకం	పెన్నిలు	బలపం	జామపండు
	2. చింతపండు	బొప్పాయి పండు	దానిమృపండు	అరటిపండు
	3. రామచిలుక	ఎనుగు	పిచ్చక	నెమలి
	4. ఆవు	మేక	ఎద్దు	బాతు
	5. బెండకాయ	తోటకూర	గోంగూర	పాలకూర
	6. వేపచెట్టు	మర్రిచెట్టు	బచ్చలితీగ	రావిచెట్టు

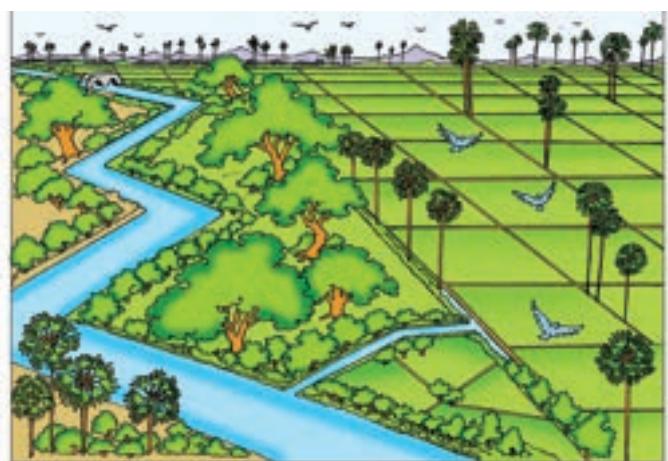
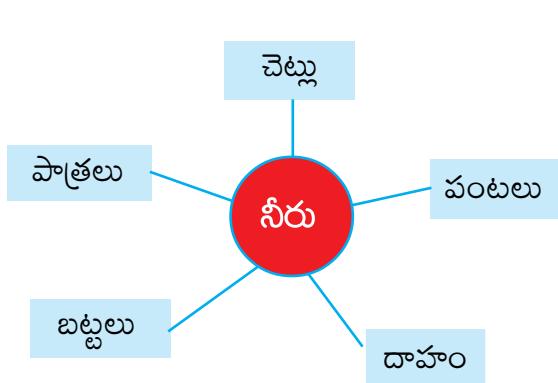
ఇ) కింది ఆధారాలను బట్టి 'లు' తో అంతమయ్యే పదాలు రాయండి. అలాంటివి మరికొన్ని తయారు చేయండి.

1. వినడానికి ఉపయోగపడేవి	ఉడా:	____ చె	____ వు	లు
2. నిద్రలో వచ్చేవి		____	____	లు
3. వేసవిలో వచ్చేవి		____	____	లు
4. పక్కలకు ఉండేవి		____	____	లు
5. పిల్లలకు ఇష్టమైనవి		____	____	లు
6.		____	____	లు
6.		____	____	లు
-

స్వయంచాలనికి ప్రయోజనాలు రాయండి.

అ) కింది ఆధారాలతో నీటి వల్ల కలిగే ప్రయోజనాలు రాయండి.

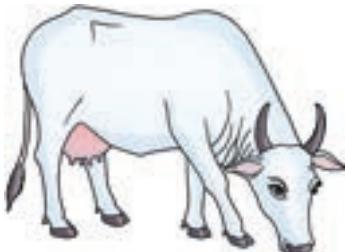
ಅ) ಕಿಂದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಜವಾಬುಲು ರಾಯಂಡಿ.

1. ఈ పారంలో సంభాషణలు ఎవరెవరి మధ్య జరిగాయో రాయండి.
 2. ఈ పారంలో పిల్లలు వేటి గురించి మాట్లాడుకున్నారు?
 3. మీకు తెలిసిన కొన్ని పొదువు కథలు రాయండి.
 4. ఈ పారంలో పిల్లలు పొదువు కథలు, గొలుసుకట్టు ఆటలు ఆడారుగదా! మీరు ఏమే ఆటలు ఆడతారో రాయండి.

సృజనాత్మకత

కింది ఆధారాలతో పొడువు కథలను తయారుచేయండి.

..... నాలుగు కాళ్ళ జంతువును
..... తియ్యటి పాలూ ఇస్తాను
..... అంబా అంబా అంటాను
..... ఎవరిని? నేనెవరినీ?

పండ్లలో రాజును నేను
తియ్యగా ఉంటాను నేను
ఎవరిని? నేనెవరినీ?

.....
.....
.....

ప్రశంస

మీరు మీ స్నేహితులు కలిసి పొడువు కథలు, గౌలుసుకట్టు ఆట ఆడండి. బాగా ఆడిన వారిని అభినందించండి.

ప్రాజెక్టుపని

పారంలో పొడువు కథలు విన్నారు కదా! అలాంటి మరికొన్ని పొడువు కథలను సేకరించి తరగతి గదిలో ప్రదర్శించండి.

భాషాంశాలు

అ) కింది వాక్యాలు చదపండి. గీతగీసిన పదాలు గమనించండి.

1. శ్రీను, గణపతి, రాజు బజారుకు వెళ్ళారు.
2. రవి పెన్ను, పుస్తకం, పెన్మిలు కొన్నాడు.
3. జామ చెట్టుపై రామచిలుకు, పొవుర్క వాలాయి.

పై వాక్యాలలో గీతగీసిన పదాలు మనుషుల పేర్లు, వస్తువుల పేర్లు, పక్కల పేర్లను తెలియజేస్తున్నాయి కదూ! ఇలా పేర్లను తెలిపే పదాలను “నామవాచకాలు” అంటారు.

ఆ) కింది పట్టికలో మీకు తెలిసిన మనుషుల పేర్లు, జంతువుల పేర్లు, పక్కల పేర్లు రాయండి.

మనుషుల పేర్లు	జంతువుల పేర్లు	పక్కల పేర్లు
ఉదా॥ అంజలి	ఉదా॥ కుక్క	ఉదా॥ నెమలి
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

ఈ మాసపు పాట

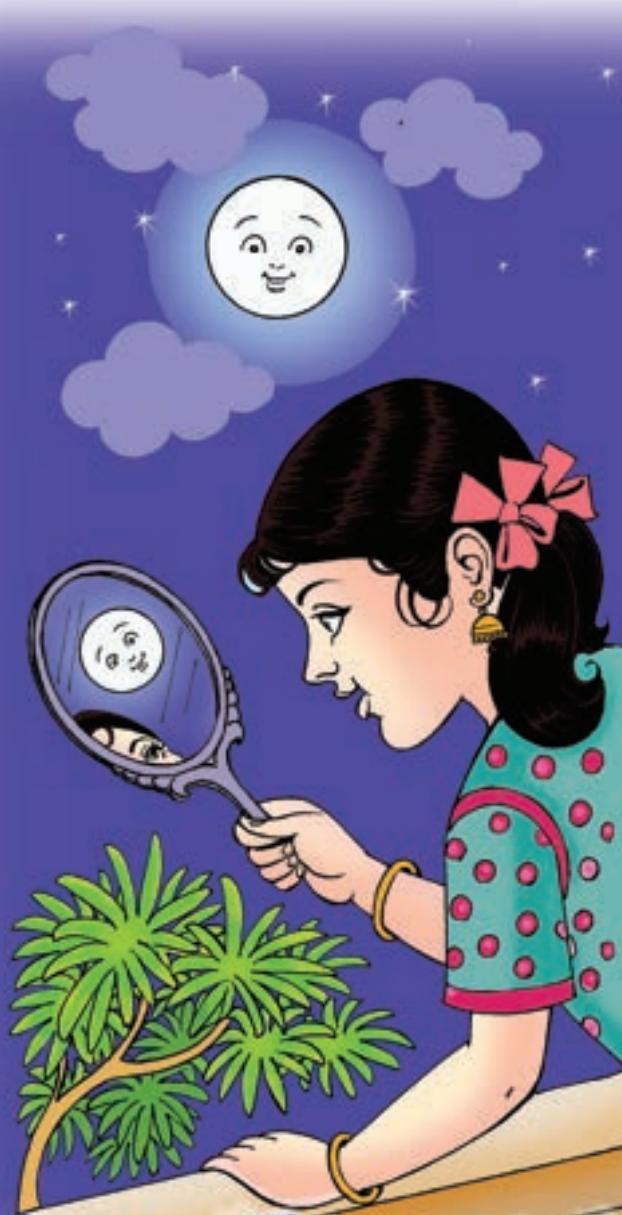
చందులూము

అందమైన చందులూమ
అందరాని చందులూమ
అమ్మ నా చేతిలోని
అధ్వరులో చికిత్సాదే ॥అందమైన॥

రెక్కలు నాకుంటేనా
ఒక్క ఎగురు ఎగిరిపోనా?
నెలవంకతొ అటలాడి
నీ హాడికే తిరిగి రానా? ॥అందమైన॥

గున్నమావి కొమ్మలలో
సన్నజాజి రెమ్మలలో
నక్కినక్కి దొంగల్లే
నన్న చూచి నవ్వినాదే ॥అందమైన॥

లెక్కలేని చుక్కలకీ
చక్కవర్తి చందులూమ
నీలి నీలి మబ్బలలో
తేలిపోవు చందులూమ ॥అందమైన॥

కవి పరిచయం

సందూరి రామమోహనరావు (24.4.1927 – 2.9.2011)

కవి, అనువాదకులు, గౌప్య భావుకులు. ‘హరివిల్లు’ ఆయన రచించిన బాలగేయాల సంపుటం. ‘సరావతారం’, ‘విశ్వరూపం’ల ద్వ్యారా విజ్ఞాన శాస్త్రాన్ని సులభశైలిలో పారకులకు పరిచయం చేశారు. ‘విశ్వదర్శనం’, ‘అక్షరయాత్ర’ వంటి రచనలతో పాటు మార్క్షష్టేయన్ రచించిన ‘టామ్ సాయర్’, ‘హకల్ బెరిఫిన్’ వంటి అనువాదాలు కూడా చేశారు.

కృష్ణతీరంలో గార్లపాడు అనే ఊరు ఉంది. ఆ ఊరిలో రామయ్య మంత్రి అనే పండితుడున్నాడు. అతని భార్య లక్ష్మి వారి కుమారుడు రామకృష్ణుడు. చిన్నతనంలో రామకృష్ణుని తండ్రి మరణించాడు. మేనమామ అతన్ని తెనాలికి తీసికొని వచ్చాడు. రామకృష్ణుని బడిలో వేశాడు.

రామకృష్ణుడు చదువుకునేవాడు కాదు. బడికి పోయేవాడు కాదు. పొద్దున్నే ఇంటి నుంచి బయలుదేరి అటూ ఇటూ తిరిగేవాడు. సాయంత్రం ఇంటికి చేరేవాడు. చదువు లేదు. అల్లరి ఎక్కువ. పెద్దవాడవుతున్నాడు.

ఒకరోజు రామకృష్ణుడు అలా తిరుగుతున్నాడు. అతనికి ఒక సాధువు ఎదురయ్యాడు. సాధువుకు ఎందుకో రామకృష్ణుడి మీద దయ కలిగింది. అతన్ని దగ్గరికి పిలిచాడు. “నాయనా! నీకు ఒక మంత్రం చెప్పాను. కాళికా దేవి గుడికి వెళ్ల. అక్కడ అమ్మవారిని పూజించు. ఈ మంత్రం జపించు. నీకు మేలు కలుగుతుంది” అని చెప్పాడు.

రామకృష్ణుడు మంత్రం నేర్చుకున్నాడు. ఆ మంత్రాన్ని పరీక్షించాలనుకున్నాడు. కాళికాదేవి గుడికి వెళ్లాడు. అమ్మవారి ముందు కూర్చున్నాడు. మంత్రం చదువుతూ కూర్చున్నాడు. పగలు గడిచిపోయింది, రాత్రి గడిచిపోయింది. రామకృష్ణుడు మంత్రం చదువుతూనే ఉన్నాడు. కాళికాదేవి ప్రత్యక్షమయ్యాంది.

కాళికాదేవి రెండు చేతుల్లో రెండు పాతలున్నాయి. ఆమె రామకృష్ణుని పిలిచింది. “నాయనా! ఇవ్వో రెండు పాతలు. ఒక దానిలో పాలున్నాయి. మరొకదానిలో పెరుగు ఉంది. పాలు తాగితే గొప్ప పండితుడివుతావు. పెరుగు తాగితే ఐశ్వర్యపంతుడివుతావు. నీకేం కావాలో కోరుకో” అంది.

రామకృష్ణుడు సందేహంగా చూశాడు. ‘అమ్మ’ అవి అసలు ఎలా ఉన్నాయో నాకు తెలియదు. ఆ రెండూ ఇప్పు. ఒకసారి చూసి చెప్పాను అన్నాడు.

దేవి ఇచ్చింది. రామకృష్ణుడు ఒకసారి పాల గిన్నె వైపు చూశాడు. ఒకసారి పెరుగు గిన్నె వైపు చూశాడు. ఒకసారి అమ్మవారిని చూశాడు. ఒక్కసారే పాలు, పెరుగూ నోట్లో పోసుకున్నాడు.

కాళికాదేవికి కోపం వచ్చింది. “ఇదేం పని? నీవు వికటకవి అవుతావు ఫో” అంది.

రామకృష్ణుడు దేవి కాళ్లపై బడ్డాడు. క్షమించమన్నాడు. ధనం లేని పాండిత్యం, పాండిత్యం లేని ధనం రెండూ వ్యర్థమే. అందుకే రెండూ కావాలన్నాడు. తల్లి! దయ చూపించమని వేడుకున్నాడు.

కాళికాదేవికి దయ కలిగింది.

ఆశీర్వదించింది. ఈ తెనాలి రామకృష్ణుడే వికటకవిగా ప్రసిద్ధుడు. వికటకవి తిరగవేసి చదవండి. మళ్ళీ వికటకవి అవుతుంది. రామకృష్ణుడు రాయల వారి ఆస్తినంలో చేరాడు. అష్ట దిగ్బజాలలో ఒకడయ్యాడు. గొప్ప కావ్యాలు రాశాడు. తెనాలి రామకృష్ణుడన్నా రామలింగదన్నా ఒకరే.

అతన్ని గురించి ఎన్నో కథలున్నాయి. తెలుసుకోండి.

6. మేమె మేకపిల్ల

చిత్రం చూడండి - అలోచించి మాట్లాడండి

1. చిత్రంలోని సన్నిఖేశాల గురించి మాట్లాడండి.
2. చిత్రంలో ఎవరెవరు ఏం చేస్తున్నారు?
3. మీ తోటి పిల్లలతో మీరు ఎలా ఉంటారు?

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

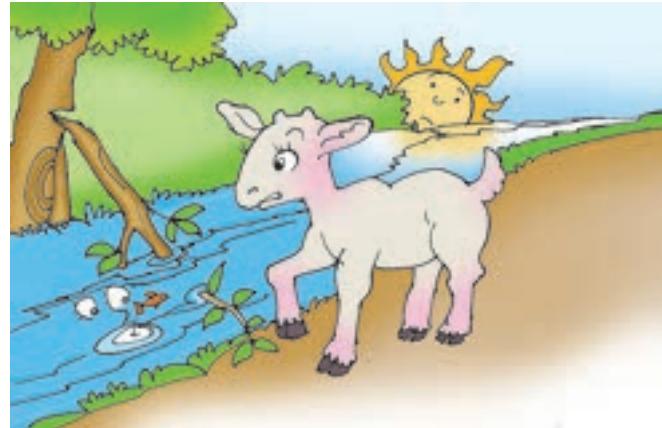
మేమే మేకపిల్ల

అనగనగా ఒక ఊరు. ఆ ఊళ్లో ఒక మేక. ఆ మేకకు నాలుగు పిల్లలు. నాలుగోదాని పేరు ‘మేమే’. దానికి తోందరెక్కువ. మాట వినదు.

ఒకరోజు మేమేకి ధిలీరాజును చూడాలని బుద్ధి పుట్టింది. లేడికి లేచిందే పరుగు కదా! అమ్మకు చెప్పింది రాజును చూడడానికి ధిలీ వెళుతున్నానని. ‘నువ్వు చిన్నదానివి. అంతదూరం వెళ్లలేవు’ అంది అమ్మ మేక. కాని మేమే వింటేనా. బయలుదేరింది.

‘ధిలీ వెళదాం - రాజును చూద్దాం’ అని పాడుకుంటూ పరిగెత్తసాగింది.

మధ్యలో ఒక ఏరు వచ్చింది. దానికి అడ్డంగా ఒక కొమ్మ పడి ఉంది. ‘మేకపిల్ల, మేకపిల్ల ఎక్కడికెళుతున్నావ్’, ‘ధిలీకెళుతున్న, రాజును చూస్తా’ అంది. ‘నరే వెళ్ల, కాని ముందు ఈ కొమ్మ నాకు బరువుగా ఉంది. ఆకులన్నీ తినేసెయ్యవా!’ అంది ఏరు.

‘అమో! నాకు తీరికలేదు. ధిలీకి పోవాలి, రాజును చూడాలి’ అని పరిగెత్తింది మేమే.

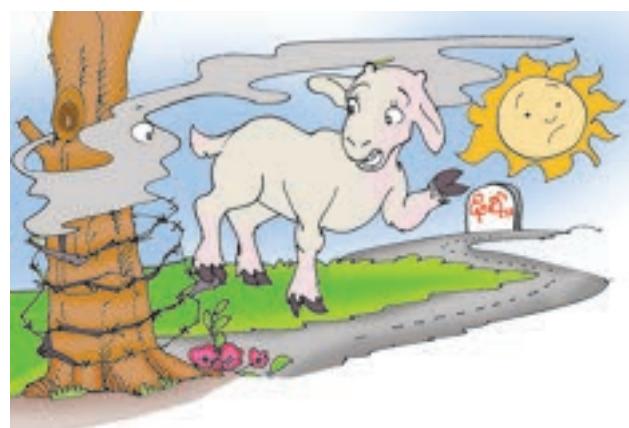
తోపలో ఒక మంట కనిపించింది మేమేకి. అది ఆరిపోతూ ఉంది. మంట కూడా ఏరులాగే ఎక్కడికి పోతున్నావని అడిగింది మేమేని. అదే జవాబు చెప్పింది మేమే. “నేను ఆరిపోతున్నాను. ‘కొంచెం నాలుగు పుల్లలు ఎగదోయమ్మా’ అని అడిగింది మంట.

‘అమో! ధిలీకి వెళ్లాలి, రాజును చూడాలి. నాకు తీరిక లేదు భో’ అని కసురుకొన్నది మేమే.

మేమే మళ్లీ పరిగెత్తింది. ఒక చెట్టు ఎదురైంది. దాని చుట్టూ ఒక ముళ్ల కంచె. చెట్టుమీదుగా వచ్చేగాలికి కంచె అడ్డం. గాలి అడిగింది మేమేని. ‘మేకపిల్ల, మేకపిల్ల ఎక్కడికి అలా పరుగెత్తుతున్నావ్’.

‘అందరూ అడిగేవాళ్లేనమ్మా. నాకేమీ పనిలేదా. మీకు జవాబులు చెప్పుడమేనా నా పని?’ అంది మేమే.

‘నరేలే. కొంచెం ఈ కంచె జరపవూ. నాకు ముళ్ల గుచ్చుకుంటున్నాయి’ అంది గాలి.

‘నేను ధీల్తీ వెళుతున్నా, రాజును చూడాలి. తీరికేరేదు. ఫో ఫో’ అని చీదరించుకుంటూ పరిగెత్తిపోయింది మేమే.

అలా అలా మేమే ధీల్తీలో అడుగుపెట్టింది. అంతా జనం. రాజెవరు? ఎక్కుడుంటాడు? ఎలా తెలుసుకోవాలి? ఎటు వెళ్లాలి? అంతా గందరగోళం.

అంతలో దానికి ఒక మనిషి ఎదురయ్యాడు. మేమే అతన్ని ఆడిగింది ‘ధీల్తీ రాజును చూడాలి నేను, నాకు తోవ చూపించు’. ‘ఓహో’ అలాగా, నేను రాజు దగ్గరే ఉంటా. నాతోరా చూపిస్తా’ అని ఆ మనిషి మేమేని చంకనెత్తుకున్నాడు. అతను రాజుగారి వంటవాడు. ఈరోజుకు భలే

కూర దొరికిందిలే అని సంతోషపడ్డాడు.

మేమేని వంటగదిలోకి తీనుకొని వెళ్లాడు. దాన్ని ఒక పెద్ద నీళ్ల కాగులో పెట్టాడు మూర్ఖపెదుతూ దానికి చెప్పాడు, ‘ఇక్కడే ఉండు. లేకపోతే ఎవరైనా ఎత్తుకుపోగలరు.’

మేమేకి భయంగానే ఉంది. వంటమనిషి వాలకం దానికి నచ్చలేదు.

‘భలే భలే మేక పిల్లండి, ఇవ్వాళ ఇదే కూరండి’ అని పాడుకుంటూ వెళ్లాడు.

మేమే అంతా విన్నది. కానీ ఏం చేయగలదు. ఇంతలో మరొకడు వచ్చాడు. ఆ నీళ్ల కాగును అన్నం వండే కాగనుకున్నాడు. దాన్ని పొంచ్చి మీదికెక్కించాడు. మంట రాజేశాడు. నీళ్ల కొంచెం వేడెక్కాయి.

మేమే భయంతో నీళ్లను ఆడిగింది. ‘నీళ్లూ నీళ్లూ మీరు కాగాద్దు. వేడికి నేను చచ్చిపోతాను.’ నీళ్లు అన్నాయి కదా “కొంచెం ఆకులు తినేసి అడ్డం తొలగించమన్నాను కదా! నా మాట విన్నావా? నాకు సాయం చేశావా? నేను ఇప్పుడు నీకెందుకు సాయం చేయాలి?”

మేమేకి తన తప్పు తెలిసింది. కానీ ఏం లాభం? నీళ్లకు మేమేపై జాలి వేసింది. “నేను వేడెక్కుకుండా ఉండాలంటే నిప్పు మండ కూడదు. నువ్వు నిప్పునడుగు” అంది. మేమేకి నిప్పుతో తన ప్రవర్తన గుర్తుకొచ్చింది. ఏడుపు వచ్చింది. నిప్పుతో ‘నిప్పు నిప్పు నువ్వు మండవద్దు, నేను చచ్చిపోతాను’ అంది.

నిప్పు అంది కదా “నాలుగు పుల్లలు ఎగదొయ్యమంటే విన్నావా? నీ మాట నేనెందుకు వినాలి. నీకెందుకు సాయం చేయాలి?” అయినా నిప్పుకు మేమేపై జాలి వేసింది. “నేను మండకూడదంటే గాలి వీచకూడదు. నువ్వు గాలిని అడుగు” అంది.

మేమే ఏడుపు ఆపుకోలేకపోయింది. ఏడుస్తూనే గాలితో అంది. “గాలీ గాలీ నువ్వు గట్టిగా వీచకు. మంట పెద్దదయతే నేను చచ్చిపోతాను.”

గాలికి జాలి వేసింది. “చూశావా మరి. నీవు ఎవరికీ సాయం చేయలేదు. మరి నీకెవరు సాయం చేస్తారు? నేను మంటను పక్కకు తోసేస్తాలే. వంట మనిషి నీళ్లు వేడి చూడటానికి మూత తీస్తాడు. గబుక్కున దూకేసి పారిపో” అంది.

గాలి చెప్పినట్టే వంటమనిషి వచ్చాడు. మూత తీశాడో లేదో మేమే ఒక్క దూకు దూకి అదృశ్యమైపోయింది.

‘ధీల్లి వద్ద
రాజు వద్ద
అమ్మ మాటే వింటా
ఉండదు నాకే తంటా’

అని పాడుకుంటూ ఎలాగో ఇల్లు చేరుకుంది. అమ్మకు జరిగిందంతా చెప్పింది.

అందరికీ సాయం చేస్తానంది. అమ్మ మాట వింటానంది. అమ్మ ఎంతో సంతోషించింది.

పదాలు - అర్థాలు

బుద్ధి	= ఆలోచన	పొగరు	= గర్వం
వాలకం	= తీరు	తిన్నగ	= నేరుగా
గందరగోళం	= తికమక	మరగడం	= కాగడం
అదృశ్యం	= మాయం	కాగు	= పెద్ద బిందె

వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

- పాతంలోని చిత్రాన్ని చూడండి. ఎవరెవరున్నారో ఏం చేస్తున్నారో చెప్పింది.
- మేకపిల్లకు ఎవరెవరు ఎదురయ్యారో, ఏమని అడిగారో చెప్పింది.
- మేకపిల్లకు వంటవాడు కాకుండా రాజు ఎదురయితే ఏమి జరిగి ఉండేదో ఊహించి చెప్పింది.
- మీరు మేకపిల్ల స్థానంలో ఉంటే ఏం చేసేవారో చెప్పింది.

చందమామ కథలు

1949లో భాషట్లకు చెందిన ఆర్.శకుంతల రచించిన చందమామ కథ.

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

అ) కింది మాటలు ఎవరు ఎవరితో అన్నారో పారంలో గుర్తించి రాయండి.

1. “అమ్మా నాకు తీరిక లేదు. ఫిలీకి పోవాలి, రాజును చూడాలి”

జ. _____

2. “కొంచెం నాలుగు పుల్లలు ఎగదోయమ్మా”

జ. _____

3. “బ్బెళ్లా అలాగా, నేను రాజు దగ్గరే ఉంటా. నాతోరా చూపిస్తా”

జ. _____

4. “చూసావా మరి. నీవు ఎవరికీ సాయం చేయలేదు. మరి నీకెవరు సాయం చేస్తారు?”

జ. _____

అ) కింది పేరాను చదవండి. కింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

అనగనగా ఒక కూరగాయల తోట. ఆ తోటలోని కూరగాయలకు పక్కల్లా ఎగరాలని కోరిక. వనదేవత వరంతో వాటికి రెక్కలు వచ్చాయి. కూరగాయలు ఎగరటం ప్రారంభించాయి. దొండ, కాకర, మిరప హుషారుగా ఎగిరాయి. సౌరకాయ, గుమ్మడి కాయలు ఎగరలేక ఆయాస పడుతున్నాయి. క్యారెట్టు, ముల్లంగి, బెండ చక్కర్లు కొడుతూ ఎగురుతున్నాయి. అంతలో ఒక పక్కల గుంపు కూరగాయలపై దాడి చేసింది. పక్కలు పొడుస్తుంటే తప్పించుకోడానికి కూరగాయలు నానా తిప్పలు పడ్డాయి. చివరికి ఎలాగోలా తప్పించుకోడానికి తోటలోకి చేరాయి. వనదేవతను ప్రార్థించి తమకు రెక్కలు వద్దన్నాయి. తిరిగి వాటి యథాస్థానానికి చేరిపోయాయి.

1. పై పేరాలో ఉన్న కూరగాయల పేర్లు రాయండి.

జ. _____

2. కూరగాయలకు కలిగిన కోరిక ఏమిటి?

జ. _____

3. కూరగాయలు చివరకు వనదేవతను ఏమని ప్రార్థించాయి?

జ. _____

4. పక్కలు కూరగాయలను ఏమి చేశాయి?

జ. _____

ఇ) అ- అభ్యాసంలో ఇచ్చిన పేరా ఆధారంగా కింది వాక్యాలలోని ఖాళీలను పూరించండి.

1. వరంతో కూరగాయలకు రెక్కలు వచ్చాయి.
2. ఎగరలేక అయసపడ్డాయి.
3. కూరగాయలపై గుంపు దాడి చేసింది.
4. కూరగాయలు తప్పించుకొని లోకి చేరాయి.

పదజాలం

అ) ముందు పారంలో ‘వికటకవి’ కథను చదివారు కదా! ‘వికటకవి’ పదం ఎటునుండి చదివినా ఒకేలా ఉంటుంది. వీటిని భ్రమక పదాలు అని అంటారు. కింది భ్రమక పదాలను చదవండి. అలాంటివి మరికొన్ని మీరు రాయండి.

ఉదా॥	జలజ	మిసిమి	ముత్యము	కిటికి
	_____	_____	_____	_____

ఆ) కింది ఆధారాలతో గళ్నను పూరించి మాటలు తయారు చేయండి.

1. గోడకు కొట్టేవి
2. పశువులకు వేసేది
3. భవనానికి మరో పేరు
4. పొలం దున్నడానికి ఉపయోగించేది
5. పక్కిని ఇలా కూడా పిలుస్తారు
6. చెక్కుతో చేసేది

1	మే		
2	మే		
3	మే		
4			క
5		షి	
6			ల్ల

స్వీయరచన

అ) కింది ప్రశ్నలకు సాంత మాటల్లో జవాబులు రాయండి.

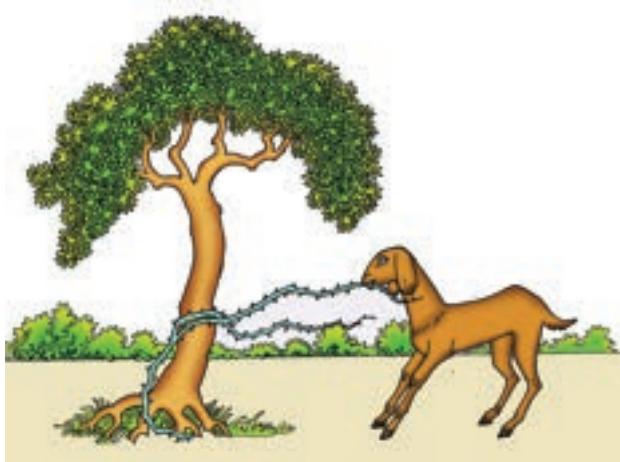
1. పారం ఆధారంగా మేకపిల్లలకు ఎదురైన సంఘటనల గురించి రాయండి.
2. మే మే మేకపిల్లలకు గాలి ఏమని హితబోధ చేసింది?
3. మీరెప్పుడైనా అమ్మ వద్దన్న పనులు చేసారా? అవి ఏమిటి?

సృజనాత్మకత

కింది చిత్రాల ఆధారంగా సంభాషణలు రాయండి.

గాలి :

సుప్పు చాలా
మారిపోయావు

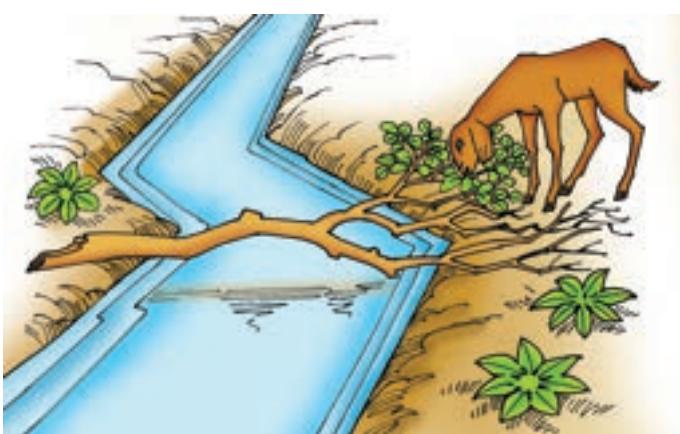
మేక :

అప్పను. ఇకనుండి మనం స్నేహితులం

నిప్పు :

మేక :

వరు :

మేక :

ప్రశంస

మీ ఇంటికి వచ్చిన స్నేహితులను మీరు ఎలా గౌరవిస్తారో చెప్పండి.

ప్రాజెక్టుపని

ఏవైనా జంతువుల కథలను సేకరించి మీ తరగతిలో ప్రదర్శించండి.

భాషాంశాలు

అ) కింది వాక్యాలు పదవండి. గీత గీసిన పదాలు గమనించండి.

1. విజయ్ తెలివైన బాలుడు.
2. అతను మూడవ తరగతి చదువుతున్నాడు.

మొదటి వాక్యంలో ‘విజయ్’ నామవాచక పదం కదా !

రెండవ వాక్యంలో ‘అతను’ అనే పదాన్ని ‘విజయ్’కి బదులుగా వాడారు.

ఇలా నామవాచకాలకు బదులుగా వాడే పదాలను ‘సర్వనామాలు’ అంటారు.

అతడు, ఆమె, అది, మేము, నేను, వారు, వీరు మొదలైనవి “సర్వనామాలు”

ఆ) కింది పట్టికలోని సర్వనామాలను గుర్తించి రాయండి.

అత, అతను, ఆమె, వీరు,
రాజు, చిలుక, అది, చెట్టు, వారు,
ఇతను, మేము, వనజ, బడి, నేను,
నీవు, మనం

ఉదా॥	మనం
1.	_____
2.	_____
3.	_____
4.	_____
5.	_____
6.	_____
7.	_____
8.	_____

ఇ) కింది సర్వనామాలను గమనించండి.

నేను	మేము/మనం
నీవు	వీరు
వాడు/ఆమె	వారు/వాళ్లు
వీడు/ఈమె	వీరు/వీళ్లు
అది	అవి
ఇది	ఇవి

ఈ మానవు పాట

తెలుగు తోట

పల్లవి :

ఎంత చక్కనిదోయి ఈ తెలుగు తోట
ఎంత పరిషుకమోయి ఈ తోట పూలు
॥ఎంత॥

చరణం :

ఏ సందనమునుండి ఈ నారు తెచ్చిరో
ఏ స్వర్ఘనదీజలము ఈ మడుల కెత్తిరో
ఎంత వింతల జాతులీ తోటలో పెరుగు
ఈ తోట ఏపులో ఇంత నవకము విరియ
॥ఎంత॥

చరణం :

ఏ అమృత హస్తాల ఏసురలు తాకిరో
ఏ అచ్చెరల మెరుపులీతీరు దిద్దిరో
ఈ పూల తీరులో ఇంత తీయందనము
ఈ లతల పోకళ్ళ కింత వయ్యారము
॥ఎంత॥

కవి పరిచయం

కందుకూరి రామభద్రరావు
(31-1-1905 - 8-10-1976)

కందుకూరి రామభద్రరావు కవి, విద్యావేత్త. ‘లేమెగ్గి’, ‘తరంగిణి’, ‘గేయమంజరి’ మొదలైన రచనలు చేశారు.

ఈ మాసపు కథ

మేకపోతు గాంభీర్యం

ఒకరోజు ఒక మేక మంద నుండి తప్పిపోయింది. ఇంటిదారి కోసం వెతుకుతూ... అడివి లోపలికి వెళ్లి పోయింది. చీకటి పడింది. కానీ, ఇంటికి వెళ్ళే మార్గం కనిపించలేదు. ఏం చేయాలో పాలుపోక అటూ... ఇటూ తిరుగుతున్న దానికి ఒక రాతి గుహ కనిపించింది. ఆ గుహ లోపలికి వెళ్ళి పడుకుంది.

కొంత సమయం గడిచాక సింహం అక్కడికి వచ్చింది. ఆ గుహ సింహానిదే. లోపలికి వెళ్ళబోయిన సింహానికి ఆ చీకట్లో మిలమిలా మెరుస్తున్న మేక కళ్ళు కనిపించాయి. దాంతో భయపడింది సింహం. లోపలికి వెళ్ళకుండా ఆ రాత్రంతా బయటే కూర్చుంది.

సింహం జాడ పసికట్టిన మేకపోతు కూడా భయంతో గడగడా వణికిపోయింది. ‘అమ్మా ఇది సింహం గుహ? తెలీక వచ్చి చిక్కుకుపోయాను. దాని కంట్లో పడితే ఇంకేమైనా వుందా! గుటుక్కున మింగేయదూ.. ఎలా అపడ నుండి గట్టక్కేది’ అనుకుని వున్న చోటనే కూలబడి పోయింది మేకపోతు.

తెల్లవారింది. మేకపోతు దడదడలాడే గుండెను చిక్కబట్టుకుంది. పైకి మాత్రం ధైర్యం ప్రదర్శిస్తూ గుహ బయటకు వచ్చింది. “ఏయ్ ఎవర్చువ్వు?” సింహాన్ని గద్దించి అడిగింది. ఆ గద్దింపు వినగానే సింహం భయంగా “అయ్యా నేను ఈ అడివికి రాజుని. తమరెవరు?” అంది.

“నా గురించి నీవు వినలేదా? ఇప్పటి వరకు నేను తొంటై తొమ్మిది సింహాలను చంపి తినాను. నూరు సింహాలను చంపితే కాని నా గెడ్డం తీయనని ప్రతం పట్టాను. నీకోసమే ఎదురు చూస్తూ నీ గుహలోనే మాటు వేసాను. నిన్ను చంపితే నా ప్రతం పూర్తవుతుంది” అని మేకపోతు గంభీరంగా అంది.

అంతేకాదు రెండు కాళ్ళు పైకెత్తి సింహం మీదకు దూకడానికి సిద్ధం అయింది. మేకపోతు మాటలు నమ్మిన సింహం భయపడి అక్కడి నుండి పారిపోయింది. ఈ విధంగా ఉపాయంతో అపాయాన్ని తప్పించుకుంది మేకపోతు.

7. పద్మరత్నలు

చిత్రం చూడండి - అలోచించి మాట్లాడండి

1. చిత్రంలోని సన్నివేశాల గురించి మాట్లాడండి.
2. పిల్లలు ఏం చేస్తున్నారు?
3. పెద్దవారితో మీరు ఎలా మాట్లాడతారో చెప్పండి.

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినస్ని పదాలు రాయండి.

పద్మరత్నలు

1. అనగ ననగ రాగ మతిశయల్లచు నుండు
తినగ తినగ వేము తియ్య నుండు
సాధనమున పనులు సమకూరు ధరలోన
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ!

అర్థాలు : అనగననగ = పాడగా పాడగా; అతిశయల్ల = అభివృద్ధిచెందు;
వేము = వేప; సాధనము = అభ్యాసం; సమకూరు = నెరవేరు;
ధర = భూమి, నేల.

భావం : ఓ వేమా! పాడగా పాడగా రాగం అభివృద్ధిచెందుతుంది. తినగా తినగా వేపాకు కూడా తినటానికి తియ్యగా ఉంటుంది. అలాగే బాగా సాధన చేస్తే ఎంతటి కష్టమైన పనినైనా తేలికగా చేయగల్లుతాం.

2. బహుళ కావ్యములను పరికింపగా వచ్చు
బహుళ శబ్దచయము పలుకవచ్చు
సహన మొక్కటబ్బ చాల కష్టంబురా
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ

అర్థాలు : బహుళ = అనేక; కావ్యములు = గ్రంథాలు; పరికించు = పరిశీలించు;
శబ్దచయము = పదాల సమూహం; సహనము = ఓర్చు; అబ్బ = అలవాటగు

భావం : ఓ వేమా! అనేక రకాల గ్రంథాలను చదివి ఉండవచ్చును. ఎన్నో మాటలు మాట్లాడడం వచ్చి ఉండవచ్చు. కానీ ‘ఓర్చు కలిగిఉండడం’ అనేది చాలా కష్టమైన పని. అందువల్ల ప్రతిబక్షరూ ఓర్చును అలవరచుకోవాలి.

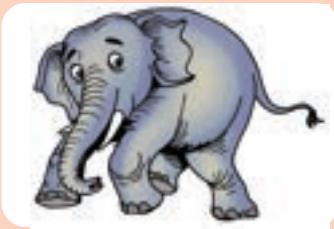
3. చదువు చదవకున్న సౌభ్యంబు నుండు
చదువు చదివెనేని సరసుడగును
చదువు మర్మమైరిగి చదివిన చదువురా
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

అర్థాలు : చదువు = విద్య; చదవకున్న = నేర్చుకోకోణే; సౌభ్యం = సుఖం;
సరసుడు = మంచిని గ్రహించగలవాడు; మర్మము = సారం, భావం, రహస్యం.

భావం : ఓ వేమా! మనం సుఖంగా జీవించాలంటే చదువు ఉండాలి. చదువు ఉన్నవాడే అన్నింటిని చక్కగా గ్రహించగలుగుతాడు. అందుకే చదువు సారం తెలుసుకొని చదవటమే నిజమైన చదువు.

4. ఐకమత్యమొక్క టావశ్యకంబష్ట
దాని బలిమి నెంత యైన గూడు
గడ్డి వెంటి బెట్టి కట్టరా యేనుంగు
విశ్వదాభిరామ ఏనురవేమ!

అర్థాలు : ఐకమత్యం = కలసి ఉండడం; ఆవశ్యకం = అవసరం; ఎష్ట = ఎల్లప్పుడు;
బలిమి = బలం

భావం : ఓ వేమా! ఐకమత్యమొక్కటే ఎష్టడూ అవసరం. దాని బలం వల్ల ఎంతటి ప్రయోజనమైనా చేకూరుతుంది. గడ్డి పరకలు బలహీనమైనవి అయినా వాటినన్నింటిని కలిపి వెంటిపేనితే, ఆ వెంటితో పెద్ద ఏనుగునైనా కట్టవచ్చు.

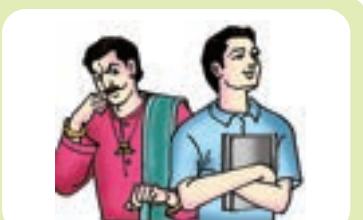

5. కమలములు నీటబాసిన
కమలాప్తుని రశ్మి సోకి కమలినభంగిన్
తమతమ నెలవులు దప్పిన
తమ మిత్రులె శత్రులోట తధ్యము సుమతీ!

అర్థాలు : కమలములు = తామరపూలు; కమలాప్తుడు = సూర్యుడు (తామరలకు మిత్రుడు);
రశ్మి = కిరణము, వేడి; సోకి = తాకి, తగిలి; నెలవు = చోటు.

భావం : సుమతీ! తామరలు తమ నివాసమైన నీటిని వదిలితే తమ మిత్రుడైన సూర్యుని వేడిచేత వాడిపోతాయి. అలాగే మానవులు కూడా తమ స్థానాలు వదిలి, ఉండకూడని చోట ఉంటే, తమ స్నేహితులే శత్రువులు అవుతారు. ఇది నిజం.

6. లాపుగల వానికంటెను
భావింపగ నీతిపరుడె బలవంతుండో
గ్రావంబంత గజంబును
మావటివాడెక్కిప్పట్లు మహితో సుమతీ.

అర్థాలు : సుమతీ = మంచిబుద్ధిగలవాడా, లాపు = బలం / శక్తి, భావింపగ = ఆలోచింపగ,
నీతిపరుడె = తెలివిగల వాడే, గ్రావం = కొండ, గజము = ఏనుగు, మావటివాడు =
ఏనుగును నడిపించేవాడు, మహి = భూమి.

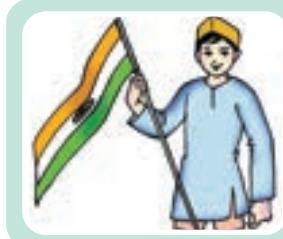
భావం : సుమతీ! శరీర బలం ఉన్నవాడికంటే తెలివి తేటలు ఉన్నవాడే బలవంతుడు. ఎలాగంటే
కొండలా ఉండే ఏనుగును సైతం మావటివాడు అవలీలగా లొంగదీసుకొని నడిపిస్తాడుకదా!

7. కలిమి గల లోభి కన్నను
విలసితముగ పేద మేలు వితరణియైనన్
చలి చెలమ మేలుగాడా
కులనిధి యంభోధి కన్న గువ్వలచెన్నా!

అర్థాలు : కలిమి = సంపద; లోభి = పిసినారి; విలసితముగ = చక్కగా; పేద = బీదవాడు;
వితరణి = దాత; చలిచెలమ = మంచినీటిగుంట;
కులనిధి = ఎక్కువ నీరు కలిగినది; అంభోధి = సముద్రం.

భావం : ఓ గువ్వలచెన్నా! ధనవంతుడైన పిసినారికంటే దానగుణం గల పేదవాడు మేలు. ఎలాగంటే అపారమైన నీరు ఉండే సముద్రం కంటే మంచినీరు అందించే చిన్న నీటిగుంట మంచిది కదా!

8. దేశసేవ కంటె దేవతార్థన లేదు
స్వార్థపరత కంటె చావు లేదు
సానుభూతి కంటె స్వర్గంబు లేదురా
లలిత సుగుణ జాల తెలుగు బాల

అర్థాలు : అర్ఘన = పూజ, సేవ; స్వార్థపరత = అన్ని తనకే కావాలనుకోటం; చావు = మరణం, చనిపోవటం; సానుభూతి = దయకలిగి ఉండటం; స్వర్గం = సుఖం.

భావం : ఓ తెలుగుబాల! దేశానికి సేవ చేయడంకంటే మించిన దైవ పూజ లేదు. అలాగే అన్ని తనకే కావాలనుకోవడానికి మించిన చావు లేదు. ఇతరుల పట్ల జాలి కలిగి ఉండడంకంటే మించిన స్వర్గం లేదు.

9. సంపదల తేలునప్పుడిచ్చకములాడి
అన్న, తమ్ముడు యనువారలాప్తవరులె
కష్టదినముల నే దిక్కగాంచనప్పుడు
చేయి యందిచ్చు వారెపో చెలిమికాండ్రు

అర్థాలు : ఇచ్చకములు = ప్రియమైన మాటలు; ఆప్తవరులు = హితులు; కాంచు = చూచు; చెలిమికాండ్రు = స్నేహితులు;

భావం : మనం సంపదలతో తులతూగేటప్పుడు అన్నా, తమ్ముడా అని పిలిచేవాళ్లు, మన మనస్సుకు నచ్చేటట్లు మాయమాటలు మాటల్లాడేవాళ్లు మనకు ఆప్తులు కారు. కష్టాలు వచ్చి మనకు దిక్క తోచనప్పుడు సహాయం చేసేవాళ్లే నిజమైన స్నేహితులు.

కవి పరిజయం

1. కవి : వేమన (1, 2, 3, 4 పద్యాలు)
 జననం : 17-18 శతాబ్దాల మధ్య కాలం
 జ్ఞానస్థలం : కడవ జిల్లాకు చెందిన వారని చరిత్రకారులు భావిస్తున్నారు.

వేమన సమాధి : అనంతపురం జిల్లాలోని కదిరి ప్రాంతంలోని కటూరుపల్లి.
 శతకం : వేమన శతకం

2. కవి : బద్దెన (5,6 పద్యాలు)
 కాలం : 13వ శతాబ్దం
 శతకం : సుమతీ శతకం

3. కవి : గువ్వల చెన్నడు (7వ పద్యం)
 కాలం : క్రీ.శ. 17-18 శతాబ్దాలకు చెందిన కవి
 స్వస్థలం : కడవ జిల్లాలోని రాయచోటి ప్రాంతం
 మకుటం : గువ్వల చెన్నా.

4. కవి : జంధ్యాల పాపయ్య శాస్త్రి (8వ పద్యం)
 జననం : 4-8-1912 - 12-06-1992
 స్వస్థలం : గుంటూరు జిల్లాలోని పెదనందిపాడు మం॥ కొమ్మారు గ్రామంలో జన్మించారు.
 ఇతర రచనలు : విజయశ్రీ, ఉదయశ్రీ, కరుణశ్రీ మొదలైన కావ్యాలు రచించారు.

5. కవి : దుఖ్యారి రామిరెడ్డి (9వ పద్యం)
 కాలం : 9-11-1895 - 11-09-1947
 స్వస్థలం : నెల్లూరు జిల్లా
 రచనలు : కృష్ణపలుడు, జలదాంగన, గులాబితోట, పానశాల మొదలైనవి.

వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

- పద్యాలను రాగయుక్తంగా పాడండి. వాటి భావాలు చెప్పండి.
- “దేశ సేవ కంట దేవతార్థాన లేదు” అనే పద్యం ద్వారా మీరేం తెలుసుకున్నారో చెప్పండి.
- నిజమైన స్నేహితులు ఎవరు?
- పాఠంలోని పద్యాలలో మీకు బాగా నచ్చిన పద్యం ఏది? దాని గురించి చెప్పండి.

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

- అ) కింది పద్యపాఠాలను చదవండి. పాఠంలోని పద్యాలలో గుర్తించి గీతగీయండి.

- చదువు, చదివెనేని సరసుడగును.
- తినగ తినగ వేము తియ్యనుండు.
- కష్టదినముల నే దిక్కు గాంచనప్పుడు
- చలి చెలమ మేలుగాదా.

- ఆ) కింది పద్య భావాన్ని చదవండి. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

ఓ గువ్వలచెన్నా! ధనవంతుడైన పిసినారికంటే దానగుణం గల పేదవాడు మేలు. ఎలాగంటే అనంతమైన ఉప్పునీరు గల సముద్రముకన్నా, తాగడానికి పనికిష్టే మంచినీరు ఉన్న చిన్న గొయ్య మంచిది కదా!

- పై పేరాలో ఉన్న ద్విత్వ, సంయుక్తాక్షర పదాలను గుర్తించి రాయండి.

జ. _____

- దాన గుణం గల పేదవాడిని కవి దేనితో పోల్చాడు?

జ. _____

- కవి ధనవంతుడైన పిసినారి కంటే ఎవరు మేలని చెప్పాడు?

జ. _____

- పై భావంలో ‘అంభోధి’ అనే పదానికి సమానార్థాన్ని గుర్తించి రాయండి.

జ. _____

ఇ) కింది పేరా చదవండి. ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

పిల్లలూ! తాళ్ళపాక తిమ్మక్క తెలుగులో మొదటి కవయిత్రి. ఈమె అనలు పేరు తాళ్ళపాక తిరుమలమ్మ. తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యుల భార్య. ఈమె ‘సుభద్రా కళ్యాణం’ అనే కావ్యాన్ని రాశింది. ఆ కావ్యం తేటతెలుగు పదాలతో ఉండి అందరిచేత ప్రశంసలందుకుంది.

అ) పేరాలోని ద్విత్వ, సంయుక్తర పదాలు రాయండి.

జ.

అ) తాళ్ళపాక తిమ్మక్క అనలు పేరేమిటి?

జ.

ఇ) తాళ్ళపాక తిమ్మక్క రాశిన కావ్యం పేరు ఏమిటి?

జ.

ఈ) ఆమె రాశిన కావ్యం ఎలాంటి పదాలతో ఉంది?

జ.

పై పేరా ఆధారంగా ఒప్పు (✓), తప్పు (✗) లను గుర్తించండి.

అ) తాళ్ళపాక తిమ్మక్క అన్నమాచార్యుల భార్య. ()

ఆ) ‘సుభద్రా కళ్యాణం’ కావ్యాన్ని తిక్కన రచించారు. ()

ఇ) తెలుగులో మొదటి కవయిత్రి తాళ్ళపాక తిమ్మక్క. ()

ఈ) ‘సుభద్రా కళ్యాణం’ తేట తెలుగు పదాలతో చెప్పబడింది. ()

పదజాలం

అ) కింది పదాలలో దాగివున్న పదాలను రాయండి.

ఉదా:	1. సుమతి : సుము మతి	6. వనస : వనస వనస
	2. మైదానం :	7. తారకం :
	3. వానరం :	8. రమణి :
	4. వసతి :	9. కలత :
	5. గోదారి :	10. లక్ష్మణం :

అ) కింది పదాల ఆధారంగా సొంతవాక్యాలు రాయండి.

1. వేము, చేదు : వేము చేదుగా ఉంటుంది.
2. మిత్రుడు, సహాయం : _____
3. మేలు, పారుగువారు : _____
4. ఓర్చు, కష్టం : _____

ఇ) కింది ఆధారాలను జతపరచి సరదాగా ఓ పద్యాన్ని రాచ్చాం.

1. పాత రేడియోలు నేటి బాల
2. నేటి టెలివిజనులు కోరుకున్నది దక్కు
3. కొత్త ఫోనునందు పాటలన్ వినిపించు
4. నిజమిదేగదయ్య నీతి పంచు

పాత రేడియోలు పాటలన్ వినిపించు

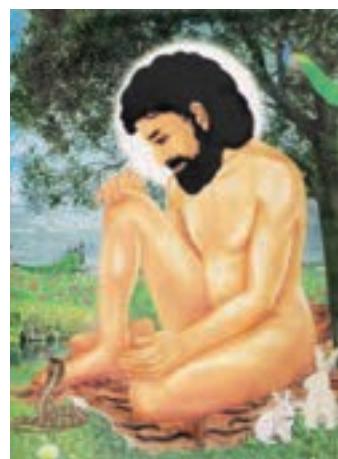
శ్వయరచన

అ) కింది పద్య పాధాలకు భావాలు సొంత మాటల్లో రాయండి.

1. బహుళ కావ్యములను పరికింపగావచ్చు.
2. ‘సాధనమున పనులు సమకూరు ధరలోన’.
3. ‘స్వార్థపరతకంటే చావులేదు’

ఆ) వేమన చదువు గురించి ఏమని చెప్పాడో రాయండి.

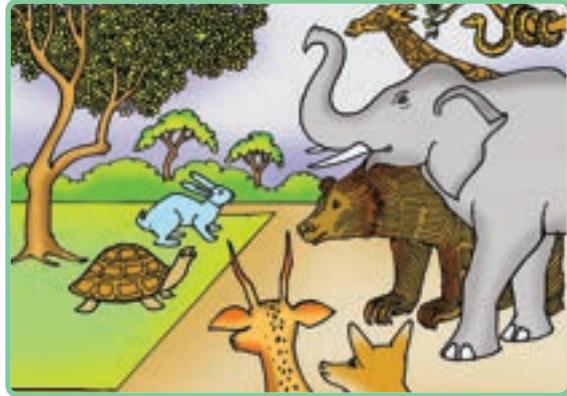
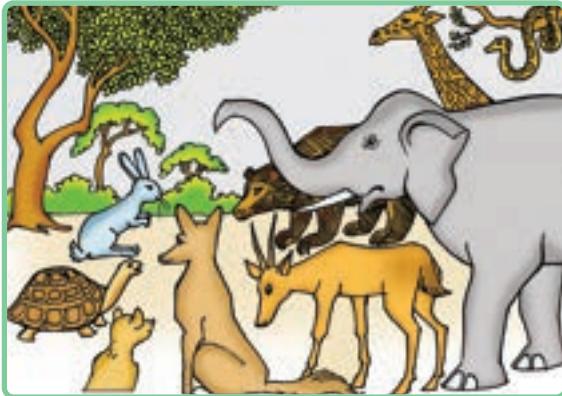
ఇ) ‘దేశ సేవకంటే’ పద్య భావాన్ని మీ సొంత మాటల్లో రాయండి.

స్వజనాత్మకత

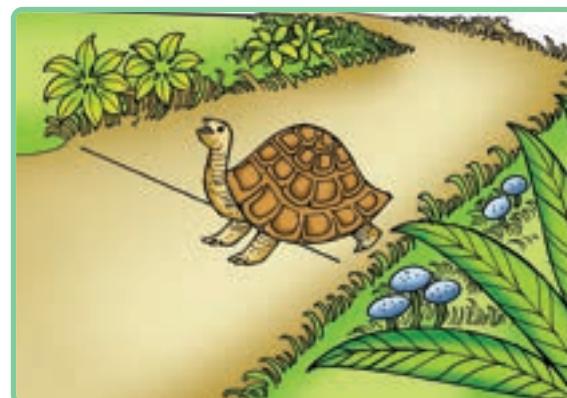
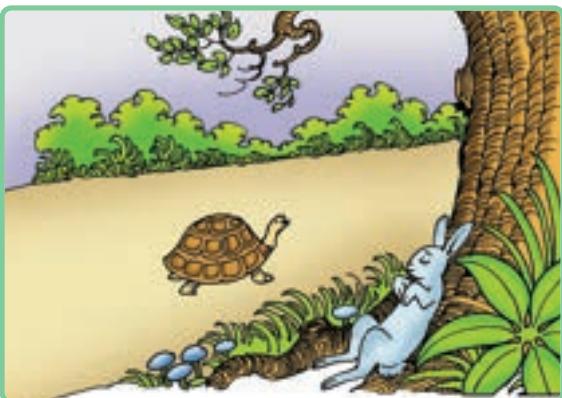
కింద చిత్రాల అధారంగా కథను రాయండి.

ఒక అడవిలో జంతువులన్నీ స్నేహంగా

ఉండేవి.

ఒకరోజు అడవిలో...

3వ తరగతి

తెలుగు తోట

ప్రశంస

పారంలోని పద్మలు పాడుకున్నారుకదూ! మీ తరగతిలో పద్మలు, పాటలు బాగా పాడేవారిని మీరు ఎలా మెచ్చుకుంటారో చెప్పండి?

భాషాంశాలు

అ) కింది వాక్యాలను చదపండి. గీత గీసిన పదాలను గమనించండి.

1. అమృ అన్నం వండింది.
2. నాన్న బజారుకు వెళ్ళాడు.
3. అమృమృ కథ చెప్పింది.
4. చెల్లి జామపండు కోసింది.

పైన గీత గీసిన పదాలు అమృ, నాన్న, అమృమృ, చెల్లి చేసిన పనులను తెలియ జేస్తున్నాయిగదా!

ఈలా పనులను తెలియజేసే పదాలను ‘**క్రియా పదాలు**’ అంటారు.

చేశాడు, తిన్నారు, కోసింది, చూసింది, వెళతాడు, వస్తాడు, చెప్పాడు,
వండుతున్నాడు, చేస్తున్నారు, గీసింది మొదలయినవి క్రియపదాలు

ఆ) ఇలాంటి క్రియా పదాలను ‘పొడుపు-విడుపు’ పారంలో గుర్తించి రాయండి.

ఇ) కింది వాక్యాలు పరిశీలించండి. క్రియా పదాలు ఎప్పుడెప్పుడు ఎలా మారాయో గమనించండి.

నేను	అన్నం	తిన్నాను
మేము / మనం	అన్నం	తిన్నాం
నీవు	అన్నం	తిన్నావు
మీరు	అన్నం	తిన్నారు
వాడు / అతను	అన్నం	తిన్నాడు
అమె / అది	అన్నం	తిన్నది
వాళ్లు	అన్నం	తిన్నారు
అవి	అన్నం	తిన్నాయి

ఈ మాసము పాట

అందమైన పాట

ఆపు పాల వంటిది అందమైన పాట
 పుట్ట తేనె వంటిది చిల్పి పాప మాట

 అమ్మపాట పాపలకు కమ్మని చెవివిందు
 బొమ్మలాట పాపలకు కమ్మని కనువిందు

 పాటలతో ఆటలాడు పాపాయిల చెలిమి
 దేశమాత మనసులోని ఆశలకే బలిమి

 పాటపాడి బుళ్ళపాప పారవశ్యమైందాలి
 మాటలాడి ముద్దుపాప మనుగడ సాధించాలి

 అందాలను చందాలను పందిరిగా వేయాలి
 అందులోన లతలవోలె అల్లుకుంటు పోవాలి

 కన్నతల్లి ముద్దులోని వెన్నలారగించాలి
 కన్నతండ్రి ముద్దులోని వెన్నెల వెలిగించాలి

 చదువులలో సారమెల్ల సాధనలో నిలపాలి
 తెలుగువాణి తియ్యదనము నలుమూలల తెలపాలి

కవి పరిచయం

జి.వి.సుబ్రహ్మణ్యం (10.9.1935 - 15.8.2006)

విద్యాంసులు, విమర్శకులు. తెలుగులో నవ్యసంప్రదాయ దృష్టితో సాహిత్య విమర్శ చేపట్టారు.
 ‘వీరరసము’, ‘రసోల్లాసము’, సాహిత్య చరిత్రలో చర్చనీయాంశాలు రచనలు చేశారు.

దిలీప మహారాజుకు సంతానం లేదు. ఆయన భార్య సుదక్షిణా దేవి. మహారాజు పిల్లలు లేరనే తన బాధను గురువైన వశిష్ఠునికి చెప్పుకున్నాడు. గురువు ఆయనకు నందిని అనే ఒక ఆవును చూపించి దానికి సేవ చేయుమన్నాడు.

మహారాజ దంపతులు నందిని ఎంతో ప్రేమగా పెంచసాగారు. దిలీపుడు ప్రతిరోజు స్వయంగా దాన్ని సమీపంలోని అడవికి మేతకి తీసుకొని వెళ్ళేవాడు. ఒకరోజు ఎప్పటిలాగానే దిలీపుడు నందిని అడవికి తీసుకొని వెళ్ళాడు. నందిని మేత మేస్తూ దారి తప్పి, ఒక సింహం గుహలోకి వెళ్ళింది. నందిని చూసిన సింహం తనకు ఆహారం దొరికిందని సంబరపడింది. దానిని తినబోయింది.

నందిని అరుపులు విన్న దిలీపుడు పరుగున గుహవద్దుకు వచ్చాడు. ఆవును విడిచిపెట్టమని సింహస్నీ కోరాడు. సింహం నవ్వి, “ఓ మహారాజా! నేను ఆకులు, గడ్డి తిని బతకలేను. నా ఆహారం జంతువులే కదా! దేశాన్ని ఏలే రాజువు. నీకు తెలియదా! మరి నన్ను ఏం తిని బతకమంటావు? నువ్వే చెప్పు”. అంది.

రాజు ఒక్క క్షణం ఆలోచించాడు. సింహంవైపు చూసి “ఈ గోమాతను కన్నబిడ్డలా చూసుకుంటానని మా గురువుగారికి మాటిచ్చాను. దయ ఉంచి గోమాతను విడిచిపెట్టు. దానికి బదులు నన్ను నీ ఆహారంగా స్వీకరించు”. అని ప్రాథేయపడ్డాడు.

దిలీపుని మాటలు విని, సింహం ఆశ్చర్యపోయింది. “నీవు బతికిడంటే వెయ్యి ఆవులను దానం చేయగలవు. నీ ప్రాణాలు వదులుకుంటావా?” అని ప్రశ్నించింది. ఆవుడు రాజు “ఒక గోమాతను కాపాడలేని, ఒక మృగరాజు ఆకలి తీర్చలేని నేను ఈ దేశాన్ని ఎలా పాలించగలను?” అని వినయంగా బదులిచ్చాడు.

సింహం సరేనంది. రాజు కళ్ళు మూసుకున్నాడు. అంతే! అతనిపై పూల వాన కురిసింది. రాజు కళ్ళతెరిచి చూస్తే దేవతలు ప్రత్యక్షమయ్యారు.

“ఓరాజా! నీ ధర్మనిరతిని పరీక్షించడానికి మేము ఈ సింహస్నీ సృష్టించాము. నువ్వు మా పరీక్షలో నెగ్గావు. ఇక నువ్వు నిశ్చింతగా వెళ్ళవచ్చు” అన్నారు. మహారాజు వారికి నమస్కరించి నందిని తీసుకొని ఇంటికి వెళ్ళాడు. కొన్నాళ్ళకు ఆ రాజుకు ఒక కుమారుడు జన్మించాడు. అతనే రఘు మహారాజు. ఈ వంశం వాడే శ్రీరాముడు.

8. మా పూరి ఏరు

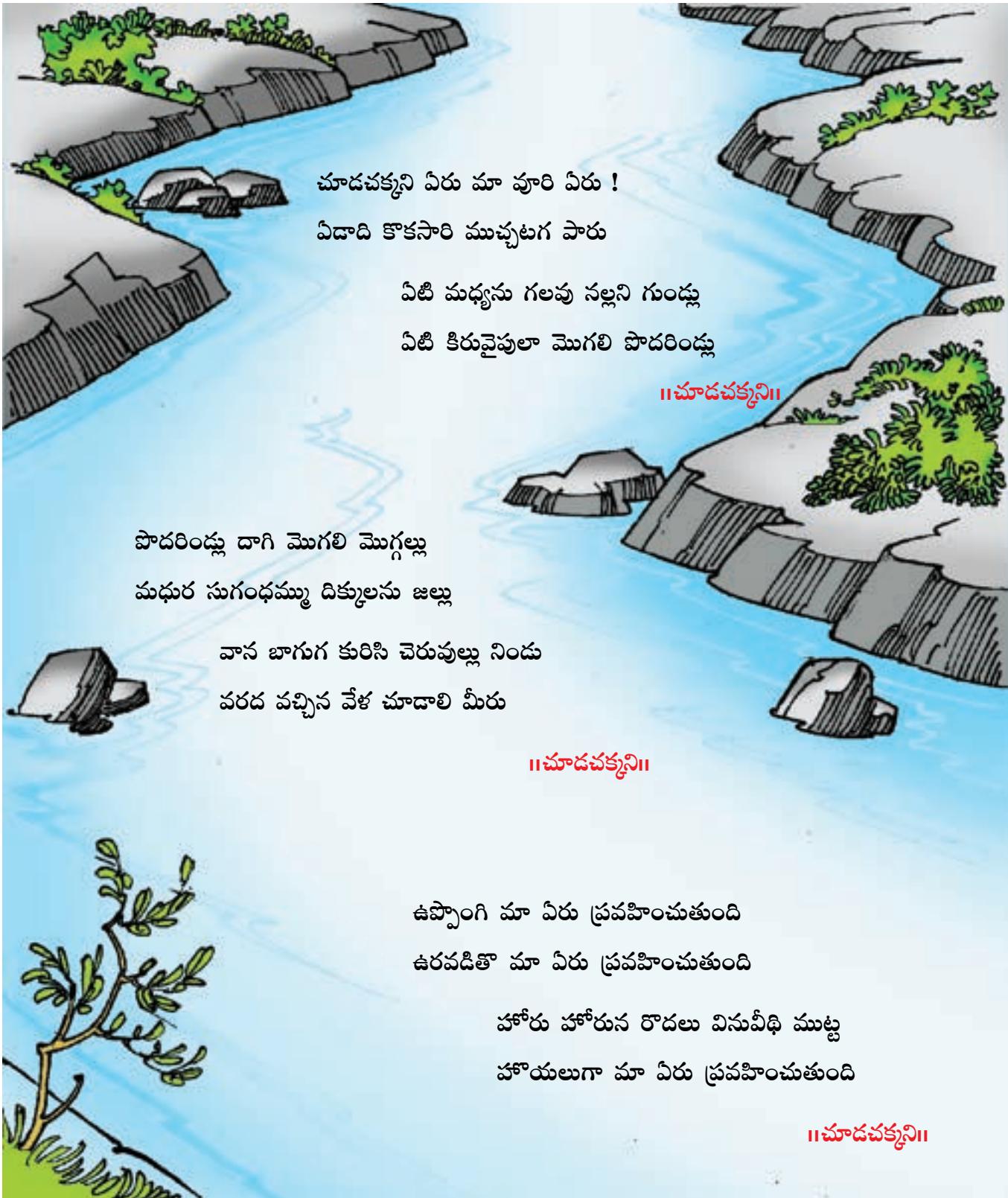
చిత్రం చూడండి - అలోచించి మాట్లాడండి

1. చిత్రంలోని సన్నిహితాల గురించి మాట్లాడండి.
2. చిత్రంలో ఎవరెవరు ఏం చేస్తున్నారో చెప్పండి.
3. మీరుండే ప్రాంతంలో నదులు గానీ చెరువులు గానీ ఉన్నాయా! వాటి గురించి చెప్పండి.

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

మా వూరి ఏరు

చూడవలనే గాని చెప్పంగ లేము

మూడ్లొళ్ళు తిరుణాల మా ఏటి వరద

ఆ పైన ఆ పొంగు ఏమోనోగాని

ఆశ్చర్యముగ ఏరు ఇంకిపోతుంది।

|మాడచక్కని॥

ఇంకిపోయనేమి మా ఏటిలోన

ఇసుక తిన్నెలు కనులపండుగై యుండు,

ఎవ్వరేమనుకొన్న మా కేమి కొరత ?

మా ఏరె మాకొక్క ఉద్యాన వనము.

|మాడచక్కని॥

పదాలు - అరథాలు

విదాది	= సంవత్సరం	తిరుణాళ్లు	= ఊరి పండుగ; వేడుక
ముచ్చటగ	= చక్కగా	పొంగు	= ప్రవాహం పెరుగు
పారు	= ప్రవహించు	ఇంకిపోవడం	= కనిపించకుండా నేలలోకి వెళ్లిపోవడం
గుండ్లు	= గుండ్రని రాళ్లు	ఇసుక తిన్నెలు	= ఇసుక మేటలు
పొదరిండ్లు	= దట్టమైన పొదలు	కొరత	= తక్కువ
సుగంధము	= మంచి వాసన, సువాసన	ఉద్యానవనం	= పూల తోట
వరద	= ఎక్కువ నీటి ప్రవాహం	ప్రారంభించు	= మొదలుపెట్టు
శొదలు	= శబ్దాలు	ఏరు	= నది
వినువీధి	= ఆకాశం		
హోయలుగా	= వయ్యారంగా		

గేయ సారాంశం

మా ఊరి ఏరు చాలా అందంగా వుంటుంది. అది యేడాదికి ఒకసారే పారుతుంది. ఏటి మధ్యలో గుండ్రని నల్లని రాళ్లు వున్నాయి. ఏటికి ఇరువైపుల మొగలి పొదలు వున్నాయి. ఆ పొదల మధ్యలో మొగలి పూలు మంచి వాసనను నలుదిక్కులా వెదజల్లుతుంటాయి. వానలు బాగా కురిసినపుడు చెరువులు నిండి వరదలు వస్తాయి. ఆ సమయంలో వేగంగా ఉప్పొంగి మా ఏరు ప్రవహిస్తుంది. హోరు హోరుమనే శబ్దంతో ఏరు ప్రవహిస్తుంటే ఆ అందం మాటలలో చెప్పలేము. ఏటి వరద మూడునాళ్ల ముచ్చటై ఆ తరువాత ఏమౌతుందో గాని ఆశ్చర్యంగా మాయమైపోతుంది. నీరు ఇంకిపోయినా, ఏటిలో వుండే ఇసుక తిన్నెలు ఎంతో అందంగా కనిపిస్తాయి. మా వూరి ఏరు మాకాక అందమైన పూలతోట.

కవి పరిచయం

మధురాంతకం రాజురాం (5.10.1930 – 1.4.1999)

సుప్రసిద్ధ కథకులు. రాయలసీమ జీవితాన్ని ప్రతిచించిన్నా 400లకు పైగా కథలు రాశారు. మానవ సంబంధాల్లోని సున్నిత పొర్చులను విత్రించారు. ఉత్తమ ఉపాధ్యాయులు. కేంద్రసాహిత్య అకాడమీ పురస్కారాన్ని అందుకున్నారు.

వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

1. గేయాన్ని రాగయుక్తంగా పాడండి. అభినయం చేయండి ?
2. ఈ గేయం చదివితే మీకేమనిపించింది ?
3. ఈ గేయంలో ఏరు ఎలా ప్రవహిస్తుందో మీ సొంతమాటల్లో చెప్పండి ?
4. ఈ గేయ సారాంశం చెప్పండి.

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

అ) కింది వాక్యాలకు సరిపోయే గేయపంక్తులు గుర్తించి రాయండి.

1. ఇసుక తిన్నెలు కన్నుల పండుగగా ఉంటాయి.

2. తియ్యనైన పరిమళాలను దిక్కులకు చల్లుతాయి.

3. సంవత్సరానికి ఒకసారి అందంగా ప్రవహిస్తుంది.

4. ప్రవాహం మూడు రోజుల పండుగలా ఉంటుంది.

అ) కింది పేరాను చదవండి. కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

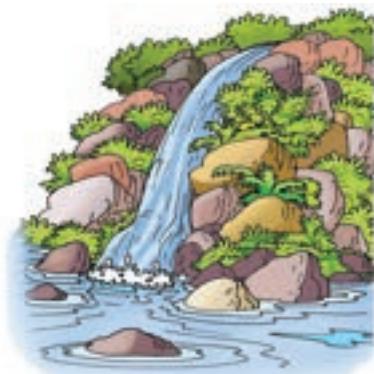
తెలుగువారు కృష్ణవేణి అనీ, కృష్ణమ్యా అనీ, కృష్ణ అని ఆప్యాయంగా పిలిచే నది కృష్ణానది. ఇది పడమటి కనుమలలోని మహాబలేశ్వరం వద్ద పుట్టింది. అక్కడి నుండి కృష్ణమ్యు కొండలు, కోనలు దాటి శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్, ప్రకాశం ఆనకట్టల ద్వారా పంటలతో సన్యశ్యామలం చేస్తుంది. దాదాపు 1400 కిలోమీటర్లు ప్రయాణం చేస్తుంది. చివరికి హంసలదీవి వద్ద రెండు పాయలుగా చీలి బంగాళాఖాతంలో కలుస్తుంది.

1. కృష్ణానది ఎక్కడ పుట్టింది ?

2. కృష్ణమ్యును ఏయే పేర్లతో పిలుస్తారు ?

3. కృష్ణమ్యు ఎలా ప్రవహిస్తుంది ?

4. పై పేరాకు శీర్షిక పెట్టండి ?

‘ఆ’ అభ్యాసంలో ఇచ్చిన పేరా ఆధారంగా కింది వాక్యాలు తప్పు (X), ఒప్పు (✓) లను గుర్తించండి.

1. కృష్ణనది 1500 కిలోమీటర్లు ప్రయాణిస్తుంది. ()
2. కృష్ణనది పడమటి కనుమలలో పుట్టింది. ()
3. నాగార్జునసాగర్ ఆనకట్ట కృష్ణనదిపై ఉంది. ()
4. కృష్ణమ్మ బంగాళాభాతంలో కలుస్తుంది. ()

కింది పదాలను చదవండి. ‘ఆ’ అభ్యాసంలో ఇచ్చిన పేరాలో గుర్తించండి. వాటితో సాంతవాక్యాలు రాయండి.

ఉదా॥ సన్యశ్యామలం : మా ఊరు పాడిపంటలతో సన్యశ్యామలంగా ఉంటుంది.

1. ఆప్యాయంగా : _____
2. ప్రయాణం : _____
3. పుట్టింది : _____
4. పాయలు : _____

పదజాలం

అ) పాతంలో నల్లనిగుండ్లు -పొదరిండ్లు లాంటి ప్రాసపదాలు ఉన్నాయికదా! అలాంటి పదాలను కొన్ని రాయండి.

ఉదా॥ కట్టుకుంది -ఆడుకుంది _____

అ) కింది గీత గీసిన పదాలకు సమాన అర్థాలు గల పదాలతో వాక్యాలు తిరిగి రాయండి.

ఉదా॥ బాటకు ఇరువైపులా పూలమొక్కలు ఉన్నాయి.

జ. బాటకు రెండువైపులా పూలమొక్కలు ఉన్నాయి.

2. మా గ్రామంలో ఏడాదికి ఒకసారి జాతర జరుగుతుంది.

జ. _____

3. గాలిపటం వినువీధిలో ఎగురుతుంది.

జ. _____

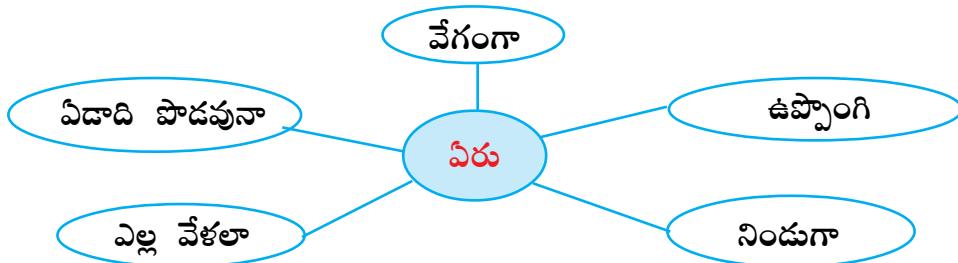

స్వయంచారణ

కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

- 1) ఇచ్చిన అధారాలతో మీ ప్రాంతంలో ఉన్న ఏరు / నది / చెరువు / కాలువ గురించి నాలుగు వాక్యాలు రాయండి.

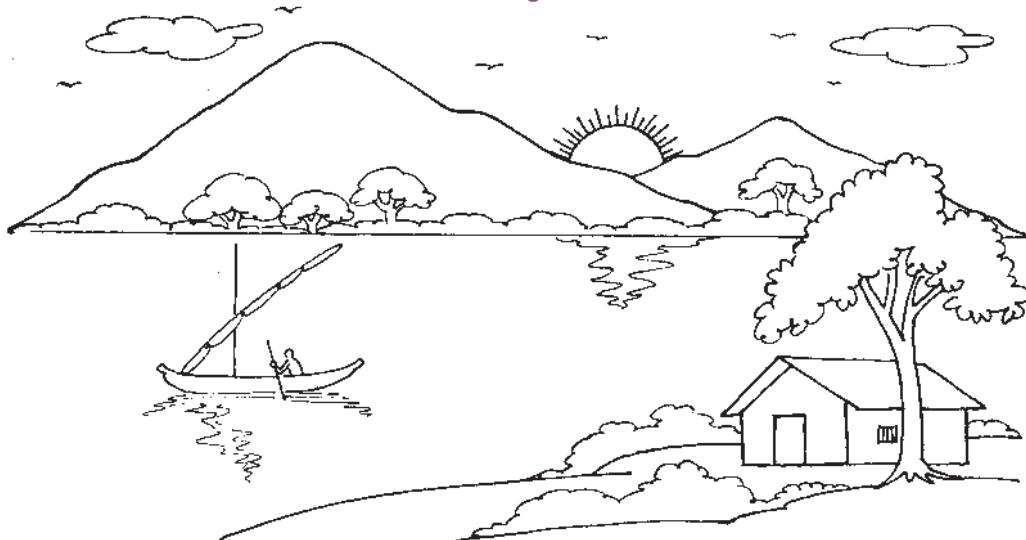

2. కవి ఈ గేయంలో ఇసుకతిన్నెల గురించి ఏం చెప్పాడో రాయండి ?
3. వర్షం కురిసేటప్పుడు మీకు ఏమనిపిస్తుందో రాయండి.
4. మొగలి పూలు మంచివాసనలు ఇస్తాయిగదా! అలాంటి మరికొన్ని పువ్వుల పేర్లు రాయండి.

సృజనాత్మకత

కింది చిత్రానికి రంగులు వేయండి. నాలుగు వాక్యాలు రాయండి.

ప్రశంస

మీ ప్రాంతంలో ప్రవహించే నదికి / చెరువుకు / ఏటికి సంబంధించిన విశేషాలను తెలుసుకొని మీ తరగతి గదిలో మాట్లాడండి.

ప్రాజెక్టుపని

దిన ప్రతికలలో వచ్చిన నడులు, వాటిపై నిర్మించిన అనకట్టల చిత్రాలను సేకరించి చార్ట్‌పై అశికించి తరగతి గదిలో ప్రదర్శించండి.

భాషాంశాలు

పిల్లలూ ! కింది సంభాషణ చదవండి. . , ! ? గుర్తులను సరియైన చోట ఉంచండి.

చిట్టుకు : ఏమోయ్ లటుకూ నేనూ నా మిత్రుడు బుడుగు విశాఖపట్టం వస్తాం. దేని మీద వస్తామో తెలుసా?

లటుకు : బన్ని మీదా

చిట్టుకు : కాదు

లటుకు : కారు మీదా

చిట్టుకు : కాదు

లటుకు : రైలు మీదా

చిట్టుకు : కాదోయ్

లటుకు : మరి విమానం మీదా

చిట్టుకు : అబ్బే

లటుకు : మరి పడవ మీదా

చిట్టుకు : కాదు బాబూ

లటుకు : అయితే నీ మొహం మరి దేని మీద రాదలిచారు

చిట్టుకు : దేని మీదనా మేము రోడ్సు మీద వస్తాము

లటుకు : ఓహో అలాగా

ఈ మాసపు పాట

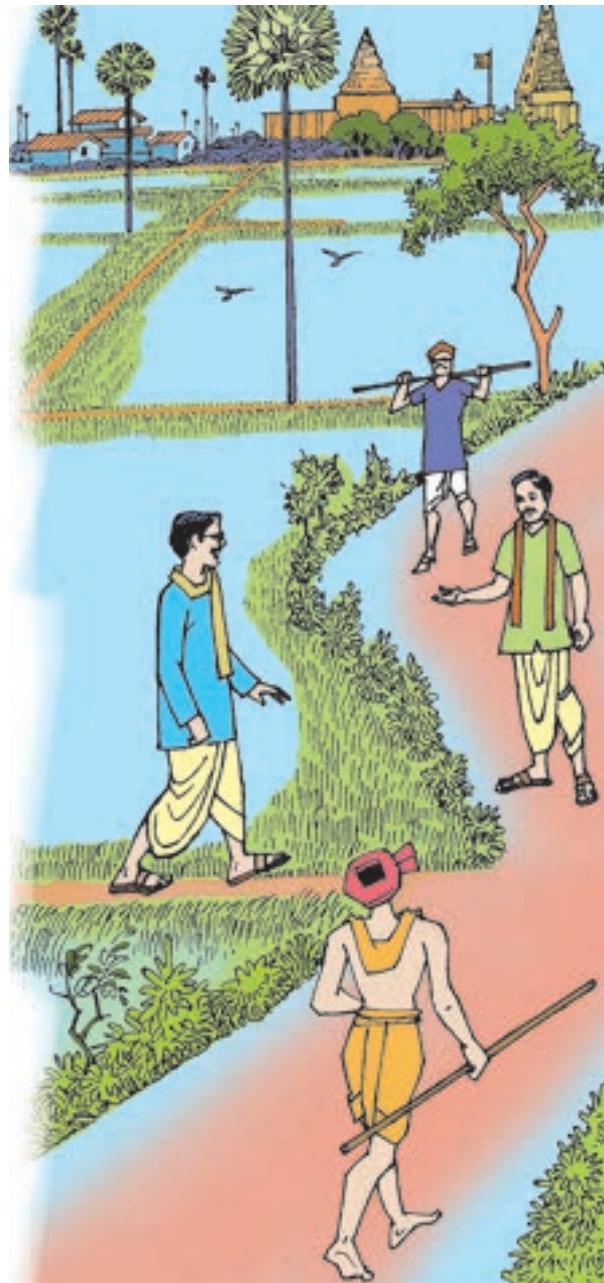
పంట చేలు

పంటచేల గట్ల మీద నడవాలి
ఊహలేము రెక్కులోచ్చి ఎగరాలి
మా ఊరు ఒక్కసారి పోయి రావాలి
జ్ఞాపకాల బరువుతో తిరిగి రావాలి || పంటచేల ||

బయ్యారి నడకలతో ఆ ఏరు
ఆ ఏరు దాటితే మా ఊరు
ఊరి మధ్య కోవెలా, కోనేరు
ఒక్కసారి చూస్తిరా, తిరిగి పోలేరు || పంటచేల ||

పచ్చని పచ్చికపైనా మేను వాల్చాలి
పైరగాలి వచ్చి నన్ను కొగిలించాలి
ఏరుదాటి తోట తోపు తిరగాలి
ఎవరెవరో వచ్చి నన్ను పలకరించాలి || పంటచేల ||

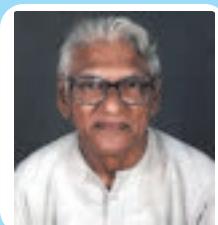
చిన్ననాటి నేస్తాలు చుట్టూ చేరాలి
మనసువిప్పి మాట్లాడే మనుషులు కలవాలి
ఒకరొకరు ఆప్యాయతలొలక బొయ్యాలి
అగలేక నా కన్నులు చెమ్మగిల్లాలి || పంటచేల ||

కవి పరిచయం

పాలగుమ్మి విశ్వనాథం (1-6-1919 – 25-10-2012)

పాలగుమ్మి విశ్వనాథం ఆకాశవాణిలో పనిచేశారు. లలిత సంగీతానికి ప్రచారం కల్పించారు. వేలాది పాటలకు సంగీతం కూర్చురు. గీతకర్త.

ఈ మాసపు కథ

బుద్ధి బలం

- పంచంత్ర కథలు

ఒకప్పుడు భాసురకం అనే పెద్ద సింహం ఉండేది. అది అడవికి రాజు. ప్రతిరోజు ఎన్నో జంతువులను వేటాడి చంపేది. కాని దానికి రోజుకొక్క జంతువు చాలు. ఒకరోజు అడవిలో జంతువులన్నీ భాసురకం దగ్గరకు వెళ్లాయి, “ప్రభు! రాజు కర్తవ్యం తన భృత్యుల్ని రక్షించడం; వాళ్లను నాశనం చేయడం కాదు. మీరు అనవసరంగా ఎన్నో జంతువులను చంపుతున్నారు. మీరు మీ గుహలోనే ఉంటే మేము మీకు ఆహారంగా రోజుా ఒక జంతువును పంపుతాం. మీరు దాన్ని చంపి తినవచ్చు” అన్నాయి.

సింహం ఒప్పుకుంది. కొంతకాలం ఈ ఏర్పాటు ప్రకారమే జరిగింది. ఒకరోజు ఒక కుందేలు వంతు వచ్చింది. అది సింహం గుహ వైపు మెల్లగా నడవడం ప్రారంభించింది. తోవలో పెద్ద బావి కనిపించింది. కుతూహలంతో ఆ బావిలోకి తొంగి చూసింది. తన ప్రతిభింబం కనిపించింది. దానికి మెరుపులాంటి ఆలోచన తోచింది. సాయంకాలం దాకా ఉండి అది సింహం గుహకు వెళ్లింది. సింహం ఆకలితో నకనకలాడుతూ ఉంది. కోపంతో ఊగిపోతూ ఉంది.

కుందేలుపై అరిచింది, “నీవు నాకు సరిపోయేంత జంతువువి కాదు.

పైగా ఇంత ఆలస్యం చేశావు. నిన్నా, జంతువులన్నీటినీ కూడా చంపుతాను”.

కుందేలు చెప్పింది, “మహారాజా! నామీద కోపగించకండి. జంతువులకు తెలుసు మేం చాలా చిన్న జంతువులమని. అందుకే నాతోపాటు మరో ముగ్గుర్లు పంపాయి. తోవలో మరో సింహం ఎదురయింది. తను మీకంటే పెద్దదాన్ని, బలమైన దాన్ని చెప్పింది. తనే అడవికి నిజమైన రాజునని చెప్పింది. నాతో వచ్చిన మూడు కుందేళ్లనూ చంపి తిన్నది. ఈ విషయమంతా చెప్పడానికి నన్ను మీ వద్దకు పంపించింది”.

భాసురకానికి చాలా కోపం వచ్చింది. ఆ కొత్త సింహాన్ని చూడడానికి కుందేలుతో బయలు దేరింది. కుందేలు దాన్ని బావి దగ్గరకు తీసుకువెళ్లింది. సింహం నీళలో తన నీడను చూసుకొంది. బావిలో మరొక సింహం ఉన్నట్టు బ్రథించింది.

భయంకరంగా గర్జిస్తూ బావిలో దూకింది.

దాంతో భాసురకం పని పూర్తయింది.

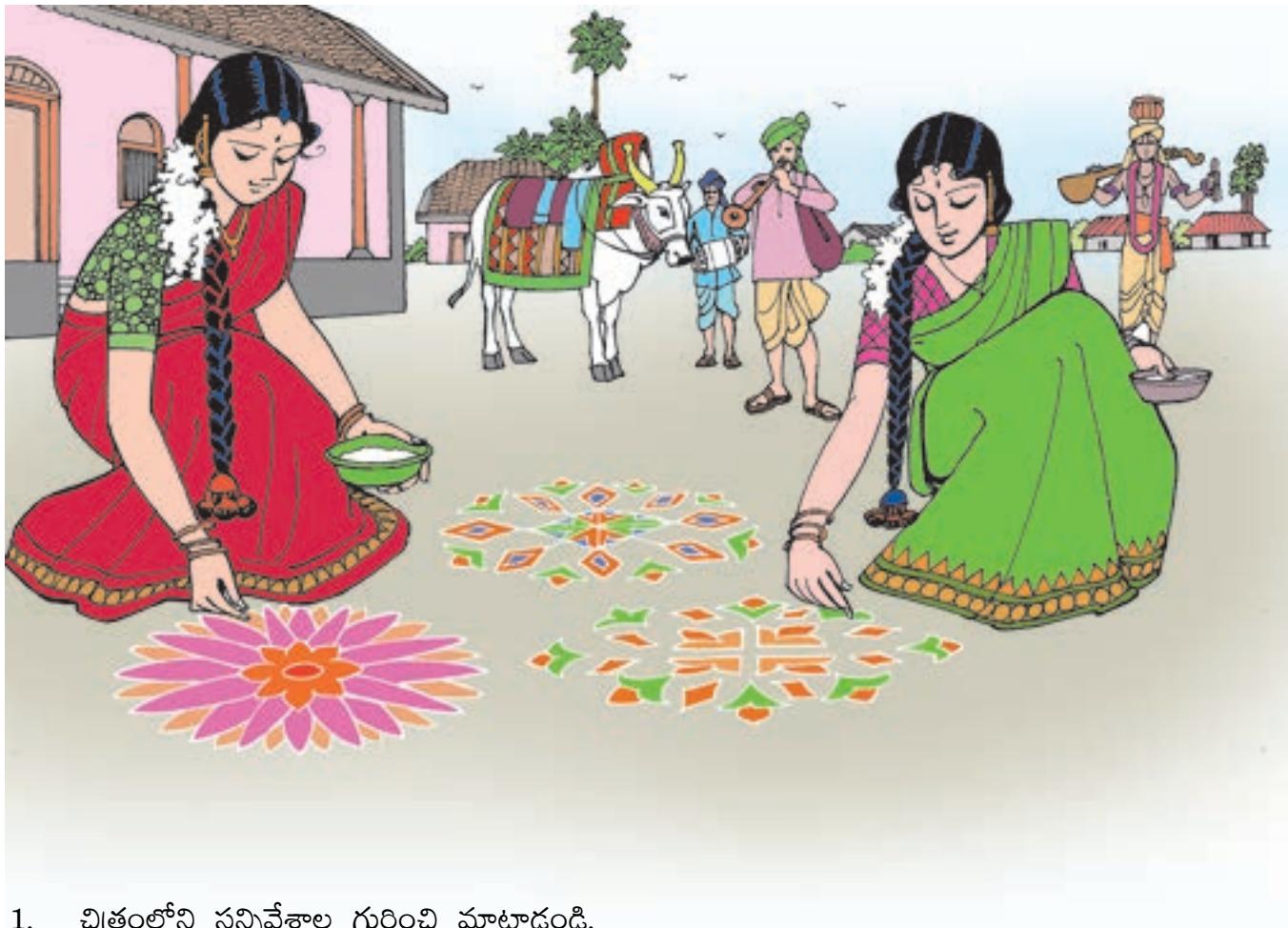
కుందేలు సంతోషంగా ఈ వార్తను జంతువులన్నీటికి చెప్పింది. అన్నో కలిసి క్రూర సింహం పీడ విరగడయినందుకు పండగ చేసుకున్నాయి.

9. తొలి పండుగ

చిత్రం చూడండి - అలోచించి మాట్లాడండి

1. చిత్రంలోని సన్నిహితాల గురించి మాట్లాడండి.
2. రంగు రంగుల ముగ్గులు ఎప్పుడెప్పుడు వేస్తారో చెప్పండి.
3. మీరు ఇష్టంగా జరుపుకునే పండుగ గురించి చెప్పండి.

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

తొలి పండగ

మాధవరం చాలా అందమైన గ్రామం. ఆ ఊరి చివరన ఉండే తాతల నాటి వేపచెట్టు ఆ గ్రామానికి అందం. అంతేకాదు, అది పిల్లలకు ఆటస్థలం, పెద్దలకు రఘ్యబండ కూడానూ. సెలవు రోజుల్లో పిల్లలంతా అక్కడ ఆడి, పాడి అనందంగా గడిపేస్తారు. తెచ్చుకున్న పదార్థాలు అందరూ కలసి పంచుకొని ఇష్టంగా తింటారు. రవి అంటే పిల్లలందరికి చాలా ఇష్టం. రవి చాలా బాగా పాటలు పాడుతాడు. అయితే రవి నడవలేదు. వాళ్ళ అక్కడ లత రవిని చక్కాల కుర్చీలో అక్కడకు తీసుకొనివస్తూ ఉండేది.

ఆరోజు సెలవు కావడంతో ఆనంద్, శాముయ్ల్ వేపచెట్టు కిందకు చేరారు. వాళ్ళిద్దరూ తమ మిత్రుల రాకకోసం ఎదురుచూస్తున్నారు. వసంత బుతువు కావడంతో వేపవూత రాలి నేలంతా తెల్లగా పరుచుకొని ఉంది. ఆ పక్కనే ఉన్న మామిడి చెట్టుకు గుత్తులు గుత్తులుగా కాయలు వేలాడుతూ కమ్మని వాసన నిస్తున్నాయి.

“అదిగో! లత, రవి వస్తున్నారా!” అన్నాడు ఆనంద్. “వాళ్ళు బుట్టలో ఏవో తెస్తున్నారా!” అన్నాడు శాముయ్ల్. లత రవిని అక్కడికి చక్కాల కుర్చీలో తీసుకొని వచ్చింది. ఏం చేస్తున్నారా! ఏం తెచ్చారు మీరు? అని అడిగింది లత శాముయ్లని. “నేను బెల్లంముక్కలు తెచ్చానక్కా! ఆనంద్ జామకాయలు తెచ్చాడు. ఇంతకూ మీరేం తెచ్చారు!” అని అడిగాడు శాముయ్ల వాళ్ళ బుట్టలవైపు చూస్తూ. “చాలా తెచ్చం కూర్చోండి” అన్నాడు రవి.

ఆనంద్ గబగబ వెళ్ళి, ఆపక్కనే రాలిన బాదం ఆకులు ఏరుకొచ్చాడు. వాటిని పక్కన ఉన్న పొలంలోని పంపునీటిలో కడిగి తెచ్చాడు శాముయ్ల్. ఆకులు పరచుకొని తెచ్చుకున్న పదార్థాలు పంచుకోసాగారు మిత్రులు.

“అబ్బా! పూర్ణంబూరెలు, గారెలు, పరమాన్నం నాకు ఎంత ఇష్టవేశా!” అన్నాడు ఆనంద్. “ఈరోజు ఉగాది పండగ కదా! మా అమృ చేసింది. వీటన్నింటికంటే ముందు ఉగాది పచ్చడి తిసాలి” అంటూ గిన్నె మూత తీసి అందరికి తలా కొంచెం పంచాడు రవి.

“అరే! భలే ఉండే ఉగాది వచ్చడి. తియ్యతియ్యగా... పుల్లపుల్లగా... చేదు చేదుగా...” అంటూ లౌట్లు వేశాడు శాముయ్ల్.

అప్పుడే వక్కనే ఉన్న పొలంలో వని పూర్తి చేసుకొని చెట్టుకిందికి చేరాడు రంగయ్య తాత.

“తాతా! చేతులు కడుక్కో నీకు ఉగాది పచ్చడి పెడతాను. తరువాత పూర్తాలు, గారెలు కూడా పెడతాను” అంది లత. రంగయ్య తాత చేతులు కడుక్కొని లత పెట్టిన పచ్చడి తిన్నాడు. “నా బంగారు తల్లివమ్మా! పచ్చడి చాలా బాగుంది” అని మెచ్చుకున్నాడు. “ఇంతకీ, పిల్లలూ! ఉగాది పచ్చడి ఎందుకు చేస్తారో మీకు తెలుసా?” అని అడిగాడు రంగయ్య తాత. “తేలీదు తాతా! నువ్వే చెప్పు” అన్నాడు శామ్యాల్.

“ఉగాది తెలుగువారి తొలి పండుగ. ఈ పండుగతోనే తెలుగు సంవత్సరం మొదలవుతుంది. అందుకే దీనిని తెలుగు సంవత్సరాది అనీ, యుగాది అనీ పిలుస్తాము” అన్నాడు. “పచ్చడి గురించి చెప్పు తాతా!” అని అడిగాడు అనంద్ మధ్యలో కల్పించుకుంటూ. “నీకెపుడూ తిండి గోలే! తాతని చెప్పనీ. మధ్యలో అడ్డుపడకు” అని కోపుడింది లత. తాతతో సహి వారంతా నవ్వారు ఆ మాటకి. “చెబుతున్నా... వేప పూత, లేత మామిడి ముక్కలు, కొత్త చింతపండు, కొత్త బెల్లం, ఉప్పు, కారాలను కలిపి ఉగాది పచ్చడి చేస్తారు. పిల్లలూ! దానిలో చేదు, వగరు, పులుపు, తీపి, ఉప్పు, కారం ఇలా ఆరు రుచులు ఉంటాయి. ఈ పచ్చడినే దేవుడికి నైవేద్యంగా పెడతారు. ఈ పచ్చడిలో వివిధ రుచులు ఉన్నట్టే, మన జీవితంలో కూడా బాధలు, కష్టాలు, సుఖాలు, సంతోషాలు కలగలిసి ఉంటాయని వాటినన్నింటిని మనం సమానంగా తీసుకోవాలని దీని భావం” అని ముగించాడు రంగయ్య తాత.

“అవును తాతా! వీటిని పుడుచులు అంటారని మా టీచరు చెప్పారు” అని గుర్తుచేశాడు అనంద్. “నరే నాయనా! కాసేపు ఆడుకొని ఇంటికి వెళ్ళండి. పండుగంటే ఆనందాన్ని అందరితో పంచుకోడమే...” అంటూ అక్కడినుండి లేచి వెళ్ళిపోయాడు రంగయ్యతాత.

ఆ తరువాత కొద్దిసేపు ఆటలతో, పాటలతో గడిపారు. రవి చక్కని పాటలు పాడి అందరినీ సంతోషపరిచాడు. పిల్లలందరూ అక్కడినుండి బయలుదేరారు.

ఇంటికి వెళ్ళేదారిలో రామాలయం దగ్గర పొమియానా వేసి, తోరణాలు కడుతున్నారు. అదేమిటో చూద్దామని అక్కడికి వెళ్ళారు పిల్లలు. లైటింగ్ దండలు కట్టే కరీముల్లాని చూసి “కరీమ్ మామా! ఎందుకు ఇవన్నీ కడుతున్నారు?” అని అడిగాడు శామ్యాల్. ఈ రోజు ఉగాది కదా! పంతులుగారు పంచాంగం చెబుతారు. అంటే కొత్త సంవత్సరంలో వాతావరణ వివరాలు, దేశ విదేశాల్లో జరిగే విశేషాలను ముందుగానే చెబుతారన్నమాట అని వివరించాడు కరీముల్లా. “ఓ... అలాఅయితే మేము ఇక్కడే ఉండి వినేసి వెళ్తాము” అని కుర్చీల్లో కూర్చున్నారు పిల్లలు.

పదాలు - అర్థాలు

గ్రామం	= ఊరు, పల్లెటూరు
కమ్మని	= మంచి, చక్కని
తొలి	= మొదటి
ప్రారంభం	= మొదలు
ఆది	= మొదలు

నైవేద్యం	= దేవడికి పెట్టేది / నివేదన చేసేది
పుడుచులు	= ఆరు రుచులు
పంచాంగం	= ఐదు భాగాలు గలది
విశేషాలు	= కొత్త విషయాలు

ఇవి చేయండి

విషయం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

- మీకు తెలిసిన కొన్ని పండుగల పేర్లు చెప్పండి.
- పిల్లలూ! సెలవు రోజుల్లో ఎక్కడికి వెళ్లి ఆటలు ఆడేవారో చెప్పండి.
- మీకు ఇష్టమైన పండుగ ఏది? దాన్ని మీరు ఎలా జరుపుకుంటారో చెప్పండి.
- పిల్లలూ! సెలవు రోజుల్లో మీరేమేమి చేస్తారో చెప్పండి.

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

అ) కింది వాక్యాలను చదవండి. పాతం ఆధారంగా ఎవరు ఎవరితో అన్నారో రాయండి.

- ఉగాది పండుగ కదా! మా అమ్మ చేసింది.
జ. _____
- లత, రవి వస్తున్నారూ!
జ. _____
- నా బంగారుతల్లివమ్మా!
జ. _____
- “కరీమ్మమామా! ఎందుకు ఇవన్నీ కడుతున్నారు?”
జ. _____

అ) కింది పేరా చదవండి.

ఉగాది పండుగను తెలుగు సంవత్సరాది, యుగాది అనికూడా అంటాం. ఈ పండుగను చైత్ర శుద్ధ పాడ్యమి నాడు జరుపుకుంటాం. ఈ పండుగ రోజున చేసే ఉగాది పచ్చడి కష్టసుఖాల కలయికకు ప్రతీక. ఈ పచ్చడిలో తీపి, పులుపు, కారం, వగరు, చేదు, ఉప్పు రుచులు ఉంటాయి. వీటినే పుడుచులు అంటారు. ఈరోజున పంచాంగ శ్రవణం చేస్తారు. తిథి, వార, నక్షత్ర, యోగ, కరణములను తెలిపే గ్రంథాన్ని పంచాంగం అంటారు.

కింది పదాలకు సమానార్థాలు ఇచ్చే పదాలు పేరాలో ఉన్నాయి. వాటిని వెతికి రాయండి.

- ఉండా॥**
1. గుర్తు	:	_____
2. ఆరురుచులు	:	_____
3. వినడం	:	_____
4. ఐదు అంగాలు	:	_____
5. పర్వం	:	_____
6. రోజు	:	_____

ఈ.) కింది సంభాషణలు చదవండి. తెలుగు సంవత్సరాలు, నెలలు, రాశులు గురించి తెలుసుకోండి.

తేజ : తాతయ్య! ఈ పెళ్ళి ప్రతికలో శార్ఫరి నామ సంవత్సరం, ఆశ్వయుజ మాసం, ఏకాదశి ధనిష్ఠ నక్షత్రం అని రాసిఉంది.

తాతయ్య : శార్ఫరి అనేది తెలుగు సంవత్సరాలలో ఒక సంవత్సరం పేరు. సంవత్సరాలు మొత్తం అరవై. అవి...

1. ప్రభవ	16. విత్రభాను	31. హేవిళంబి	46. పరీధావి
2. విభవ	17. స్వభాను	32. విళంబి	47. ప్రమాది
3. శుక్ల	18. తారణ	33. వికారి	48. ఆనంద
4. ప్రమోదూత	19. పార్థివ	34. శార్ఫరి	49. రాక్షస
5. ప్రజోత్పత్తి	20. వ్యయ	35. ఘ్రవ	50. నల
6. అంగీరస	21. సర్వజిత్తు	36. శుభకృత్తు	51. పింగళ
7. శ్రీముఖ	22. సర్వధారి	37. శోభకృత్తు	52. కాళయుక్తి
8. భావ	23. విరోధి	38. క్రోధి	53. సిద్ధార్థి
9. యువ	24. వికృతి	39. విశ్వావసు	54. రౌద్ర
10. ధాత	25. ఖర	40. పరాభవ	55. దుర్ముఖి
11. ఈశ్వర	26. నందన	41. ఘ్రవంగ	56. దుందుభి
12. బహుధాన్య	27. విజయ	42. కీలక	57. రుధిరోద్గారి
13. ప్రమాది	28. జయ	43. సౌమ్య	58. రక్తాక్షి
14. విక్రమ	29. మన్మథ	44. సాధారణ	59. క్రోధన
15. వృష	30. దుర్ముఖి	45. విరోధికృత్తు	60. అక్షయ

తేజ : అమ్మా! ఎంత బాగా గుర్తున్నాయి తాతయ్య నీకూ... మరి ‘ఆశ్వయుజ మాసం’ అని ఉంది - అదేమిటి?

తాతయ్య : జనవరి నుండి డిసెంబరు వరకూ ఉన్న నెలలు ఆంగ్ల సంవత్సరానికి చెందినవి. అయితే మన తెలుగువారికి ప్రత్యేకమైన నెలలున్నాయి. వాటిని తెలుగు నెలలు అంటారు. అవి

1. చైత్రం	5. శ్రావణం	9. మార్గశిరం
2. పైశాఖం	6. భాద్రపదం	10. పుష్యం
3. జైషం	7. ఆశ్వయుజం	11. మాఘం
4. ఆపాదం	8. కార్తికం	12. ఫాల్గుణం

తేజ : అమ్మా! నీకు చాలా తెలును తాతయ్యా!

తాతయ్య : మరి వీటన్నిటిని నీవు బాగా నేర్చుకోవాలి సరేనా!

తేజ : సరే తాతయ్యా!

ఊ) కింది ప్రశ్నల జవాబులను జట్లలో చర్చించండి.

1. తెలుగు నెలలు ఎన్ని? అవి ఏవి? _____
2. తెలుగు సంవత్సరాలు ఎన్ని? అవి ఏవి? _____

పదజాలం

అ) కింది పండుగల పేర్లు చదవండి. వాటిని ఉపయోగించి ఒకొక్కు వాక్యం రాయండి.

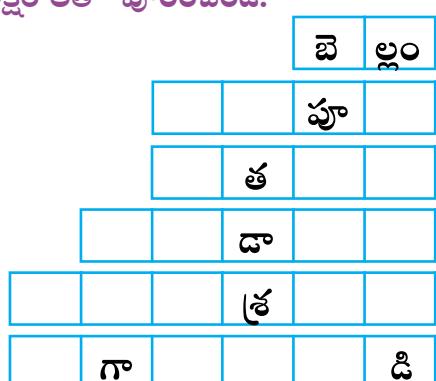
దీపావళి	త్రిస్తమన్	దసరా	హశోలీ	శ్రీరామనవమి	సంక్రాంతి
బక్రీద్	మొహర్రం	గుడ్‌ట్రైడ్	రాష్ట్రి	వినాయక చవితి	రంజాన్

ఉదా॥ రంజాన్ మాసంలో ఉపవాసాలు ఉంటారు

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

అ) కింది ఆధారాలతో భాశీగా ఉన్న గడులను సరైన అక్షరాలతో పూరించండి.

1. ఉగాది పచ్చడిలో తీపి నిచ్చేది.
2. ఉగాది పచ్చడిలో చేదు నిచ్చేది.
3. ఉగాది పచ్చడిలో పులుపు నిచ్చేది.
4. గుమ్మానికి తోరణాలుగా కట్టేవి.
5. ఉగాది రోజున ప్రత్యేకంగా వినేది.
6. ఉగాది రోజున సైంచ్యంగా పెట్టేది.

ఇ) కింది పదాలతో సాంత వాక్యాలు రాయండి.

(తోట, ఆటలు, చెట్టు, బొబ్బట్టు, పులిపొర)

ఉదా॥ గోపి తోటకు వెళ్ళాడు.

1. _____
2. _____
3. _____

స్వయంచన

కింది ప్రశ్నలకు సాంతమాటల్లో జవాబులు రాయండి.

1. రవి తన మిత్రులకు బూరెలు, గారెలు మొదలైన పిండివంటలు తెచ్చాడుగదా! అలాగే మీకు ఇష్టమైన పిండివంటలు రాయండి.
2. రవి, లత, ఆనంద్, శాముర్ణ్ సెలవు రోజుల్లో వేపచెట్టు కింద ఆటలు ఆడతారో రాయండి.
3. ‘ఉగాది పచ్చడి’ గురించి రంగయ్యతాత ఏమని చెప్పాడు?
4. ‘పంచాంగ త్రవణం’ లో ఏవి విషయాలుంటాయో రాయండి.

సృజనాత్మకత

కింది ఆధారాలతో గేయాన్ని పొడిగించండి. చక్కగా పాడండి.

వసంతకాలపు ఉగాదికి
కోకిల పలికెను స్వాగతం
ఉగాది పచ్చడి చేయడానికి
అమృలక్కులు రారండి.
వేపపూత
.....
.....

..... కలిపారు.
..... చేశారు.
..... పెట్టారు.

ప్రశంస

పిల్లలు! ఉగాది పండుగ గురించి తెలుసుకున్నారుగదా! అలాగే రంజాన్, క్రిస్మస్ పండుగల గురించి తెలుసుకొని తరగతి గదిలో చర్చించండి.

ప్రాజెక్టుపని

‘క్యాలెండరు’ ఆధారంగా ఏవీ పండుగలు, ఏవీ నెలలలో వస్తాయో కింది పట్టికలో పూరించండి.

పండుగ పేరు	అంగ్రేష్ నెల	తెలుగు నెల	తేది	వారం

భాషాంశాలు

అ) పాఠం చదవండి. ద్విత్వ, సంయుక్త అక్షరాలున్న పదాలు గుర్తించి పట్టికలో రాయండి.

ద్విత్వ అక్షరాలున్న పదాలు	సంయుక్త అక్షరాలున్న పదాలు
_____	_____
_____	_____
_____	_____

ఆ) కింది పేరాను చదవండి. కామా, పూర్ణవిరామాలను స్వేచ్ఛ చోట ఉంచి పేరాను తిరగ రాయండి.

గోపి ఇంటి నుండి బొబ్బట్టు గారెలు పాయసం పులిహోర తెచ్చాడు అతనికోసం రవి సుధ ఎదురుచూస్తూ ఉన్నారు వారంతా పక్కనే ఉన్న తోటకు వెళ్లి అరటి ఆకులు మంచినీళ్ళు తెచ్చుకున్నారు చెట్టు కింద కూర్చుని ఆహారపదార్థాలు తిన్నారు కొంతసేపు అటలు పాటలతో గదిపారు ఇంటికి తిరిగి వెళ్లారు

.....

.....

.....

ఈ మానవు పాట

అందాల తోటలో

అందాల తోటలో బాల ఏమంది ?
 అడగా పాడగా తోడు రమ్మంది
 గున్నామూమిడి పైని కోయిలేమంది ?
 ‘కూ’ అంటే ‘కూ’ అన్న కొంటే ఎవరంది
 నిండుగా పురి విప్పి నెమలి ఏమంది ?
 సృత్యాలు, నాట్యాలు నేర్చుకొమ్మంది
 చెట్టుకొమ్మన రామచిలుక ఏమంది ?
 సగము కొరికిన పండ్లు వచి చూడమంది
 చెంగు చెంగున ఎగిరి జింక ఏమంది ?
 పరుగు పందెములోన పస చూడమంది
 అంతలంతలమేయు ఆవు ఏమంది ?
 అగి తియ్యని పాలు త్రాగి పొమ్మంది
 క్రొత్తగా కొస్తుట్టి గుర్తుమేమంది ?
 స్వారి చేస్తే నీవు సాహసుడవంది
 విరియ బూచిన పండు వెన్నెలేమంది ?
 వింత వింతల కథల విందు నేడంది

కవి పరిచయం

కస్తూరి నరసింహమూర్తి

ఈ పాట కస్తూరి నరసింహమూర్తి గారు రచించిన ‘పాపాయి సిరులు’ అనే గేయసంపుటి నుంచి తీసుకున్నారు.

ఈ మాసపు కథ

నక్క యుక్కి

- జానపద కథ

ఒక నదీతీరం. నక్క బావ విచారంగా ఉంది. అటూ ఇటూ పచార్లు చేస్తోంది. తనలో తాను ఇలా అనుకుంది. “పరుగులతో, తరగులతో పారుతోంది. ఇప్పుడీనది దాటడం ఎవరి తరం? ఎక్కుడో పడింది వాన, వరదలా వచ్చింది నీరు. ఎప్పుడు తీస్తుంది నీరు, ఎలా చేరతాను ఇల్లు”

నక్క బావ ఉపాయమేదని ఆలోచిస్తూ ఉంది. అంతలో నదిలో నుండి ఒక మొసలి బయటికి వచ్చింది. నక్కతో “ఏమిటి నక్క బావా! ఒక్కడవూ ఏదో దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తూ ఉన్నావు?” అంది. మెరుపులా నక్క బావ మదిలో మెరిసిందో ఉపాయం.

అది మొసలితో అంది “నిజమేనయ్యా మొసలి బావా! నిన్ను చూడగానే నాకొక సందేహం వచ్చింది. ఈ అడవిలో నక్కలు ఎక్కువ ఉన్నాయా? ఈ నదిలో మీ మొసళ్ళు ఎక్కువ ఉన్నాయా?”

మొసలి తడుముకోకుండా అంది “అనుమానమెందుకు నక్కబావా? మేమే ఎక్కువ”

నక్క అంది “ఏమో! నాకు మేమే ఎక్కువ అనిపిస్తుంది.”

మొసలి అంది, “మా వాళ్ళను ఇప్పుడే పిలుస్తాను. నువ్వే చూచి లెక్కించి చెప్పు”

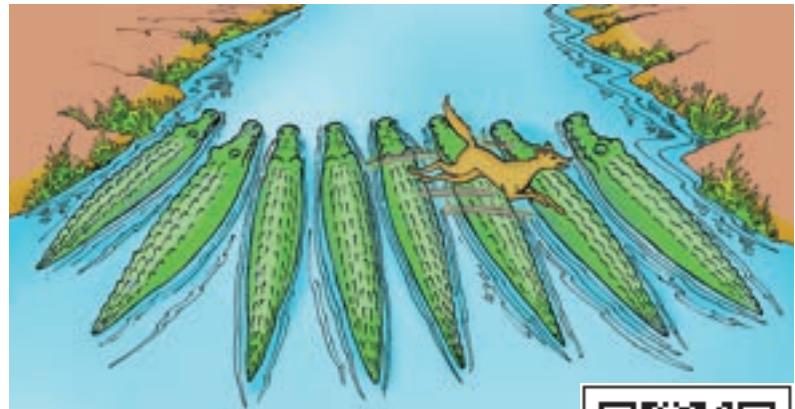
మొసలి తమ వాళ్ళనందరినీ పేరు పేరునా పిలిచి వరుసగా ఈ ఒడ్డు నుండి ఆ ఒడ్డు వరకు నిలబెట్టించింది.

అప్పుడు నదిపై మొసళ్ళ వంతెన తయారయ్యాంది. తన యుక్కి పారినందుకు సంతోషించింది నక్క ఇక్కడ నుండి అందరినీ లెక్కించాలంటే కష్టం. నేను ఒక్కాక్కరిపై ఎగురుతూ లెక్కిస్తాను” అంది. మొసలి సరే అంది.

నక్క ఒక్కాక్క మొసలిపై దూకుతూ నది దాటింది. అప్పుడు మొసలి “ఇప్పుడు లెక్కించావుగా చెప్పు. మేమే కదా ఎక్కువ ఉన్నది” అంది.

అప్పుడు నక్క నవ్వి “ఈ నది దాటడానికి నేను వేసిన ఎత్తు అది. ఎవరెక్కువ ఐతే మాత్రం వచ్చే లాభం ఏంటి” అంది.

నక్క తెలివికి మొసలి ఆశ్చర్యపోయింది.

కవి పరిచయం

జంధ్యాల సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి (1892-1980)

గద్వాల సంస్థాన కవి, అవధాన విద్యలో నిష్ఠాతుడు, సహాయాదాని. ‘ఆంధ్రుల చరిత్ర’, ‘ఆంధ్ర సామ్రాజ్యం’, ‘రత్నలక్ష్మీ శతవర్తము’, ‘కేనోపనిషత్తు’ మొదలైన రచనలు చేసారు.